



PAROLE



Jääkäripataljoona 27.n perinneyhdistyksen jäsenlehti

Joulukuu 2016 • nro 4 (328) • 85. vsk



JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

1916 – 2016

Suomessa on vietetty pitkin päättyvää vuotta erilaisia jääkäriiliikkeen 100-vuotisjuhlia, jotka kertovat jääkärivärväyksen ja viranomaisten välien kiristymisestä vuosisata sitten. Jääkäripataljoona oli itärintamalla nykyisen Latvian alueella Riian länsipuolella. Mutta lisää miehiä kaittettiin Saksaan, koska suunnitteilla oli toinen pataljoona.

Venäläiset viranomaiset olivat päässeet selville käynnissä olevasta miesten lähettamisestä Saksaan. Santarmit etsivät värväreitä ja saivat avukseen suomalaisia ilmiantajia jos ei muuta niin palkkiota maksamalla.

Jääkäriiliikkeen 100-vuotisjuhlinnassa tuli värväreiden jahtaaminen esille viime toukokuussa, kun Nivalassa muistettiin jääkärivärväri Kyösti Wilkunan 100 vuotta sitten tapahtunutta vangitsemista ja lopulta päätymistä Pietariin Spalernajan vankilaan.

Kesäkuun alussa 1916 jääkärit yrittivät saksalaisten toimeksiannosta tuhota Kilpisjärvellä sijainneen venäläisen varikon. Suomen itsenäistymistä ei tällä vain Saksaa hyödyttäneellä operaatiolla edistetty, mutta se motivoi santarmistoa tehostaan maahan saapuneiden muutamien jääkärien ja muiden värvääjien etsimistä.

Uusien miesten värväminen Suomessa uhkasi kokonaan tyrehtyä ja niin päätettiin lähettää Suomeen rangaistusretkikunta. Muutaman kovaotteisen jääkäriin piti pelottaa ilmiantajia tappamalla jokunen värväykselle hankala henkilö.

Myös viranomaisten menettelyt tulivat jyrkemmiksi. Santarmit ampuivat Pohjanmaalle erään värväysliikkeen kärkihahmon pojan. Oulussa hirtettiin Taavetti Lukkari, joka tosin ei ollut jääkärivärväri, mutta auttoi Venäjältä karanneita saksalaisia sotavankeja pakenemaan Ruotsiin.

Värväysverkon paljastamiseksi perustettu viranomaisten koneisto alkoi vuoden 1916 kääntyessä lopulle olla uhka koko värväykselle. Santarmit saivat lottopotin, kun he lokakuussa saivat heille onnekaan sattuman kautta vangittua kerralla kolme värväystehtäviin Suomeen

tullutta jääkäriä Jyväskylässä. Spalernajassa alkoi olla jo enemmänkin suomalaisia, joita nyt alettiin kutsua kalterijääkäreiksi.

Rangaistusretkikuntakin oli aktiivinen tavalla, joka ei kuulu jääkäriiliikkeen kunniakkaimpiin lukuihin: kaksi suomalaista ammuttiin. Toinen oli ilmiantaja ja toinen poliisi. Poliisi oli uskollinen esivallalle, mutta jääkäreille liian virkaintoinen.

Viranomaiset alkoivat olla niskan päällä ja loppuvuodesta päätettiin sulkea itäinen värväysreitit. Tästä Hallan Ukon pirttiä keskuspaikkana pitäneestä etapista järjestettiin menneellä syksyllä Hyrynsalmella seminaari.

Vuosi 1916 päättyi Simon kahakkaan. Maaninkajärven kämpällä majaillut jääkärijoukko ilmiannettiin valmiudessa olleille viranomaisille ja seurauksena oli jääkäriiliikkeen ja viranomaisten vakavin yhteenotto. Siinä kaatui yksi jääkäriksi lähdössä ollut ja kolme jääkäriä sekä kaksi pidättäjää haavoittui. Kaksi jääkäriä jäi vangiksi.

100 vuotta sitten tapahtuneesta Simon kahakasta tiedotettiin Simossa viime elokuussa harvinaisen tehokkaasti. Taistelusta oli tehty kesäteatteriin näytelmä, joka esitettiin lähes puolenkymmentä kertaa.

Simon kahakan jälkeen tilanne rauhoittui. Näin kävi jo senkin vuoksi, että värväys loppui, kun toisen pataljoonan perustamissuunnitelmista oli luovuttu.

Kaikkiaan viranomaiset saivat kiinni 78 jääkärivärväriä. Niin sota kuin olikin, Venäjän oikeusjärjestys toimi eikä pikatuomioita jaettu. Pietarin vankiloissa tuomioitaan odottaneet kalterijääkärit pelasti maaliskuun vallankumous.

Jos oli vuosi 1916 dramaattinen jääkäriiliikkeessä, voi todeta vuoden 2016 olleen rohkaiseva jääkäriperinteen kannalta. Mm. edellä luetellut tapahtumat kertovat suu-
resta aktiivisuudesta jääkäriperinteen vaalijoiden keskuudessa eri puolilla maata, mistä heille kaikille suuri kiitos.

Jukka Knuuti

Kansikuva: Tuttu jääkäripatsas oikeassa talviasussa. Ehkä tällaisiakin talvia vielä tulee. Parole toivottaa kansikuvallaan hyvää joulua. Niin voit Sinäkin tehdä tilaamalla kansikuvan mukaisia postikortteja jääkärikansliasta. Kuva: Jaakko J. Salo

Kolme uutta jäsentä perinneyhdistyksen hallitukseen

UC 57:n saapumisen 100-vuotisjuhla 2017 näkyvin tapahtuma

Jääkäriperinneliikkeen näkyvin tapahtuma vuonna 1917 on sukellusvene UC 57:n Hamnskäriin, Loviisan edustalle saapumisen 100-vuotisjuhla, joka pidetään 12. elokuuta. Juhla yhdistetään perinteiseen kesäretkeen Loviisan seudulla elokuun päivinä. JP27:n perinneyhdistyksen toimintasuunnitelma- ja vaalikokous pidettiin 19. marraskuuta Helsingissä vanhalla suojeluskuntatalolla. **Pertti Laatikainen** valittiin yksimielisesti johtamaan yhdistystä seuraavan kaksivuotiskauden ajaksi. Yhdistyksen hallitus sitä vastoin uusiutui varsin voimakkaasti: Kaikkien kolmen erovuorossa olleen tilalle valittiin uusi henkilö. Uudet "ministerit" ovat **Kyösti Vuontela**, **Tero Kinnarinen** sekä **Helena Miettinen**. Kokoukseen otti osaa 33 jääkäriperinteen vaalijaa.

12. elokuuta tulee kuluneeksi 83 vuotta siitä, kun Hamnskäriissä paljastettiin UC-57:n muistomerkki. Saaressa oli tuolloin tuhatpäinen yleisö merkittävimpänä arvovieraana presidentti **P. E. Svinhufvud**.

100-vuotisjuhlan päiväksi valittiin muistomerkin paljastuksen vuosipäivä, sillä marraskuussa Hamnskäriille pääsy olisi sängen epävarmaa, sanoi puheenjohtaja Laatikainen. Autiolla saarella ei ole laituria, joten sinne pääsee maihin vain merivoimien Jurmo-veneillä, joiden keulassa on maihinnousuramppi. Ja sekin onnistuu vain silloin, kun ei ole voimakasta merenkäyntiä. 12 elokuuta saarelle on tarkoitus kuljettaa noin 50 kutsvierasta.

17. marraskuuta 1917 saapui Hamnskäriin, Loviisan edustalla avo-

merellä olevaan pieneen kalliosaa-reen kahdeksan jääkäriä saksalaisella sukellusveneellä. Jääkäreiden vanhin oli sittemmin kenraali **Woldemar Hägglund**.

Matkasta tuli kohtalokas sukellusveneelle ja sen 27-henkiselle miehistölle. Alus yritti ilmeisesti laskea mukanaan tuomia 18. marraskuuta Suursaareen itäpuolelle, kun se tuhoutui ilmeisesti miinanlaskussa tapahtuneen onnettomuuden seurauksena.

Finnentagia, jääkärien koulutuksen aloittamisen vuosipäivää vietetään Hohenlockstedtissa 24.–25.2.2017. Pääsääntöisesti juhla on hieman aikaisempaa pienimuotoisempi, mutta tarkoitus on aina tasavuosina eli joka 5. vuosi (seuraavan kerran vuonna

Jatkuu ►



Edustava kokoelma osastojen puheenjohtajia, jotka ovat juuri saaneet jääkärimukit. Vasemmalta Alpo Vehanen (Satakunta), Martti Porvali (Keski-Suomi), Pertti Puonti (Oulu), Markku Aherto (Lappi), Ari Parkkola (Kanta-Häme, ei pj.), Tero Kinnarinen (Kainuu), Juhani Passi (Etelä-Pohjanmaa), Timo Tulosmaa (Pirkanmaa).



Tarkkaavaista kokousväkeä auditoriossa. Eturivissä vasemmalta Henrik Nordenswan, Maisa Crockford, Paul Voss, Juhani Passi ja Helena Miettinen. Toinen rivi vasemmalta Kari Nummila, Stig-Olof Lindholm, Kyösti Tamminen, Annele Bystroff. Takarivi Tero Kinnarinen.

2020) ohjelman järjestelyt olisivat kerroilla mittavammat.

Finnentagiin pyritään värväämään mukaan nuoria reserviläisiä, sanoi Laatikainen.

Osnabrükissa kuoli 12 jääkäriä junaonnettomuudessa

Noin joka 2–3 vuosi järjestetään epävirallinen jääkärihenkinen tapahtuma osittain yhdessä kunnan kanssa kesäisempään vuodenaikaan. Ensimmäinen mahdollisuus on syyskuussa 2017, jolloin tapahtuma yhdistettäisiin tärkeimpään paikalliseen juhlaan ”Kartoffelfestiin” (perunajuhlat, alue on kuuluisa perunoistaan), kertoi Jääkärisäätiön puheenjohtaja **Jukka Pennanen**. Jääkärisäätiö koordinoi matkan, jonka yhteydessä vierailtaisiin Hohenlockstedtissa. Sen lisäksi käytäisiin Osnabrückissä. Sinne on haudattu 12 jääkäriä, jotka kuolivat junaonnettomuudessa 15. tammikuuta 1918. Matkan ohjelmaan sisältyy myös mm. käynti jääkäripataljoona 27:n ”isän” ja komentajan majuri Maximilian Bayerin haudalla Mannheimissa sekä Munsterissa, joka on vähemmän tunnettu jääkärien koulutuspaikka.

Osallistuminen perinneliikkeen aktiviteetteihin tarjoaa mahdollisuuden myös kotimaan matkailuun. Varsinais-Suomen osaston puheenjohtaja Kyösti Vuontela toivotti yhdistyksen

tervetulleeksi pitämään vuosikokousta lauantaina 11. maaliskuuta 2017 Turussa Forum Marinumin tiloihin.

Perinneyhdistys jatkaa Museo Militariassa vuoden 2017 loppuun avoinna olevan Jääkäripioneerit 100-vuotisnäyttelyn tukemista mm. viestinnässä. Toinen jääkäri näyttely on avoinna maaliskuun lopulle 2017 Postimuseossa Tampereen Vapriikissa. Lappeenrannassa olevalle ratsujääkäri näyttelylle joudutaan etsimään uusia tiloja.

Jo totuttuun tapaan Kauhavan Korttesjärvellä järjestetään järjestyksessä jo 20. Jääkäriseminaari sunnuntaina 23. huhtikuuta 2017. Etelä-Pohjanmaan osaston puheenjohtaja **Juhani Passi** tiesi kertoa jo seminaarin puhujien nimetkin: professori, **Hannu Soikkanen**, FT **Tuomas Hoppu** sekä Jukka Pennanen. Seminaaria edeltävänä päivänä vietetään Korttesjärvellä remontoitua Jääkärimuseon avajaisia.

Sotilasvalan 100-vuotisjuhla Liepajan Trinitatis-kirkossa

Perinneliike valmistautuu jo nyt vuoden 2018 tapahtumien valmisteluun. Tarkoituksena on aikaansaada pienimuotoinen sotilasvalan vannomistilaisuus Liepajan Trinitatis-kirkossa 13. helmikuuta samalla paikalla, missä jääkärit vannovat valan jääkäri lipun



Perinneyhdistys palkitsi arkistonhoitaja Petra Himbergin Yleisradiosta. Hän on toimittanut Elävään arkistoon 15 jääkäriin haastattelut. Petra sai perinneyhdistyksen viirin, jääkärimukin ja kukat puheenjohtaja Pertti Laatikaisen kädestä. Kuva Ilkka Uotila.

ääressä Suomen lailliselle hallitukselle. Se olisi suomalaisen sotilasvalan 100-vuotijuhla, sanoi puheenjohtaja Laatikainen.

Kokous sai myös ennakkotietoa jääkäreiden kotiinpaluun 100-vuotisjuhlista Vaasassa 23.–25.2.2018. Perjantai 23.2. on sotilassoittokunnan konsertti Vaasan kirkossa. Lauantaina aamupäivällä ohjelmassa on paraati Vaasan torilla ja iltapäivällä pääjuhla Vaasan kaupungin talolla. Lauantain päättää Jääkärisäätiön isännöimä iltajuhla. Juhlaviikonlopun päättää sunnuntaina 25.2. juhlahjumenpalvelus Vaasan kirkossa.

Suunnitteilla on myös 19.1.2018 Helsingin yliopiston juhlasalissa pidettävä Jääkärimarssin 100-vuotiskonserkti. Pohjanmaalla valmistellaan Tammisunnuntain 2018 viettämistä. Päivän tapahtumista Ylistarossa on tekeillä elokuva Pekka Kärnän johdolla. Perinneyhdistys tukee tapahtumaa.

Perinneyhdistyksen jäsenlehteä Parole on viime vuosina saanut hiukan lisää sivuja ja ilmestyy myös ensi vuonna 48-52-sivuisena. Lehdessä on kansien lisäksi kahdeksan värisivua.

Yhdistyksen face book-sivu kasvattaa suosiotaan. Sivulla on 5350 tykkääjää (22.11.).

Jatketaan 2016 aloitettua projektia, jossa **Markku Onttosen** tuottaman jääkärimateriaalin digitointia viedään eteenpäin. Aineiston julkaisun on suunniteltu tapahtuvan vuoden 2018 juhlallisuuksiin liittyen.

Myös alaosastot ovat aktiivisia. Esimerkiksi Vaasan osasto järjestää yhteistyössä Maxmo Militärhistoriska Förening rf:n kanssa Aselaiva Equity'n 100 -vuotismuistotilaisuuden joko 28. tai 29.10.2017 Vesterön Storsandvikenissä.

Kainuun ja Oulun osastolle luovutettiin jääkärimatrikkelin osaston käyttöön sekä Martti Ehrnroothin kultainen jäsenansiomerkki nro 41 annettiin **Brage Forsstenille** luovutettavaksi osaston omissa tilaisuudessa Ehrnroothille.



Kokouksella oli ilo tavata kaikki kolme yhdistyksen kunniajäsentä. Vasemmalta Henrik Nordenswan, Marjo Kervinen sekä Paul Voss.

Yhdistyksen hallitus sai uusia kasvoja

Vuodesta 2013 alkaen perinneyhdistystä johtanut Pertti Laatikainen valittiin yksimielisesti tehtävänsä uudeksi kaksivuotiskaudeksi. Muuten perinneyhdistyksen hallitukseen tuli runsaasti uusia kasvoja. Kun yleensä erovuorossa olevat valitaan yleensä läpihuutojuttuna uudelleen, nyt asiat menivät toisin, sillä kolmeen täytettävänä olleeseen hallituspaikkaan ehdotettiin peräti kuutta henkilöä. Kokous pani tämän merkille positiivisena asiana, kun luottamustehtäviin tunnettiin suurta kiinnostusta.

Markku Aherto (Lappi) ilmoitti jättävänsä paikkansa ja toivoi hallituksen Kainuun osaston puheenjohtajaa Tero Kinnarista. Lisäksi hallituksen jäseniksi esitettiin Varsinais-Suomen osaston puheenjohtaja Kyösti Vuontelaa, Kuopion osaston puheenjohtaja **Seppo Ryhästä**, sekä Helena Miettistä (Helsinki). Myös erovuorossa olleita Martti Ehrnroothia (Vaasan puheenjohtaja) sekä **Ari-Ilmari Iisakkalaa** (Päijät-Hämeen puheenjohtaja) esitettiin hallitukseen. Asiasta piti äänestää ja hallitukseen valittiin Kyösti



Perinneyhdistyksen hallituksen uudet kasvot vasemmalta: Kyösti Vuontela, Helena Miettinen ja Tero Kinnarinen.

Vuontela (21 ääntä), Tero Kinnarinen ja Helena Miettinen kummankin saadessa 17 ääntä. Ehrnrooth sai 10 ääntä, Iisakkala 8 ja Ryhänen 4 ääntä.

Muina hallituksen jäseninä jatkavat vuoden 2017 loppuun varapuheenjohtaja **Arno Hakkarainen** ja hallituksen jäsenet **Jorma Ignatius**, **Vesa**

Valtonen ja **Martin Wolff**.

Puheenjohtaja Laatikaisen esityksestä pöytäkirjaan merkittiin, että nyt vaille hallituspaikkaa jäänyt Vaasan osasto voi lähettää edustajansa hallituksen kokouksiin jääkärien paluun 100-vuotisjuhlia koskevia asioita käsiteltäessä.

Jatkuu ►

Jääkäritkin toteuttivat uutta iskuryhmätaktiikkaa

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen kertoi kokouksesitelmässään mm., miksi Saksa suostui kouluttamaan suomalaisia ja millaista koulutusta heille annettiin.

Saksan tarkoituksena oli ensin lyödä Ranska ja sen jälkeen kääntyä Venäjää vastaan, jonka liikekannallepano oli hidas. Kun saksan hyökkäys Ranskassa pysähtyi syksyllä Marnejoelle, pohdittiin mitä voitaisiin tehdä, jotta Venäjän asema vaikeutuisi. Mahdollisuuksia oli kolme: 1) Puolueeton Ruotsi liittyisi sotaan keskusvaltojen puolella, 2) hyökkäys Suomen kautta kohti Pietaria ja 3) levottomuuksien ja kapinan aikaan saaminen Venäjään kuuluvissa maissa. Kun tähän tilanteeseen tuli suomalaisten avunpyyntö, saksalaiset

tarttui salamannopeasti tilanteeseen ja koulutus saattoi alkaa 25. helmikuuta 1915.

Jääkäreiden kouluttajat eivät olleet parhaita mahdollisia. He olivat rintamalla sodan varhaisessa vaiheessa haavoittuneita ja viimeisin tieto esim. uudesta taktiikasta oli rintamalla olevien upseerien hallussa. Käytetyssä vuoden 1906 ohjesäännössä painotettiin pistinhyökkäysten lisäksi kuria. Sitä oli helppo opettaa.

Jo 1915 oli länsirintamalla kapteeni Willy Rohrs kehittänyt iskuryhmätaktiikan (Stosstrupptaktik), joka perustui jalkaväen ja tykistön uudenaikaiseen yhteistoimintaan. Jääkäreistä pioneirit pääsivät toteuttamaan iskuryhmätaktiikkaa, sillä Schmardenin taistelu 25. heinäkuuta 1916 oli juuri sitä.



Kouluttajien tehtävä Pfadfinder-kaute-na oli hankala. Koulutuksen kesto oli epävarmaa ja uusien miesten tullessa koulutettavat olivat koko ajan eri tasolla, kertoi Jukka Pennanen jääkäreiden koulutuksesta.

Puheenjohtaja tyytyväinen osastojen sitoutumiseen

Perinneyhdistyksen paikallisosastot ovat sitoutuneet hyvin toimintaan, sillä päivän kokouksissa oli edustettuina 14 yhdistyksen 16:sta alaosastosta, sanoi puheenjohtaja Laatikainen.

Talo siirtyi suojeluskuntien tultua kielletyksi 1944 Urhus-säätiölle. Talossa pitävät majaa reserviläisjärjestöt, MPK (jonka toiminnanjohtaja Laatikainen on) sekä Naisten valmiusliitto. Kokouspaikkana ollut auditorio oli aikanaan suojeluskuntatalon juhlasalin parveke.

Urhus-säätiöllä ja jääkäriperinne-liikkeellä on vahvat henkilöyhteydet: Urhuksen hallituksen puheenjohtaja Peter Fagnäs on jääkärisäätiön varapuheenjohtaja. Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen puolestaan aloittaa vuoden 2017 alusta Urhus-säätiön asiamiehenä.

Puheenjohtajien kokouksessa nousi esille sellaisten jääkärihautojen kohtalo, joiden hoitajiksi ei löydy enää omaisia. Kirkkohallitus on lähettänyt seurakunnille kirjeen 1994,

jossa suositellaan, että seurakunnat ottaisivat hoitoonsa tällaiset haudat. Näin ei kuitenkaan aina tapahdu. Sen vuoksi päätettiin, että perinneyhdistys kääntyy kirkkohallituksen puoleen ja viittaa kirkkohallituksen vuoden 1994 kirjeeseen sekä toivoo, että kirkkohallitus muistuttaisi seurakuntia uudelleen jääkärihautojen hoidosta.

Etelä-Pohjanmaan Juhani Passi toivoi toimikunnan asettamista Latviassa olevan Gallingan metsäkalmiston kunnostamiseksi. Hautuumaalla olevassa muistomerkkikivessä on kolmen pohjalaiset jääkäri nimet. Puheenjohtaja Laatikainen kertoi Jääkärisäätiön haltuun Pohjanmaalta tulleesta testamentista. Perinneyhdistys esittää säätiölle, että varat, noin 10 000 euroa, voitaisiin suunnata Pohjanmaalle, vaikka sitten pohjalaisten jääkäreiden hautojen hoitoon Latviassa.

Oulun osasto on pannut pystyyn omat face book sivunsa, kertoi osaston puheenjohtaja Pertti Puon-

ti (yhdistyksen fb-sivun hoitaja on tietoinen asiasta ja Oulu jakaa säännönmukaisesti yhdistyksen sivun päivitykset). Oulu on järjestämässä myös alueellista jääkäriseminaaria. Esitelmien aiheet koskevat Oulun seudun jääkäreitä ja heidän historiaansa. Lisäksi yhdistyksen jäsen Juhani Lassila selvittelee niiden jääkäreiden kohtaloita, jotka eivät palanneet pääjoukon mukana..

Yhdistyksen face book-sivulta löytyy linkki, jonka avulla voi seurata osaston viime kesäistä matkaa Latviaan Shmardenin muistomerkkin paljastustilaisuuteen ja muuallakin jääkäreiden jäljille, kertoi osaston puheenjohtaja Kyösti Vuontela.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

KUVAT: **Jorma Ignatius**



Kolumni • Pertti Laatikainen

Jääkäriperinteen vaalijat katsovat tulevaisuuteen

Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen perustaminen vuonna 1972 vaalimaan jääkäreiden perintöä on erinomainen malli tänä päivänä harkittaessa sitä, miten sotiemme veteraanien perinneaikaan siirtyminen järjestetään. Viimeiset Jääkärit itse lakkauttivat Jääkäri liikkeen vuonna 1988. Jo 16 vuotta aikaisemmin oli perustettu Perinneyhdistys, joka otti tehtäväkseen perinteiden vaalimisen. Tänä päivänä, kiitos jäsenistömme aktiivisuuden eri puolilla Suomea, jääkärit ja heidän perintönsä tunnetaan hyvin kansalaistemme keskuudessa.

Aika ajoin on hyvä tarkistella sitä, mitä yhdistyksessämme tehdään ja olemmeko oikealla tiellä? Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen säännöissä määritetään yhdistyksen tarkoituksiksi vaalia ja ylläpitää Jääkäripataljoona 27:n muistoa ja henkistä perintöä sekä vaalia pataljoonan syntyyn vaikuttaneita ihanteita. Yhdistys järjestää jääkäreitä käsitteleviä koulutus-, luento- ja keskustelutilaisuuksia sekä tutustumismatkoja jääkärikohteisiin sekä Suomessa että ulkomailta.

Kun tarkastelee toimintaamme yhdessä tekemämme toimintasuunnitelman valossa, voitaneen todeta, että vapaaehtoisin voimin toteutettujen toimintojemme monipuolisuus ja laatu ovat erinomaisella tasolla. Jäsenistömme osoittaa jatkuvasti erinomaista aktiivisuutta, itsensä

likoon laittamista ja yhteistyökykyä sitoutuessaan tekemään nytkin vuosien 2017 – 18 toimintasuunnitelmassa sovitut tavoitteet ja tehtävät. Vuosikymmenien aikana rakennettu yhdistyksemme toiminta ja varsinkin viimeisten 100-vuotisteemaan liittyvät onnistumiset ovat luoneet uskoa ja antaneet voimia pyrkimyksiimme.

Ensi vuonna päätapahtumamme on Loviisassa UC-57 Suomeen tulon 100-vuotismuistojuhlallisuudet. Jotuen varsinaisen 100-vuotispäivän hankalasta marraskuisesta ajankohdasta, juhlistamme omalla väellä tapahtumaa perinteisen kesäpäivän merkeissä lauantaina 12.8.2016. Toivon, että paikallisosastomme eri puolilla Suomea jatkavat aktiivisuuttaan paikallisten perinteiden vaalimisessa monipuolisesti etenkin nuorisoon suunnattavilla toiminnoilla.

Varsinainen päätyömme ensi vuonna kohdistuu vuoden 2018 alkupuoliskolla pidettävien merkittävien tapahtumien valmisteluihin. Näistä eniten yhteistyötä vaatii Jääkärien kotiinpaluun 100-vuotisjuhla Vaasassa, jota olemme valmistelleet yhdessä Vaasan kaupungin, puolustusvoimien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Olemme sopineet ohjelmarungosta, joka rakentuu 23.– 25.2.2018 pidettäviiin muistotilaisuuksiin. Avaamme jäsenistölle maaliskuun 2018 Parolesa Vaasan hotellivaraukset ja toivomme jäsenistömme saapuvan Vaasaan runsaslukuisena paikalle.

Vaasan tapahtumien ohella valmis- telemme Jääkärimarssin 100-vuotiskonserttia, joka on 19.01.2018 Helsingin Yliopiston juhlasalissa sekä Liepajan Jääkäri lipun vihkimisen 100-vuotistapahtumaa 13.2.2018. Jälkimäinen on samalla sotilasvalan 100-vuotismuistotapahtuma. Vannottiinhan 13.2.1918 Latviassa Pyhän Kolminaisuuden Kirkossa ensimmäinen suomalaisten sotilaiden sotilasvala itsenäisen Suomen lailliselle hallitukselle.

Sääntöjemme mukaisesti teemme yhteistyötä myös saksalaisten yhteistyötahojemme kanssa perinteiseen tapaan. Päätapahtumina ovat Hohenlockstedin Finnentag 24. – 25.2.2017, jota vietetään perinteisellä, tutulla kaavalla saksalaisten ystäviemme kanssa. Muistotilaisuudet pidetään entiseen tapaan lauantaisin. Tähän ensi helmikuun tilaisuuteen yritämme saada rekrytoitua uutta nuorempaa reserviläisikäpolvea, joka käynnistäisi tulevaisuuteen suuntaavan suomalais-saksalaisen reserviläisyhteistoiminnan.

Jääkäreiden elämäntaivalta on tällä hetkellä hyvin esillä erilaisissa näyttelyissä ja seminaareissa, mm. Museo Militariassa Hämeenlinnassa, Museo Vapriikissa Tampereella ja tietysti meidän omassa Jääkärimuseossa Kauhavan Korttesjärvellä, jossa vietetään lauantaina 22.4.2017 remontoidun

Jatkuu ►

Jääkärimuseon avajaisia. Perinteinen Jääkäriseminaari järjestetään seuraavana päivänä sunnuntaina 23. huhtikuuta 2017.

Tarkoitus on myös muistaa Jääkäripataljoona 27:n pitkäaikaista komentajaa, majuri Maximilian Bayeria, joka kaatui länsirintamalla rykmentin komentajana lokakuussa 1917 sekä alkuvuodesta 1918 Osnabrückin junaonnettomuudessa menehtyneitä jääkäreitä. Nämä tilaisuudet on tarkoitus yhdistää ja toteuttaa yhdistyksen yhteisellä jäsenmatkalla Bayerin haudalle Mannheimiin, onnettomuuspaikalle Osnabrückiin sekä jatkaa sieltä Hampurin kautta Hohenlockstedtiin.

Jääkärit olivat merkittävässä roolissa rakennettaessa itsenäistä Suomea ja tämän päivän hyvinvointia. Toivoisin jokaisen jäsenemme tuovan esille eri toiminnoissa Jääkäreiden Suomen nuorisolle jättämän testamentin tärkeintä sanomaa: luottamuksen Suomen tulevaisuuteen itsenäisenä ja vapaana valtiona, horjumattoman uskon tämän asian oikeutukseen sekä



Jääkärien paluun 100-vuotisjuhlien valmistelut näyttävät etenevät suotuisasti, kuten tämä Vaasassa 28. lokakuuta pidetystä kokouksesta otettu kuva todistaa. Vasemmalta kaupunginhallituksen puheenjohtaja Seppo Rapo, kaupunginjohtaja Häyry ja puheenjohtaja Pertti Laatikainen. Kuva Raimo Latvala

voittoon toivottomassakin tilanteessa ja tahdon sekä uskalluksen taistella kaikissa tilanteissa näiden päämäärien puolesta.

Kiitän kaikkia jääkäriperinteen vaalijoita, yhteistyötahoja ja tukijoi- tamme jääkäriperinteen vaalimisen

eteen tehdystä työstä kuluneena vuotena 2016 ja toivotan Rauhaisaa Joulun Aikaa sekä Hyvää Alkavaa Vuotta 2018!

TEKSTI: **Pertti Laatikainen**
Puheenjohtaja

Kirjallisuutta

Hyvä kuvaus Suomenlahden ulkosaarien kovasta kohtalosta



Taistelu Suomenlahden ulkosaarista

Antero Uitto & Carl-Fredrik Geust
256 sivua. Docendo 2016

Antero Uitto ja Carl-Fredrik Geust ovat kirjoittaneet vankan tietoteoksen Suursaaren, Somerin, Tytärsaarten, Lavan- saaren, Seiskarin ja Narvin vaiheista ajasta ennen itsenäisyyttä aina jatkosodan loppuun asti. Saariyhdyksuntien asukkaat olivat suomalaisia, mutta Venäjän läheisyys oli erottamaton osa elämää saarilla – kauppaa ja kalastusta harjoitettiin Pietarin suuntaan. Pietarin läheisyys koitui myös saarten kohtaloksi. Talvisodan alla näiden ulkosaarten luovuttaminen oli yksi Neuvostoliiton ehdottomista vaatimuksista. Lähtö saarilta tapahtui talvisodan alussa monin paikoin suunnittelemattomasti ja kiireellä. Ja talvisodan rauhanteossa ne jäivät rajan vedossa Neuvostoliiton puolelle.

Jatkosodassa Suursaaresta, Somerista ja Tytärsaaresta käytiin katkeria taisteluja ensin suomalaisten ja neuvostojoukkojen välillä. Syksyllä 1944 saksalaiset yrittivät vuorostaan vallata Suursaarta suomalaisilta. Sodan jälkeen saaret olivat osa Leningradin puolustusvyöhykettä.

Taisteluista Suomenlahdella ja sen rannikolla on kirjoitettu paljon, mutta vastaavan tasoista kokonaisuudesta Suomenlahden ulkosaarten vaiheista sodissa en muista lukeneeni. Kirjoittajat ovat hyödyntäneet kiitettävästi alkuperäislähteitä, kuten suomalaisia ja venäläisiä aikalaisjulkaisuja sekä karttoja. Sujuvaa

Ville Vänskä

400 jääkäriä meni itäisen etapin kautta

Hyrnsalmella vietettiin Hallan ukon reitin 100-vuotisjuhlaa

Jääkäriliike on sankaritarina, jonka sankareita ovat paitsi jääkärit Suomessa toimineet värvärit ja etappien ylläpidosta vastanneet aktivistit, jotka tekivät jääkäreiden Saksaan lähdön mahdolliseksi. Näin sanoi puolustusministeri **Jussi Niinistö** Hyrnsalmella Jääkäriliikkeen itäisen reitin 100-vuotisjuhlassa 28 elokuuta. Juhlaan ja sitä seuranneeseen seminaariin. Juhla alkoi juhlahumalanpalveluksella. Kirkonmenojen jälkeen oli seppeleenlasku Hyrnsalmen koulukeskuksen lähellä sijaitsevalla hautausmaalla. Seppeleet seppelelaskettiin sankarihaudalle ja ”Hallan Ukon” J. A. Heikkisen haudalle. Pääjuhla ja sitä seurannut seminaari alustuksineen tapahtuivat Hyrnsalmen yhtenäiskoulun tiloissa. Koulukeskuksen sali oli jälleen kerran täynnä juhlaväkeä ja seminaariesitelmien kuulijoita.

Yksi jääkäriliikkeen sankari oli sellainen oli täällä Hyrnsalmella suuresti vaikuttanut talonisäntä ja kansanedustaja **J. A. Heikkinen**, joka paremmin **Hallan Ukkona** tunnetaan, sanoi puolustusministeri Jussi Niinistö valtiohallan tervehdyksissä.

Värväreinä toimivat usein paikallisesti tunnetut ja arvostetut henkilöt sekä pääkaupungin ja maaseudun välillä liikkuneet opiskelijat, kuten Paavo Sivén eli myöhempi Susitaival, jonka elämästä olen aikoinaan väitöskirjani tehnyt, sanoi Niinistö

– Jääkäriksi värvättyjen tie Saksaan kulki Ruotsin kautta, minne siirryttiin yleensä joko Tornion kautta tai Etelä-Pohjanmaalta Pohjanlahden yli hiihtäen.



Puolustusministeri Jussi Niinistölle jääkärivärväys on tuttua asiaa. Onhan hän tehnyt väitöskirjan Paavo Susitaivaleesta, joka värvärinä oli vielä nimeltään Paavo Sivén.

– Toiminnan laajentuessa viranomaiset pääsivät kuitenkin aktivistien jäljille. Seurasi pidätyksiä ja moni etappi jouduttiin sulkemaan. Uusia etappeja perustettiin vaikeakulkuisemmille seuduille muiden, helppokulkuisempien ja nopeampien reittien mentyä tukkoon. Keskeiseen asemaan nousi itäinen jääkäri **Friedel Jacobsonin** johtama reitti, joka vuoden 1916 lopulla oli ainoa suhteellisen varmasti toiminnut etappi. Sen tärkeä solmukohta oli täällä Hyrnsalmella sijainnut maatila, Hallan talo, jonne päätyi myös jääkärivärvärinä toiminut Paavo Susitaival, sanoi Niinistö.

– Heikkisen isännöimä Hallan talo ja sen ympäristössä olevat piilopirtit tarjosivat jääkäriliikkeelle oivan tukikohdan. Talo sijaitsi vanhan kauppareitin varrella eikä satunnaisesti kulkijoihin liiemmästi kiinnitetty huomiota. Kulkukauppiaiden sekä uitto- ja savottamiesten sekaan mahtui muutama aktivistikin.

– Noin 400 jääkäritarjokasta ehti aloittaa matkansa kohti Saksa itäistä reittiä pitkin. Kyse oli huomattavasta määrästä.

Itäisen reitin, aivan kuten koko jääkäriliikkeen historia on täynnä kiehtovia henkilöitä, tapahtumia ja tarinoita. Yhdessä ne muodostavat klassisen draaman kaaren, jossa pääroolissa olevat aktivistit, jääkärit ja etappihenkilöstö, sanoi Niinistö.

Jääkärien käyttö pommareina vaikeutti värväystoimintaa

FT. Vesa Määttä kertoi alkusyksyllä 1916 Suomeen tulleista jääkäreistä, joiden tehtävä oli värvätä miehiä suunniteltua toista pataljoonaa varten. Määttä siteerasi **Lennart Oeschia**: ”Pataljoonasta lähetettiin erikoisesti valittu ja hyvin aseistettu komennuskunta, jonka tuli toimia salaisesti ja yhteistoiminnassa Venäjältä irti pyrkivän väestön kanssa. Näin muodostui kaksi etappia, läntinen Jyväskylästä Oulujärven länsipuolitse Karunkiin ja itäinen Nurmeksesta ja Kajaanista Hyrynsalmen ja Pudasjärven kautta Yli-Tornioon.”

Oesch kuului itäisen etapin jääkäreihin. Heitä oli kaiken kaikkiaan toistakymmentä. Tähän joukkoon kuuluivat muun muassa Friedel Jacobson, **Sven Weckström** ja **K. M. Wallenius**. Syyskuun alussa Oesch ja Wallenius saapuivat pienen joukon mukana Suomeen Tornionjoen yli. Syys-lokakuun vaihteen tienoilla Oesch saapui Nurmekseen, jossa hän otti etappiaseman vastuulleen. Apunaan hänellä oli jääkäri **Vainö Sutinen**. Oesch ja Sutinen saivat toimia Nurmeksessa suhteellisen vapaasti. He eivät myöskään piiloutuneet, jos venäläisiä sotilaita tuli vastaan. Ehkä tämänkaltaisen avoimuuden vuoksi virkavallan edustajat eivät osanneet sen ihmeemmin epäillä värväreiden maanpetoksellisia puuhia.

Joulukuun alussa 1916 Oesch ja Sutinen jättivät Nurmeksen ja siirtyivät Hallaan. Oesch oli saanut etelästä tiedon, ettei jääkäritarjokkaita olisi enää odotettavissa Nurmekseen. Venäläisistä sotilaita ja urkkijoista huolimatta Oesch oli kokenut tehtävät Nurmeksessa kohtalaisen helpoiksi. Sitä oli edesauttanut paikallisten



100-vuotisjuhlan tapahtumiin kuului käynti Hallan pirtin muistopatsaalla. Kuva Vesa Määttä.

asukkaiden myötämielisyys jääkäri-liikettä kohtaan.

Syksyllä 1916 toimi vain itäinen etappi

Vuoden 1916 lopulla ainoa kohtalaisen varmasti toiminut värväysreitti oli itäinen etappi. Tämän johtaja Friedel Jacobson myös vastasi yhä ruuhkaisemmaksi käyneen Hallan etappiaseman toiminnasta. Oesch totesi Hallan Ukon talon olleen jossain vaiheessa täynnä miehiä kuin kirjavia kissoja. Isäntä toivotti uudet vieraat tervetulleiksi mutta sanoi huolestuneen oloisena Oeschille, ettei miehiä ollut aikaisemmin saapunut sellaisia määriä taloon. Samalla isäntä lupasi pitää hyvää huolta vieraistaan.

Näihin aikoihin Oesch kuuli huolestuttavia uutisia lännen suunnalta. Jääkärit olivat 11. joulukuuta 1916 joutuneet Simon Maaninkajärven tienoilla kahakkaan. Oesch myös painotti monen rekrytoidun jääneen kiinni, ja ilmiantoja oli tehty. Huhut kertoivat uusista kahakoista ja vangitsemisista. Kemijoen seudulla oli annettu määräys, että jokainen tuntematon ihminen olisi vangittava. Oesch koki, että tässä tilanteessa olisi viisasta lakkauttaa itäinen etappi.

Oeschin mielestä tilannetta Suomessa oli kärjistänyt mm. se, että jääkäreitä oli komennettu niin sanotuiksi pommareiksi, joiden sabotaa-sitoiminta aiheutti venäläisjoukoille vahinkoa muun muassa Kilpisjärvellä ja Arkangelissa. Toiminnasta olisi ollut jotain hyötyä saksalaisille, mutta Suomen itsenäisyysliikkeelle se oli ollut suoranaiseksi vahingoksi.

Oeschin mukaan miehiä pikeminkin tuhlattaisiin kuin hankittaisi lisää, jos värväystoiminta olisi jatkunut. Näin lienee ajatellut moni muukin; pian päättyi jääkärietappitoiminta lopullisesti. Haaveeksi oli jäänyt jääkäri liikkeessä suunniteltu toisen pataljoonan perustaminen värvätyistä.

Oeschillä oli muiden jääkäri värväreiden tavoin edessään lähtö Suomesta. Sitä ennen hänen tiensä vei takaisin Nurmekseen. Oesch ja kumppanit saapuivat Hallaan 25. joulukuuta. Siellä kuultiin, että edellisenä iltana poliisit olivat yrittäneet vangita aktiivisti V. O. Sivénin (Susitaival). Hänet saatiin turvaan Saarijärvelle Hallan Ukon kämppään ennen poliisien saapumista.

Perusannos tietoutta Hallan etapista

Hallan tila ja sen omistaja "Hallan Ukko", kansanedustaja ja liikemies Johan Alfred Heikkinen ovat jääkäri liikkeen historiaan perehtyneille tuttu kokonaisuus. Hyrynsalmen kunta on vuosikymmenien aikana vaalinut "Hallan Ukon" viitottamia perinteitä. Jääkäri liike ja siihen liittynyt Suomen itsenäisyyttä ajanut määrätietoinen toiminta on ollut näyttävästi esillä useassa Hyrynsalmella toimeenpannussa tilaisuudessa. Minulle on suotu useamman kerran mahdollisuus jääkäri perinnetyön edustajan olla mukana näissä sisällöltään monipuolisissa tilaisuuksissa.

"Hallan etappijuhla ja – seminaari" 28. elokuuta alkoi juhla juma lanpalveluksella Kirkon jälkeen oli seppeleenlasku Hyrynsalmen koulukeskuksen lähellä sijaitseval la hautausmaalla Pääjuhla ja sitä seurannut seminaari alustuksineen

tapahtuivat Hyrynsalmen yhtenäis koulun tiloissa..

Lapin Sotilassoittokunta aloitti juhlan soittamalla "Jääkärimarssin". Puolustusministeri Jussi Niinistö piti juhlapuheen

Vapaussoturi-lehden päätoimittaja, FT Vesa Määttä katsoi alustukses saan Hallan tapahtumia etappimies, tulevan jääkärikenraalin Lennart Oeschin silmin. Kenraaliluutnantti Ilkka Halonen, entinen JP 27:n Perinneyhdistyksen puheenjohtaja, piti kattavan alustuksen jääkäreistä ja heidän merkityksestään. Kotiseutu neuvos Kalle Juntusen loppusanojen jälkeen Lapin Sotilassoittokunta piti lyhyen juhlakonsertin. Päivä oli juh lavassa muodossa antanut jokaisella läsnäolijalle perusannoksen tietoutta jääkäri liikkeestä, Hallan etapista ja jääkärien elämäntyöstä itsenäisyy temme puolesta.



Taiteilija Eero Schroderuksen monologi Hallasta vei seminaariväen realistisella tavalla Hallan maisemiin ja tapahtumiin 1900-luvun alkuvuosina. Kuva Vesa Määttä.

TEKSTI: **Asko Kilpinen**

Kirjallisuutta

Kannaksen taistelut naapurin silmin



Kannaksen suurtaistelut kesällä 1944 venäläisin silmin

Bair Irincheev

297 sivua. Minerva 2016

Bair Irincheev on erittäin kiinnostava kirjoittaja. Hän on kirjoittanut useita "venäläisten silmin"- kirjoja viime so distamme. Hänellä on suomalainen vaimo ja kaksi lasta Helsingissä. Kirjoittamisen lisäksi hänellä on Viipurissa yksityinen talvisotamuseo ja hän järjestää tutustumismatkoja Kannaksen taistelupaikoille.

Irincheev tuo suomalaiselle sotahistorian harrastajalle uutta tietoa venäläisten muistelmien kautta. Niistä käy ilmi, etteivät puna-armeijan resurssit olleet pohjattomia. Suomalaisten ankaran vastarinnan edessä rykmentit kutistui pataljooniksi, pataljoonat komppani oiksi ja niin edelleen: neuvostoarmeija käytti joukkojaan vähäkään tappioista välittämättä.

Monessa kohtaa tapahtumat kuitenkin kuvataan enemmän suomalaisin silmin ilmeisesti sopivien venäläisten lähteiden puuttuessa.

Kirja etenee taistelu kerrallaan eikä siinä ole johtopäätöksiä tai yhteenvetoja. Erityisesti odotin neuvostojoukkojen kokemuksia niistä taisteluista, missä suomalaiset pääsivät käyttämään tykistöään kootusti, jolloin suomalaisten kertomusten mukaan hyökkäysvalmiin rykmentin niskaan kaadetun tykistökeskityksen jälkeen ei ollut enää hyökkäävää voimaa.

Ei kirjan sisältö kovin korkeatasoista ole, mutta sitäkin kiintoisampi. Lainatuissa venäläisissä lähteissä käytettyyn maa lailevaan kirjoitustyyliin on vaikea tottua.

Jukka Knuuti

Vierailu Hallan Ukon Jääkäripirtillä

Ehkä tärkein polku isänmaamme itsenäisyyteen kulkee halki Kainuun korpien Hallan Ukon kotovaaran ja syrjäisessä Saarijärvestä sijaitsevan Jääkäripirtin kautta Tornioon ja Haaparantaan.

Tuota polkua kulkivat aikanaan lukemattomat nuoret miehet päätettyään Pohjanlahden perukan kautta lähteä Saksaan saamaan sotakoulutusta. Tämän polun satavuotista historiaa muistettiin äskettäin Hyrnsalmella.

Hallan Ukko oli henkeen ja vereen suomalainen itsenäisyysaktivisti. Siksi hän majoitti ja ruokki Saksan tielle lähteneitä. Ja hän kätki heidät kaukaiseen Jääkäripirttiinsä kun kenraalikuvernöörin ohjastamat viranomaiset näitä nuoria tavoittelivat.

Jääkäripirtillä piti siis käydä. Kun JP27 Perinneyhdistys järjesti kesätapahtumansa Kajaaniin, oli sopiva hetki varastaa toinen päivä itsellensä, ottaa mukaan paikallinen opas, vetäistä vaelluskengät jalkaan ja lähteä kainuulaiseen korpeen kelojen ja aihkimäntyjen sekaan.

Saarijärven rantaan pääsee kyllä monia polkuja mutta historiallisesti oikea lähestyminen on tietenkin se, joka lähtee Hallan entisen talon lähimaastosta. Reitti on merkitty, joltininkin osa siitä on pitkospuita, jalkamatkaa tuli ehkä nelisen kilometriä. Sää oli hiukan sateinen ja pitkospuut liukkaat. Siksi suuri osa piti ”hiihtää” lankkuja pitkin. Vaellussauvatkin olivat paikallaan.

Ensimmäisen kilometrin jälkeen saavuttiin Löytöjoelle, jossa Ukko valmisti tervaa ja täpättiä. Tehdasmaisesti ja uusilla tekniikoilla, aikansa start-up yritys siis. Oppaani väitti, että täällä tehtiin myös lentobensiiniä. Paikalla on edelleen varsin hyvin säilyneet ja osin restauroidut retorttisuonin ja tislaukattilan rauniot. On tulentekopaikka ja kämpä, opastauluja, joissa kerrotaan Ukon tehtailun tekniikasta. Näitä opastauluja oli pitkin polun vartta Saarijärvelle saakka.

Yhdessä taulussa oli Jääkäriin ohje-nuora: ”Antakaa keisarille mikä keisarin on ja ottakaa pois mikä hänelle ei kuulu.”

”Hiihdellään” vielä kolmisen kilometriä halki jyhkeiden korprien ja syysvärin saaneiden upeiden soiden. Tullaan Saarijärven rantaan, jossa taas kämpä ja venetalas. Kämpässä tulipaikka ja huuva. Täällä on lämmin ja tuvassa väkeä makkaran paistossa. Jääkäripirtti näkyy veden toisella puolella Jääkärisaaressa.

Oppaallani on Jääkäripirtin avain, joten veneeseen. Matka ei ole pitkä. Samassa veneessä tulee pariskunta, joka saareen maihin astuessaan toteaa, että ”Viimeksi kävimme täällä päivälleen 50 vuotta sitten. Siitä päivästä saakka on yhtä matkaa kuljettu”. Eli kultahääpäivä. Onneksi olkoon. Loistava paikka kultahääpäivän juhlistamiseen. Varsinkin kun sieltä se kaikki alkoi.

Jääkäripirtti on hyvin säilynyt, sitä on kunnostettukin. Ulkona ovenpielessä JP27 Perinneyhdistyksen ja Metsähallituksen kiinnittämä laatta, jossa kerrotaan missä ollaan ja kuka pystytti pirtin 1914-1915. Etuhuoneessa uuni, ruokapöytä ja karut penkit seinustoilla. Seinillä sahoja ja kirveitä. Kattohirsessä tapitettuna ne luodinreiät, jotka Kurt Martti Wallenius ampui Mauserilla jouluna 1916 kun paine nousi liikaa.

Seinähirteen on kehystetty kohta, johon Ilmari Kianto, Hallan Ukko ja Sigrid Engström ovat kirjoittaneet 18.11.1922: ”6:n vuoden pakkahuurujen takaa siintää Jääkärisaari 1916-1922”.

Ja pirtin perimmäiseen huoneeseen on eräs JP27 Perinneyhdistys järjestänyt sanaisen näyttelyn jääkäri liikkeen ja Hallan ihmisten historiasta. Hieno.

Ulkona kuusen takana on huoltorakennus, rannassa savusauna. Kelpasi näissä puitteissa olla nimismiestä ja santarmeja paossa. Eivät löytäneet tätä paikkaa näiden kelojen takaa.

Kun tilanne rauhoittui, palattiin taas takaisin Hallaan ja jatkettiin matkaa kohti itsenäistä Suomea.

Oheislukemistoksi: Arvo Kokko, Hallan Ukko, piirteitä maanviljelijä J.A.Heikkisen elämästä ja elämäntyöstä. WSOY 1939.

TEKSTI JA KUVAT: **Timo Tulosmaa**





Kolumni • Jukka Knuuti

Löytyykö maailmasta vastinetta jääkäriликkeelle

Puola itsenäistyi Venäjältä ensimmäisen maailmansodan tuloksena kuten Suomikin. Osittain saman sodan seurauksena Irlannista tuli vapaavaltio. Siinäkin prosessissa olivat Saksan sormet mukana, sillä olihan Iso-Britannia Saksan vihollinen siinä kuin Venäjäkin. Ei Saksa rakastanut sen enempää Suomea kuin Irlantiakaan. Mutta ongelmien aiheuttaminen viholliselle on sodankäyntiä sekin, vaikka ei siihen omia joukkoja käytettäisikään.

Saksan toimitti aseita Irlannin tasavaltalaisarmeijalle IRA:lle, joka nousi Dublinissa 1916 ns. Pääsiäiskapinaan. Myöhemmin rauhansopimuksen hyväksynyt IRA:n osa muutettiin uuden Irlannin vapaavaltion kansalliseksi armeijaksi.

Josef Pilsudski värväsi vapaaehtoisina Itävalta-Unkarin ja Saksan armeijoissa puolalaisia omiksi legiooniksi. Näitä legioonia käytettiin sotatoimiin keisarillista Venäjä vastaan Puolan irrottautuesssa entisestä emämaastaan ensimmäisen maailmansodan jälkeen.

Huolimatta tietyistä yhtäläisyyksistä Irlannin ja Puolan kanssa jääkäriликke oli kuitenkin hyvin erilainen. Pilsudski saattoi ilman ongelmia värvätä Itävalta-Unkarin hallitsemassa Galitsian kuningaskunnassa maanmiehiään lippujen alle. Suomen jääkäriликkeellä ei sitä vastoin ollut turvallista värväsaluetta. Maanpetosta merkitsevän värväyksen piti tapahtua santarmien valvomassa Suomessa. Jääkäriликke joutuikin toimimaan alusta asti täysin maanalaisesti, etäällä ja kaukana saksalaisista liittolaisistaan.

Kaikki kolme kapinaliikettä johtivat tuloksiin. Suomesta tuli itsenäinen

1917, Puolasta 1918, Irlannista tuli itsehallinnollinen vapaavaltio 1921 ja itsenäinen vihdoin 1939.

Jääkäriликke oli kuitenkin paljon vaativampi harjoitus kuin kaksi verrokkaa. Irlantilaiset toimivat koko ajan kotimaassaan ja puolalaiset värväytyivät vapautusarmeijaan kotiseudullaan, jota hallitsi Venäjän vihollinen. Suomessa toiminta ei sujunut olleenkaan yhtä yksinkertaisesti. Täällä piti suuren salaisuuden vallitessa houkutella miehiä lähtemään sotilaskoulutusta saamaan Saksaan, vihollisvaltioon. Se oli luonnollisesti maanpetoksellista toimintaa, mistä sodan aikana rangaistuksena on kuolemantuomio. Tsaarin Venäjän santarmien kiinni saamat jääkärivärvärit odottivat tuomiotaan Spalernajassa, mistä heidät kuitenkin vapautti maaliskuun vallankumous keväällä 1917.

Liki parin tuhannen miehen siirtäminen Saksaan ei noina aikoina ollut aivan yksinkertainen suoritus. Saksan organisoimana Ruotsin kautta se kuitenkin onnistui, kun kuningaskunta antoi sen tapahtua.

Jääkärit olivat lähteneet Saksaan irrottaakseen Suomen Venäjältä. Se, että he joutuivat sisällisotaan hallituksen joukkoja johtaen punaisia vastaan oli seurausta sosialidemokratian bolsevistisen vähemmistön tekemästä kapinasta. Toki käytiin sotaa keväällä 1918 hiukan venäläisiäkin vastaan, mutta pääasiallinen vastustaja oli ihan suomalainen punakaarti.

Mutta palataanpa ensimmäisen maailmansodan aikuisiin jääkäri-likkeen verrokkeihin. Pilsudskista tuli itsenäisen Puolan johtaja mutta

samalla myös diktaattori. Hänen mukanaan ei Puolaan tullut jääkäreitä vastaavaa hyvin koulutettua upseeri- ja aliupseeriryhmään. Pilsudski kuoli 1935 ja vain neljä vuotta sen jälkeen oli Puolankin tarina taas kerran lopussa, kun Hitler ja Stalin jakoivat maan Molotov-Ribbentrop-sopimuksen mukaisesti. Pilsudskin mukana viimeiset itsenäisen Puolan armeijaan tulleet upseerit kuolivat NKVD:n niska-laukauksiin Katynin metsissä 1940.

Ja Irlannissa ei lopulta ollut jääkäreitä tai Pilsudskin sotilaisiin verrattavaa ryhmää.

Jääkäriликke taitaa näin jäädä ainulaatuiseksi ilmiöksi. Melkein 2000 miestä lähtee sotilaskoulutukseen kauas vihollismaahan, missä siitä muodostetaan itsenäinen pataljoona. Se palaa kolmen vuoden kuluttua kotimaahan ja Mannerheim jakaa jääkärit johtamaan hallituksen joukkoja kapinaan nousseita punaisia vastaan.

Kevään 1918 sisällisodan jälkeen jääkärit ovat runkona itsenäisen Suomen puolustusvoimia perustettaessa. Talvisodan aikana jääkäriupseerit johtavat Suomen armeijaa. Sodan aikana taisi olla kaksi rykmentin komentajaa, jotka eivät olleet jääkäreitä. Kaikki rykmentinkomentajaa ylemmät upseerit olivat jääkäreitä.

Jääkäreiden vaikutus Suomen puolustusvoimissa jatkui pitkään, sillä vasta 1959 Sakari Simeliuksen tullessa komentajaksi päättyi jääkärien ketju sotaväen päällikön paikalla.

Teksti julkaistu aiemmin Suomen Sotilas lehdessä

Nivalassa juhlittiin 100-vuotiaasta jääkäri liikettä ja sen värväriä

Suomalainen kuvernööri tiukempi kuin venäläiset santarmit

Jääkäri liikkeen 100-vuotismuistoa juhlittiin Nivalassa. 22. toukokuuta, missä järjestettiin seminaari "Jääkärit ja jääkäri värväri Nivalassa, 100 vuotta **Kyösti Wilkunan** vangitsemisesta". **Olli Vilkuna** kertoi esitelmässään Kyösti Wilkunan vangitsemisesta, vankeusajasta ja värvärinä toimimisesta tämän kirjeiden kertomana. Taphtuman 100-vuotismuisto vahvistettiin kiinnittämättä muistolaatat Seppälän ja Wilkunan talon seinään. Ohjemaan sisältyi myös sepeleen lasku Nivalan jääkärimuistomerkillle. **Mauno Ainasoja** kertoi Nivalan jääkäreistä sen mukaan, mitä oli isosisältään **Edward Ainasojalta** kuullut. "Eeten" oli värvännyt Kyösti Wilkuna, joka sittemmin joutui Spalernajaan.

Lockstedtissa rekryyttejä ei kutsuttu nimillä vaan numeroilla. "Eeten" numero oli 147.

Ainasoja siteerasi vielä Parolessa 1931 **Matti Ollikan** julkaisemaa jääkäriin kymmentä käskyä. Otetaan tähän näytteeksi kaksi. 5. käsky: muista,



Muistolaatat naulattiin samanaikaisesti Seppälän ja Wilkunan taloihin. Kuva Olli Vilkuna

että lujinkin rauhansopimus kestää vain seuraavaan sotaan saakka. 7.käsky: Muista, että ruostunut kivääri ja tylsä miekka ovat kelvottomia aseita. Pidä aseesi kirkkaana.

Olli Vilkuna kertoi Nivalan värväristä, Kyösti Wilkunasta. Tämä oli ollut puolitoista kuukautta pakomatalla Haapajärvellä, Oulussa ja Utajärvellä. Hän oli palannut Nivalaan 7. toukokuuta, ja olisi lähtenyt uudelle pakomatalle Merenkurkun yli Ruotsiin ja sieltä jääkäri leirille Saksaan sinä samana päivänä, jolloin hänet vangittiin.

– Vankeudesta hän kirjoitti ystäväleen: Istun paraikaa huoneessani, päästyäni juuri kuulustelusta. Sen toimittivat santarmiuupseerit, jotka käyttäysivät sangen kohteliaasti. Minä kirjoitin heille pitkän selityksen siitä, kuinka paikkakunnalla



Nivalan kuuden jääkäriin nimet on hakattu jääkärimuistomerkkiin: vääpeli Edvard Ainasoja, vääpeli Aukusti Aitto-oja, majuri Samuli Aitio, vääpeli Heikki Gummerus, vääpeli Juho Koutonen sekä luutnantti Edvard Vähäsarja. Kuva: Mauno Ainasoja

on syntynyt sellainen järjetön huhu, että minä olisin muka toimitannut miehiä Saksaan ja kuinka minua sen takia kaiken maailman kulkurit kävivät pitkin talvea vaaamassa. Samoin selitin myöskin kuvernöörille, joka eilen illalla kävi minua täällä kuulustelemassa. Oli muutoin omituista huomata, että suomalainen kuvernööri suhtautui paljon innokkaammin asiaan kuin venäläinen santarmi.

– Santarmit tulevat asiaa edelleenkin tutkimaan ja arvelivat minun saavan olla täällä ainakin parisen viikkoa. Ellen tuon mielettömän syytöksen kaikkia kohtia voi kumota, voi tästä sittemmin tulla pieni huviretki Helsinkiin sekä sen jälkeen mahdollisesti Wenäjälle.

Heinäkuun alussa kenraalikuvernööri Seyn kävi tarkastusmatkalla. Wilkuna kirjoitti Oulun lääninvankilasta vaimolleen Hannalle Nivalaan 4. heinäkuuta 1916: Wiime sunnuntain aikana oli täällä vankilaa tarkastamassa kenraalikuvernööri. Seurauksena hänen käynnistään oli, että valtiollisten vankien oloa hiukan tiukennettiin. Niinpä ei meidän puheillemme lasketa enää ketään, joten siis Sinunkin on turhaa tänne enää tulla, samoin kuin kenenkään muidenkaan.

Wilkuna kirjoitti Toivo Martikaiselle 12. heinäkuuta 1916 Eilen kävivät



Muistolaattaa Vilkun talon seinään naulaa Pentti Ranttila, joka on myös suunnitellut Nivalan jääkärimuistomerkin 1986. Toisena naulaajana on Pekka Wilkuna, Kyösti Wilkuna oli hänen isosetä (isoisän veli) ja Pekka on Vilkun talon edellinen isäntä. Kuva: Olli Wilkuna

santarmit ilmottamassa, että minut on määrätty tuotavaksi Pietariin. Siellä saanen istua joitakin aikoja Krestyssä tai jossain muussa vankilassa tutkinnan alaisena, kunnes annetaan varsinainen karkotuskäsky. Tässä vaiheessa Wilkuna luuli, että Pietarissa hänet tuomitaan ja sen jälkeen mahdollisesti karkotetaan Siperiaan.

Spalernajan vangit vapautuivat maaliskuun vallankumouksessa. Vasta kun Wilkuna ja muut vapautetut suomalaiset kalterijääkärit näkivät Pietarin Suomen aseman edustalla, kuinka virasta erotetut entinen kenraalikuvernööri Seyn ja senaattori Borovitinov tuotiin vangittuina Pietariin, uskalsivat he lähteä junalla Suomeen.

Nivalan jääkäreistä yksi kaatui ja toinen haavoittui

Jääkäriksi lähtijöitä oli kaikista yhteiskuntaluokista, kuten Nivalan kuuden jääkäriin tausta osoittaa – maanviljelijöitä / maatalonpoikia, työläisiä ja työväenyhdistyksen jäseniä, sanoi Heikki Gummerus Nivalan jääkärimuistomerkillä ennen seminaaria pidetyssä kunnianosoituksessa.

– Koulutus Saksassa oli kovaa ja siihen liittyivät vielä taistelut Saksan itärintamalla Misse-joella, A-joella ja Riianlahdella. Tämä jätti jälkensä ja osa jääkäreistä oli välillä

Saksassa ollessaan komennettuna siviilityöhön. Kaikki Nivalan jääkärit kuitenkin palasivat, suurin osa helmikuussa 1918 jääkäreiden pääjoukon mukana Vaasaan.

– Suomi kävi vapaussotaa, Tampereen raskaissa taisteluissa isosetäni Heikki Gummerus kaatui vain 24-vuotiaana ja Edward Ainasoja haavoittui vaikeasti.

– Nivalan jääkärit olivat Suomeen saapumisen jälkeen armeijan palveluksessa, osan jäädessä eri syistä

siviilityöhön muutaman vuoden palveluksen jälkeen. Monet heistä palvelivat vielä talvi- ja jatkosodassa.

Sepeleen Nivalan jääkärimuistomerkillä laskivat jääkäreiden omaiset Eeva-Liisa Harmaala (Juho Koutonen) Hermanni Ainasoja (Edward Ainasoja) ja Heikki Gummerus (Heikki Gummerus)

Jääkäreiden Rangaistusretkikunta Suomessa syksyllä 1916

”Tällä ajalla tulin vakuuttuneeksi siitä, että olisi mitä terveellisintä poistaa joitain spiuneja ja mitä terveellisintä poistaa tai räjäyttää myöskin yksi san-darmein hallussa oleva talo.”

Ote on rangaistusretkikunnan johtajan jääkäri Antti Isotalon raportista viikko Suomeen saapumisen jälkeen, kun vallitsevia olosuhteita oli tiedusteltu eli nykykielellä: tilannekuva muodostettu.

Komennuskunnan retki Suomeen syksyllä 1916 on monelle tuntematon jääkärihistorian tapahtumasarja. Se ajoittuu ajanjaksoon, jolloin jääkäripataljoona oli jo rintamalla ja täydennysmiesten hankkiminen oli päivänpolttava kysymys, mutta samaan aikaan Suomessa venäläisten vastavakoilu kohdisti kaiken santar-

mivalppauden värväystoiminnan tukahduttamiseen. Ohrana myös onnistui tavoitteessaan, ja värväys lakkasi miltei kokonaan syksyllä 1916.

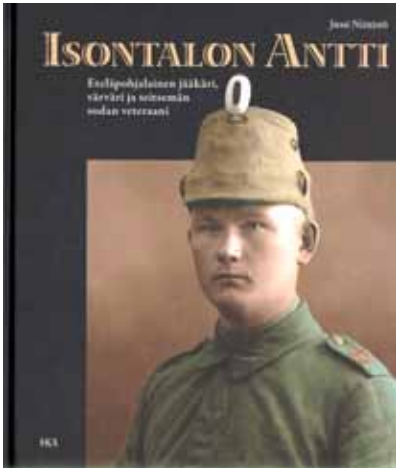
Kesällä 1917 vallankumouksen vanavedessä, kun **Elmo Kaila** pääsi tutkimaan Ohranan arkistoja, kävi ilmi miksi näin oli käynyt. Ohranan palkkaamat 600 vakinaista (10-100Rbl/kk) ja tilapäistä (10-100mk/krt) suomalaista kätyriä ilmiantoivat aktivisteja, värväreitä ja etappireittejä. Kailan santarmipapereista löytämät tiedot olivat pelottavan tarkkoja.

Vaikeuksien todellista vakavuutta tietämättä pataljoonassa kypsyi suunnitelma toisen suomalaisen jääkäripataljoonan perustamisesta. Oli tehtävä nopeaa, tuloksellista työtä, ja sitä varten olin valittava kylmäverisiä, ruutia

haistaneita miehiä. Perustettiin kolme jääkäriryhmää, ensimmäinen ja toinen ryhmä, yht. 20 miestä, luomaan uudet etappireitit (**Jacobsen**/itäinen ja **A.Sihvo**/läntinen) ja kolmas ryhmä, 5 miestä, (**Isotalo**/rangaistusretkikunta) ”herättämään pelkoa” vapausliikkeen vastustajissa ja vainoajissa. Tehtävien selvitystä varten kutsui Tukholmassa toiminut saksalainen etappijääkäreiden esimies kapteeni **Heldt** kaikki suunnitelmaa toteuttamaan valitut miehet Sassinziin, missä Sihvo, **Wichmann**, **Donner** ja Heldt selvittivät Suomen tilannetta ja neuvoivat Latvian rintamalta tulleita. Sassinzista miehet matkustivat hyvin opetettuina pienissä ryhmissä Ruotsiin ja sieltä edelleen Suomeen.



Venäläinen ratsuosasto marssilla Isonkyrön Napuen kylän kohdalla. (Vaasasta n. 40km ja Ylistaroon n. 8 km). Näissä oloissa Ison-Antin retkikunnan täytyi toimia. Ylistaro oli läpikulkevien tavanomainen majoituspaikka ja esim. elokuun alussa 1916 tällainen n. 200 miehen ratsuosasto yöpyi Ylistarossa. Toukokuun 26:sta kesäkuun 4:een 1916 (10 vrk) viiپی Ylistarossa 994 miehen osasto.



Isotalon Antin elämäkerran on kirjoittanut puolustusministeri Jussi Niinistö.

Seuraavassa käydään läpi rangaistusretkikunnan tiedossa olevia Suomen vaiheita sivuten paikoin myös etappijääkärien toimintaa, olivathan tehtävät toisiinsa sidoksissa. Rangaistusretkikunnan johtaja oli jääkäri Antti Isotalo, joka valitsi ryhmäänsä neljä muuta jääkäriä: lapualaisen **Ville Kosolan**, ylistarolaisen **Antti Kärnän**, alahärmäläisen **Jussi Mäntylän** (Isotalon serkku) ja ylihärmäläisen **Kaapo Viitaharjun**. Ryhmän kokoonpano vaihteli n. viiden kuukauden pituisen retken aikana ja tehtäviä suorittamaan liittyi muitakin Ruotsin puolella komennuksilla liikkuneita jääkäreitä, kuten alla olevasta käy ilmi.

Syyskuu 1916

Tukholmasta komennuskunta suuntasi Uumajaan, missä Merenkurkun etappiliikennettä hoitanut **Jussi Sihvo** odotti Lola-moottoriveneessään. Ryhmä rantautui 7. syyskuuta Oravaisten rannikolle Hällnäsin kylän kohdalla. Venäläisten rannikkovartioiden väistettiin ja varovasti jatkettiin Härmän seudulle, missä muutama päivä kartoitettiin tilannetta, jonka tuloksista ingressin poiminta.

Vasta saapuneen ryhmän mieliä kuohutti, kun santarit 10.9. Jepualla ampuivat aktivisti **Jürgen von Essenin**, tehtaailijan ja eteläpohjalaisen jääkäri liikkeen kärkihahmon **C.J.**

von Essenin pojan. Tämä haluttiin koston ja suunniteltiin von Essenin surmanneiden santarmien kimppuun hyökkäämistä. Toimenpiteet keskitettiin kuitenkin seudun ilmiantajiin ja kätyreihin.

Aktivistit ja jääkärit pitivät pääilmiantajana alahärmäläistä kauppias **Nikolai Syynimaata**, jota rangaistusretkikunta varoitti etukäteen seurauksista, jos tämä ei lopeta toimintaansa. Ripitykset tehosivatkin useimpiin venäläisten kätyreihin, mutta ei Syynimaahan, joka joutui syyskuun 20. päivän tienoilla Isotalon ja Mäntylän väijytykseen. Seuraavaksi oli vuorossa Vaasan santarmimielisen konstaapeli **Solan** väijytys mutta laihoin tuloksin. Isotalon raportti kertoo: *”Me saimme ainoastaan yhteen spiniin neljä kuulaa, mutta jälkeinpäin olen kuullut, että hänkin on elossa, sillä ase oli liiaksi huono eikä antanut tappavia iskuja.”*

Väijytysten jälkeen miehet poistuivat rannikolle sovittuun paikkaan, mihin Hauptmann Heldtin lupaamien räjähdysaineiden piti saapua. Aineita ei kuitenkaan Sihvon veneessä ollut, ja koska ilman välineitä santarmien talon räjäytys Pietarsaareissa oli mahdotonta, päätti komennuskunta palata Ruotsiin. Viitaharju jäi tässä yhte-

ydessä kotiseudulle Ylihärmään mahdollisesti opastettuna johonkin tehtävään.

Lokakuu 1916

Tietämättömänä komennuskunnan poistumisesta Ruotsiin oli vaasalainen komisario Sola venäläisen santarmipäällikkö Stepanovin johdolla aloittanut syyskuun lopulla kiivaan Isotalon retkikunnan jahtauksen. Lokakuun alussa jäljet olivat kadonneet, mutta sitten onnettomien sattumien myötä Sola apureineen sai vahingossa jättiapajan.

Jääkäripataljoonan kärkimiehet **Aarne Sihvo**, **Juho Heiskanen** ja **Ilmari Relander** jäivät 2.10. Solan virittämään rysään Jyväskylässä ja vangittiin. Tapahtuma tunnetaan jääkäri liikkeen katastrofina, joka järkytti aina pataljoonaa myöten sekä aktivistien Helsingin ja Tukholman komiteoita. Eivätkä seuraavan päivän uutiset parantaneet tunnelmia: 3.10. venäläiset hirttäivät metsätyönjohtaja **Taavetti Lukkarisen** Oulussa, joka oli avustanut Muurmännin radan pakotyöstä karanteita saksalaisia sotavankeja ja vielä viikkoa myöhemmin

Jatkuu ►



Hotelli Wahgrenissa Jyväskylässä tapahtui 2.10.1916 jääkäri liikkeen katastrofi, kun jääkärit **Aarne Sihvo**, **Juho Heiskanen** ja **Ilmari Relander** jäivät poliisin virittämään rysään.

10.10. komennuskunnan Suomeen jäänyt Viitaharju vangittiin. Kaikki vangitut lähetettiin Pietarin Spalerna-jaan ja syntyi käsite ”kalterijääkärit”.

Huonoja uutisia tuli kasapäin ja Tukholmassa Hauptmann Heldt antoi rangaistusretkikunnalle 10.10. uuden tehtävän. Oli jälleen palattava Suomeen, tällä kertaa Tornionjokilaaksoon. Tehtävänä oli poistaa jääkärien ja aktivistien etappireiteille ja liikenteelle haitallisia henkilöitä.

Pohjois-Suomessa oli yksi jääkäriliikkeelle haitallinen henkilö ylitse muiden: venäläisuskollisuudestaan tunnettu Oulun läänin kuvernööri **Axel Fabian af Enehjelm**, jonka toimintaan puuttumisesta oli usein aiemminkin keskusteltu, mutta työn toimeenpanijoita ei ollut löytynyt. Enehjelmin uskottiin myös olleen vahvasti osallinen venäläisten hirttämisen Taavetti Lukkarisen kohtaloon.

Käskystä! Isotalo päätti vastata kovaan kovalla ja ryhtyä sanoista tekoihin Enehjelmin suhteen. Toveriksi lupautui jääkäri **Sten Holm**, joka kuitenkin Isotalon mukaan jänisti juuri ennen matkalle lähtöä. Lokakuun aikana Isotalo ja Mäntylä tiedustelivat Suomen puolella länsietapin liikennettä mutta joutuivat vetäytymään Ruotsiin, sillä Enehjelmin poliisien oli onnistunut tukahduttaa jääkäriliikkeen toiminta.

Pohjanmaalla jatkuivat Isotalon komennuskunnan etsinnät koko lokakuun ajan – nyt järein ottein. Santarmit järjestivät 24-28.10. Yli- ja Alahärmässä nk. ”Härmän piirityksen”. Rangaistusretkikunnan toiminta koettiin santarmien ja poliisien taholla nöyryyttäväksi ja ryhmä oli päätetty kaivaa ylös kolostaan. Molempien pitäjien alueella tutkittiin paikat talolta. Härmän häjyjen järjestykseen saattamiseen osallistuivat Vaasan ja Pietarsaaren poliisien ja santarmien lisäksi kaksi komppaniaa Lugan rykmentin sotilaita sekä ratsuosastoja

rannikkovartiostosta. Tulokset jäivät laihoiksi, joitain pidätyksiä, ampumasetakavarikkoja ja paljon kyselyitä Isotalon ryhmän perään.

Marraskuu 1916

Tornionjokilaaksossa päätti Isotalo yrittää Enehjelm-iskua uudelleen. Nyt Isotalon kumppaneiksi lupautuivat jääkärit **Väinö Pesonen** ja **J.V. Snellman**, suuren Snellmanin pojan poika, joka oli Saksan yleisesikunnan tiedusteluosaston tehtävissä matkannut useita kertoja salateitä Suomeen. Iskuryhmä lähti Suomeen marraskuun lopulla. Enehjelmin liikkeistä oli lupautunut tiedottamaan eräs kemiläinen maisteri – mahdollisesti Arvi Hällfors. Mutta kävi kuten edellisellä yrityksellä – iskuyritys kaatui, kun kemiläinen kieltäytyi lupaamastaan avusta ja Pesonen ja Snellman halusivat tästä syystä keskeyttää valmistelut ja palata Ruotsiin. Tästä Isotalon kerrotaan kuitenkin jyrkästi kieltäytyneen.

Rangaistusretkikunnan tulokset olivat tähän saakka olleet heikkoja ja Isotalo asetti paluun ehdoksi, että Suomessa paljon harmia etappitoiminnalle aiheuttanut Palomäkiniminen spiuni poistetaan. Tämä Tervolan pitäjässä Koivun kylässä vaikuttanut Enehjelmin virkaintoinen apuri oli tunnettu erityisen aktiivisena jääkäriliikkeen vastustajana, ja hänen tiedettiin mm. olleen keskeisellä tavalla mukana Taavetti Lukkarisen jahtauksessa.



Joulukuu 1916

Tälle matkalle lähtivät Snellman ja Isotalo ja joulukuun 1. päivänä tehtävä suoritettiin. Iskun tapahduttua Koivun asemalle saapuneessa junassa oli useita oululaisia poliiseja, jotka lähtivät heti ajamaan miehiä takaa. Alkoi kolme ja puoli vuorokautta kestänyt pakomarssi paksussa lumessa, ennen kuin miehet olivat väsyneinä ja nälkäisinä turvassa Ruotsin puolella.

Myrskyisä syksy 1916 päättyi, kun reilu viikko Koivun aseman attention jälkeen 11.12. alkoi ”Simon kahakka”. Tässä kuuluisassa kahakassa kahdeksan metsäkämppeään majoittunutta jääkäriliikettä ja seurasi jääkäreiden sekä poliisien ja sotilaiden välinen noin neljä tuntia kestänyt piiritys ja tulitaistelu, jonka jälkeen jääkärit pakenivat. Jääkäreistä kaatui **Armas Lyttikäinen** (rekryytti), pidätettiin **Sven Weckström** ja antautui **Heikki Repo**. Pakoon pääsivät **Paul Henrichsson**, **Jussi Närvänen**, **Väinö Vainio**, **Einar Wichmann** ja **Jussi Mäntylä** – viimeksi mainittu nyt Isotalon komennuskunnasta erillään ja etappijääkäreiden matkassa.

Simon Maaninkajärven kämpällä tapahtunut yhteenotto jääkäreiden ja suomalaisten poliisien ja venäläisten sotilaiden välillä vaikutti pitkälle jääkäripataljoonan toimintaan. Jääkärit ja aktivistit kokivat Simon kahakan innostavana, olihan se ensimmäinen Suomen maaperällä käyty taistelu suomalaisten ja venäläisten välillä Suomen sodan jälkeen. Se lopetti myös yhden jääkäriliikkeen jakson

Santarmien hirttämä Taavetti Lukkarinen ei tietävästi ollut jääkärivärväri, vaan auttoi saksalaisia venäjältä paenneita sotavankeja.

– aktiivinen värväys jääkärikoulutukseen Saksaan päättyi. Sen jälkeen pataljoonassa keskityttiin koulutukseen ja aselajitoimintojen opettamiseen. Samalla aloitettiin järjestelmällinen upseeri- ja aliupseerikoulutus.

Tammikuu 1917

Joulukuun kahakoiden jälkeen rangaistusretkikunnan miehet oleskelivat vielä tammikuun Ruotsissa. Lähtöä takaisin pataljoonaan joudutti Isotalon jo Ruotsiin saakka ulottunut jahtaus. Oulun läänin kuvernööri af Enehjelm oli onnistunut vakuuttamaan Norrbottenin läänin kuvernöörin Isotalon rikollisuudesta yms. ja vaati pidättämään hänet. Helmikuussa miehet olivat jo pataljoonassa.

Rangaistusretkikunnan toiminnasta on niukasti dokumentoitua tietoa, eivätkä sen kaikki vaiheet ole edes tiedossa vaan monet niistä ovat peittyneet historian hämärään. Jääkärikirjallisuudessa toiminta mainitaan siellä täällä, mutta tarkempiin yksityiskohtiin ei juurikaan pureuduta.

Kolmen jääkäriryhmän lähettämisessä Suomeen oli kunnianhimoisena tavoitteena aloittaa värväys uudelleen toisen jääkäripataljoonan perustamista varten. Tarkoitus oli rakentaa kaksi uutta etappireittiä, ja tätä toimintaa rangaistusretkikunnan oli määrä tukea kovistelemalla suomalaispoliisien ja ilmiantajien yhteistyön verkostoa. Alkuperäinen tavoite jäi saavuttamatta, mikä osaltaan selittää sen, ettei sitä juuri ole kokonaisuutena tarkasteltu.

Nykyään tiedossa olevien faktojen pohjalta uuden pataljoonan värväyssuunnitelma oli epärealistinen. Santarmien urkintajärjestelmä oli niin hyvin perillä jääkäri liikkeen toiminnasta ja siihen osallistuneista henkilöistä, että kevättalvella 1917 oli vain päivien kysymys, etteivät venäläiset vanginneet koko maan aktivistiverkostoa. Maaliskuun vallankumous pelasti.

Suomeen lähetetyt jääkäri ryhmät eivät onnistuneet alkuperäisessä tavoitteessaan, mutta se, missä heidän toimintansa voi katsoa onnistuneen,

oli isänmaallisen hengen kohottaminen, sen vireillä pitäminen ja levittäminen kansan keskuudessa tilanteessa, jossa santarmivalta oli nujertamassa nousevaa itsenäisyyssaatetta.

TEKSTI: **Pekka Kärnä**

Ylistaron Tammisunnuntai 100 v. työryhmä

Lähteet:

Suomen Jääkärit I ja II, Osakeyhtiö Kuopion Uusi Kirjapaino, 1918 ja 1920

Herman Gummerus: Jääkärit ja Aktivistit, WSOY 1928

Jussi Sihvo: Etappijääkäriinä meren hengessä, WSOY 1935

Martti Ahti: Ryssän Vihassa – Elmo Kaila, WSOY 1999

Jussi Niinistö: Antti Isotalo – Eteläpohjalainen jääkäri ja seitsemän sodan veteraani,

Suomalaisen kirjallisuuden seura, 2008

Tilanne kiristyi vuoden 1916 lopulla

Vuosi 1916 oli käänne jääkäri liikkeen värväystoiminnalle, sillä santarmien urkintaverkosto oli saanut selville lähes koko organisaation, mikä johti värväyksen keskeytymiseen. Vuoden lopulla tapahtumat kärjistyivät.

- 7. 6. Kilpisjärven pamaus
- 7.9. Jääkärien rangaistusretkikunta saapuu
- 10.9 Santarmit ampuvat Jürgen von Essenin
- 2.10. Sihvo, Heiskanen ja Relander vangitaan Jyväskylässä
- 3.10. Venäläiset hirttävät metsätyönjohtaja Taavetti Lukkarisen
- 19.10 Kauppias Nikolai Syynimaa ammutaan
- 3.12. Konstaapeli Matti Palomäki ammutaan
- 11.12 Simon kahakka. Jääkäriksi lähtevä kuolee, kolme jääkäriä haavoittuu, kaksi jääkäriä vangitaan. Pidättäjistä kaksi haavoittuu.

Näytelmä 100 vuoden takaisesta Simon kahakasta

Jääkärit ilmiannettiin palkkion toivossa

Jokunen metsätyömies sattui Simon Maaninkajärven niittysaunalle 9.12, missä jääkärit odottelivat hiihtokehien paranemista. Jääkärien kanssa sovittiin, että kotipuoleessa ei puhuta heistä mitään. Yksi kävijöistä kuitenkin kertoi naapurilleen jääkäreistä.. Ehkä kuvernöörin lupaukset ilmiantajien runsaasta palkitsemisesta sai naapurin heti menemään Saarikoskenpalon torppaan, jossa kuvernööri af Enehjelmin neljä poliisia oli "pitämässä passia" ja kertomaan jääkäreistä niittysaunalla. Poliisit ryhtyivät välittömästi kokoamaan apuvoimia.

Jääkärit olivat järjestäneet kämpälle vuorovartion. Joulukuun 11 päivän aamuna Väinö Vainio, palattuaan vartiovuoroltaan jäi ulos pillkkomaan takkapuita. Hän kuuli metsästä rap-sahduksen. Nostettuaan katseensa hän huomasi hämärässä metsässä harmaasinellisiä sotamiehiä ja pomp-patakkisia siviilejä. Hän syöksyi saunaan herättäen kaverit parkaisemalla "Ryssät ulkona!"

Mäntylä odotteli vartiovuoroon lähtöä saunan portailla. Kuultuaan Vainion karjaisun hän syöksyi metsään. Wichman oli vartiokierroksella n. 150 metrin päässä ja kuuli saunalta outoja ääniä ja huomasi, ettei saunalle ole menemistä. Hän ampui muutamia laukauksia ja lähti kohti Simojokea ja meni Akkunusjokivarteen Hastin taloon. Sinne tuli Mäntyläkin.

Saunassa Weckström sieppasi repunsa, antoi siitä pistoolin Revolle. Syöksyessään ulos, hän ampui muutamia laukauksia vihollista kohti. Santarmit ampuivat myös. Weckström liukastui ja kaatui saunan edessä ja vihollisen luodit menivät ohi. Syöksyjä tehden hän pääsi pensaiden ja lumen suojaan haavoittumatta ja juoksi 300 metrin päähän, jääden odottamaan tovereitaan. Nämä olivat nähneet



Maaninkajärven taistelusta tehty näytelmä esitettiin elokuussa. Simossa. Näytelmän kirjoittanut Erkki Paaso kertoo aiemmin kirjoittaneensa näytelmän "Kuivaniemen Ensimmäinen Lotta." Näytelmä kertoi jääkäreistä Veskan etappitalon ja Kuivaniemen näkökulmasta. Näytelmän saaman hyvän vastaanoton rohkaisemana, "Maaninkajärven taistelu." Kuvassa näytelmän kirjoittaja Erkki Paaso (oik) ja puuhamies Pekka Ellilä (vas). Kuva: Päwe Komulainen-Vuoti.

Weckströmin kaatuvan ja luulivat hänen kuolleen.

Hetken odoteltuaan Weckström lähti hiipimään vihollisen ketjun taakse voidakseen tehdä jotakin saunassa olevin auttamiseksi. Hän näki miehen kävelevän pois päin ketjusta, luullen tätä Mäntyläksi ja huusi. "Älä ammu." Tämä oli kuitenkin poliisi Ohenoja. Weckström huomasi erehdyksensä ja ampui. Ohenoja haavoittui olkapäähän Weckströmin luodista.

Silloin toiset poliisit ampuivat Weckströmiä, joka haavoittui jalkaan ja kaatui maahan. Lumen suojaan maaten hän puolustautui. Lopulta hän huomasi, että hänellä on vain kaksi patruunaa jäljellä. Hän muisti sovitun, että elävänä ei antauduta viholliselle. Hän ojensi aseensa ohimokohden, mutta käsi oli lukuisten osumien vuoksi jo väsynyt. Laukaus aiheutti vain naarmun. Kuitenkin hän

vaipui tajuttomuuden tilaan ja pidättäjät luulivat hänen kuolleen.

Ammuntaa oli kestänyt 2,5 tuntia. Pidättäjät olivat siirtyneet oven puolelta Veskan puoleiselle sivuseinälle, josta alkoivat hakuammunnan ylhäältä alaspäin. Nyt jääkärit totesivat pakomahdollisuuden tulleen. Vainio nousi ensimmäisenä seisomaan ja sanoi: "Nyt yritetään." Silloin Lyytikäinen oli juuri noussut seisomaan. Samalla hetkellä luoti katkaisi kaulavaltimon ja voihkaisten hän kaatui saunan lattialle. Vainio totesi, että mitään ei ole tehtävissä ja syöksyi ulos juosten Simojokea päin. Häntä seurasivat Närvänen ja Henrichsson. Repo, joka ei ollut osallistunut ammuntaan, jäi saunaan. Pakoon päässeet lähtivät pyrkimään Kivalojen jääkärikämpälle, jossa Wichman ja Mäntylä jo olivat. Yhdessä he lähtivät kairoja pitkin kohti Ruotsia.

Saunalla poliisit ja santarmit jatkoivat ampumista vielä puoli tuntia. Lopulta he päättivät ajaa sisällä olevat ajaa savustamalla ulos ja tekivät nuotion seinän viereen. Kun savu alkoi painua saunaan sisälle, tuli Repo

kädet ylhäällä ulos ja ilmoitti, että hän ei ole ampunut yhtään laukusta ja sisällä ei ole muuta kuin yksi ruumis.

Selvitettyään, että Revon kertomus pitää paikkansa ja tutkittuaan saunaan jääneet tavarat, lähtivät he

hakemaan kuolleeksi luulemaansa Weckströmiä saunalle. Yllätys oli varmaan melkoinen kun huomasivat hänet eläväksi.

TEKSTI: **Erkki Paaso**



Näytelmän ohjaaja oli Päivi Komulainen-Vuoti. Näyttelijöitä saatiin talkoisiin. Esityspaikka Simon kunnan omistama Pahnilan museo. Kuvassa taistelu on ohi. Jääkäriksi matkalla olleen Lyytikäisen ruumista kannetaan pois. Kuva Päwe Komulainen-Vuoti.



Tältä näytti Maaninkajärven kämpä 100 vuotta sitten. Mökin pienoismalli on Simon kunnantalon aulassa.

Jääkäri näyttely Lappeenrannassa kiinnostaa

Lappeenrannan Rakuunamäellä oleva jääkäri näyttely oli eräs tutustumiskohde, kun Karjalan Prikaatin Kilta ja Vapaussodan ja Itsenäisyyden Kymenlaakson Perinneyhdistys kävivät tutustumassa vanhaan sotilaskaupunkiin 25. elokuuta Etelä-Karjalassa. Linja-autollinen maanpuolustushenkisiä, asioista kiinnostuneita isänmaan ystäviä kierteli oppaana olevan varuskunnan komendantti, yliluutnantti **Antti-Pekka Kaarnan** asiantuntevasti selostetulla retkellä laajahkon kaupungin nähtävyyksiin ja historiallisiin paikkoihin tutustuen.

TEKSTI JA KUVA: **Paavo Mikkonen**



Jääkäri näyttelyyn Lappeenrannassa tutustuivat mm. Karjalan Prikaatin Kilta ry:n ja Vapaussodan ja Itsenäisyyden Kymenlaakson Perinneyhdistys ry:n puheenjohtaja Matti Mikkonen sotaveteraani Onni Jääskeläisen (oikealla) kera.

Itsenäisyyden 100-juhlien valmistelua, Jääkärikarttaa, näytelmää, jääkärimuseon uudistamista

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n Pirkanmaan osasto täytti viime keväänä 30 vuotta. Alla muutamia näkökulmia osaston tähän päivään ynnä menneisiin vuosiin ja ihmisiin.

Osaston perustaminen

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen Pirkanmaan osasto – kotoisesti JP27 Pirkanmaa – perustettiin 22.5.1986. Osasto sai perustamiselleen keskusjärjestöllistä tukea Perinneyhdistyksen puheenjohtajalta Erik Wihtol’ilta ja muilta Perinneyhdistyksen toimijoilta. Osaston lippu vihittiin 16.11.2002. Sen ompeli jääkärin perillisen tyttärentytär Taava Mikkola.

Osaston keskeiset perustajajäsenet olivat Vappu Eskola, Olavi Jokiranta, Ulla Kasurinen, Sulo Silvennoinen ja Ulla Sippola.

Osaston puheenjohtajina ovat toimineet Ermo Kaila (1987–1990), Olavi Jokiranta (1991–1994), Timo Mitrunen (1995–1997), Mikko Selin (1998–2001), Matti Hartikainen (2002–2006), Pekka Virtanen (2007–2014) ja Timo Tulosmaa (2015–).



Pirkanmaan osaston lippu.

Jääkäriperinne Pirkanmaalla

Ei Tampere eikä sen ympäristö ollut maan vilkkainta jääkäriseutua Lockstedter Lager’iin väkeä värvätessä.

Syitä voidaan hakea venäläisten joukkojen keskittämisen kaupunkiin, hämäläisestä hitaudesta ja ehkä siitäkin, että seudun isännät pitivät asiat omissa näpeissään päästämättä ylioppilasnuorisoa hoitamaan asioita päinvastoin kuin esimerkiksi pääkaupungissa. Tampereen seudulta kotoisin olevien ja Helsingissä opiskelevien nuorukaisten ”kotiorganisaatio” Hämäläis-Osakunta suhtautui osin varovasti aktivistiliikkeeseen.

Kuitenkin runsas 100 jääkäriä – runsas puolenkymmentä prosenttia koko joukosta - Tampereelta ja ympäristöstä Saksaan lähti. Neljännnes oli Tampereen Teknillisen opiston oppilaita mukaan luettuna jääkärikenraali Väinö Valve. Tunnettuja tšekäläisiä jääkärivärväreitä olivat Herman Hautanen, Kaarlo Kari, Berndt Polon, Otto Thuneberg, J.L.Knaapi, Kalle Laitinen ja tyrvääläinen Einari Kuusisto.

Muistomerkit

Lukumääräisesti eniten jääkärimuistomerkeistä Pirkanmaalla - niin kuin arvatenkin muuallakin - on jääkärien hautausmuistomerkkejä, yhteensä 64 kpl. Pirkanmaan osaston Kyösti Tammisto on vuonna 2006 toimittanut matrikelin ”Pirkanmaan jääkärihaudat”, jonka osasto julkaisi. Tammisto on vuosien kuluessa ansiokkaasti järjestänyt ja vetänyt jääkärihautoihin kohdistuvia yleisökävelyjä Tampereen Kalevankankaan hautausmaalla. Haudoilta sytytetään vuosittain kynttilät Jääkärien päivänä 25.2.

Jääkärimuistomerkeistä keskeisin on Pirkkalassa aivan Tampereen rajan pinnassa sijaitseva Jääkärimuistomerkki, jonka taustalla on erikoinen tarina. Tampereen kaupunki lahjoitti Tammerkosken partaalle suunnitellulle Mannerheimin patsaalle paikan

Koskipuistosta Verkatehtaan pääkonttorin edustalta. Patsas oli tarkoitus paljastaa tammikuussa 1940 mutta talvisota lykkäsi hanketta. Patsasta varten ehdittiin kuitenkin pystyttää suunnitellulle paikalle syksyllä 1940 Kurun mustasta dioritista tehty nelimetrisen jalusta.

Mannerheimin tahdosta patsasta ei kuitenkaan pystytetty välirauhan-kaan aikana. Elokuussa 1944 presidentiksi valittu Mannerheim esitti jatkosodan jälkeen toivomuksen, ettei patsasta paljastettaisi ennen hänen kuolemaansa. Ja näin toimittiin. Kun kaupunki sitä ei kuitenkaan myöhemminkään halunnut kosken rantaan pystyttää, niin aikansa Koskipuistossa seistään jalusta siirrettiin vuonna 1964 Pirkkalan puolelle Lasse Palmrothin ja Rauma-Repola Oy:n lahjoittamalle tontille ja siitä tehtiin jääkärimuistomerkki. Jalustaan lisättiin jääkärikunniamerkki ja säkeitä Jääkärimarsista ja se paljastettiin



Pirkanmaan jääkärimuistomerkistä oli aluksi määrä tulla Mannerheimin patsaan jalusta.

vapaussodan päättymisen muistopäivänä 16. toukokuuta 1968. Sinänsä patsas on näyttävä, paikka on hieman ihmisistä etäällä. Sekin saa osaston toimesta ympärilleen muistotulet itsenäisyyspäivänä ja jouluna.

Osaston ikonit: Olavi, Mumma ja Ruusu-Pekka

Vaikka onkin niin, että kaikkia yhteisöissä mukana olevia tarvitaan toiminnassa, niin jokaisella yhteisöllä on ikoninsa. Ihmisiä, jotka ovat vuosien juoksussa olleet näkyvämpiä kuin muut, tehneet asioita enemmän kuin muut ja ovat olleet aloitteellisempia kuin muut. Pirkanmaalla tällaisia "osastoikoneita" ovat Olavi, Mumma ja Ruusu-Pekka.

Osaston kunniapuheenjohtajaksi nimitetty osaston perustajajäsen Olavi Jokiranta (1915-2011) oli järjestöllinen monitoimimies, joka aktiiviaikanaan on ollut mukana lukemattomien reservi- ja sitä lähellä olevien yhdistysten perustamisessa ja toiminnassa. Olavi Jokiranta oli suojeluskuntalainen, sotainvalidi, asekatkijä, rintamamies, reservitoimija, suunnistaja, miekkailija, poliitikko ... ja perheenisä. Toiminnastaan tämä isänmaamies palkittiin useilla julkisilla tunnustuksilla.



Kunniapuheenjohtaja Olavi Jokiranta oli suojeluskuntalainen, sotainvalidi, asekatkijä, rintamamies, reservitoimija, suunnistaja, miekkailija, poliitikko ... ja perheenisä.

Osaston Grand Old Lady oli Ylis-tarossa syntynyt jääkäarin tytär Vappu Eskola (1920-2011). Vappu, jos kuka, oli isänmaallinen Lady. Kaikki hänen toimensa, joita oli paljon ja lukemattomissa yhteisöissä, tähtäsivät yhteen ainoaan hyvään: Isänmaan hyvään. Hänessä yhtyi loistavalla tavalla pohjalainen mielenlaatu- ja -maise- ma syvään isänmaan rakkauteen. Vappu teki elämänsä aikana pitkän päivätyön Tampereen ja Pirkanmaan maanpuolustusjärjestöjen tehtävissä: Reserviupseerit ja reserviupseerien naiset, Pirkanmaan Maanpuolustus- sen Tuki, JP27 Perinneyhdistyksen Tuki, JP27 Perinneyhdistyksen Pirkanmaan osastoineen, Vapaussoturien Huoltosäätiö jne jne.

Kolmas ikonimme on JP27-maailman laajasti tuntema, Parolen päätoimittajana työskennellyt tietokirjailija, toimittaja Pekka Ruusukallio (1932-2015). Pekka oli isänmaan journalisti, joka Parolen lisäksi päätoimitti Pirkan Viestiä, Reserviläinen-lehteä ja tottakai Aamulehteä. Journalistisen toimintansa lisäksi häneltä riitti aikaa lukuisille järjestöille reservistä suojeluskuntamuseon ja sotilaspoika-perinteen kautta jääkäriperinteeseen. Tietokirjailija-roolissaan hän kirjoitti Pirkanmaan Sotilaspiirien Perinneyhdistykselle useita, ennen kaikkea pirkanmaalaista maanpuolustusmaa- ilmaa kuvailevia kirjoja.

Jatkuu ►



Vappu Eskola, jos kuka, oli isänmaallinen Lady.



Pekka Ruusukallio päätoimitti Parolen lisäksi Pirkan Viestiä, Reserviläinen-lehteä ja totta kai toimitti myös Aamulehteä.

Arjen perinnetyötä yhteistyökumppaneiden kanssa

Arjen jääkäriperinnetyöskentely Pirkanmaalla tapahtuu valtaosin yhteistyökumppaneitten kanssa ja kautta. Kokoontumisia ja Baltian matkoja Vapaussodan Tampereen Seudun Perinneyhdistyksen kanssa, kokouspaikkana ravintola Vaskitähti tai Suomalainen Klubi. "Salaista jääkäripostia"-näyttely Suomen Postimuseon toteuttamana. "Jääkärin tie"-seminaari Postimuseon ja Suomalaisen Klubin toteuttamana. "Jääkäriarit"-esitelmätilaisuus Suomalaisella Klubilla yhdessä Vapaussodan Tampereen Seudun Perinneyhdistyksen kanssa. Ryhmäretkiä Korttesjärven Jääkäriseminaariin tai muihin kohteisiin. Jne jne. Ilolla on pantava merkille Postimuseon

esiintyminen jääkäriasiassa "Salaista jääkäripostia"-näyttelyn ja useiden seminaarien ja esitelmätilaisuuksien muodossa.

Asioiden tekeminen yhteistyökumppaneitten kanssa on järkevää ja tuloksekasta ja sillä on osaston perustamiseen saakka ulottuvat perinteet. Tuolloin 1980-luvun puolivälissä ja sen jälkeen osaston jäsenet osallistuivat Vapaussoturien Huoltosäätiön kerhoiltoihin, joissa kuljetettiin jääkäriperinnettä eteenpäin. Tänä päivänä perinne jatkuu osallistumalla Vapaussodan Tampereen Seudun Perinneyhdistyksen kerhoiltoihin.

Näiden ihmisten ja yhteisöjen yhteinen nimittäjä on Suomen vapaussota.

TEKSTI: **Timo Tulosmaa & al.**

OSASTOJEN YHTEYSHENKILÖT

Osasto	Nimi	Puhelin	Sähköposti
Etelä-Karjala	Ignatius Jorma K.O.	040 503 6499	jorma.ignatius@iki.fi
Etelä-Pohjanmaa	Passi Juhani	050 322 3469	juhani.passi@netikka.fi
Helsinki-Uusimaa	Hakkarainen Arno	050 383 5486	arno.hakkarainen@gmail.com
Kainuu	Kinnarinen Tero	050 496 6456	tero.kinnarinen@gmail.com
Kanta-Häme	Kiviniemi Pertti	0400 846 956	perttikivi@hotmail.com
Keski-Suomi	Porvali Martti	040 937 9008	porvalit@gmail.com
Kuopio	Ryhänen Seppo	050 440 9833	seppo.k.ryhanen@gmail.com
Kymenlaakso	Mikkonen Paavo	044 550 9375	paavo.mikkonen@pp.inet.fi
Lappi	Aherto Markku	0400 823 520	markku.aherto@pp.inet.fi
Länsi-Pohja	Hiukka Pentti	040 593 9082	pentti.hiukka@pp2.inet.fi
Oulu	Puonti Pertti		pertti.puonti@gmail.com
Pirkanmaa	Tulosmaa Timo	040 744 0565	timo.tulosmaa@outlook.com
Päijät-Häme	Iisakkala Ari-Ilmari	0500 761 676	a-i.iisakkala@phnet.fi
Satakunta	Vehanen Alpo	0400 593 727	alpo.vehanen@dnainternet.net
Vaasa	Ehrnrooth Martti	0500 663 939	martti.ehrnrooth@veo.fi
Varsinais-Suomi	Vuontela Kyösti	0500 910 402	kyosti.vuontela@gmail.com

Jatkoa tarinaan Jääkäripioneerista kenraaliksi

Parolen edellisessä numerossa (3/2026) esiteltiin osa Suomessa kenraalikuntaan ylenneistä jääkäripioneereista. Tähän joukkoon kuuluu vielä kolme kenraalia lisää. Jääkäripioneereista kenraalikuntaan kohonneita oli kaikkiaan yksitoista ja heistä Schmardenin taisteluun osallistuneita oli yhdeksän, joista kolmesta tuli Mannerheim-ristin ritari. Näistä tulevista kenraaleista kuusi oli osallistunut räjäytyskursseille Polangenissa (nyk. Palanga Liettuassa). Jääkäripioneerien tie oli menestyksellinen.

Tässä esitettävissä kenraaleista Kaarlo Heiskanen osallistui Schmardenin taisteluun. Juho Heiskanen komennettiin jääkäriaikana kolme

kertaa vaativiin erikoistehtäviin Suomeen. Lauri Malmberg palveli pioneerikomppaniassa sen perustamisesta alkaen, mutta siirrettiin 1916 joukkueenjohtajaksi (zugführer) haupsitsijaokseen sitä perustettaessa.

Jääkäripataljoonan pioneerikomppaniassa palveli kaikkiaan noin 340 jääkäriä, joista noin 110 palveli pioneeriaselajin tehtävissä Suomessa ja näistäkin huomattava osa vain lyhyen aikaa. Syynä oli pioneeriaselajin pienuus puolustusvoimissa. Ennen talvisotaa pioneerijoukkojen määräksi vakiintui yksi pataljoona ja erillinen komppania. Määrä oli samaa suuruusluokkaa kuin Virossa. Taustalla lienee vaikuttanut Saksan

arviot tarpeesta ja kaavailut operaatiot Suomessa, joihin katsottiin tarvittavan pioneerivoimaa. Jääkäripataljoonassa koulutettiin jääkäreitä monta kertaa enemmän pioneeritehtäviin kuin tykistöön. Puolustusvoimien tarve oli kuitenkin päinvastainen ja tykistön tarve oli paljon suurempi. Asiaa ei kuitenkaan liene koskaan tieteellisesti tutkittu. Talvisodassa pioneeri-joukkojen riittämättömyys tuli konkreettisesti esille ja koulutusmäärät kasvoivat huomattavasti ja jatkosodassa pioneerien osuus nousi moninkertaiseksi.

TEKSTI: **Jarmo Loikkanen**



Kaarlo Aleksanteri Heiskanen

Kenraali

Mannerheim-ristin ritari

Talvisodassa hän toimi JR 7:n komentajana. Väli rauhan aikana hän komensi aluksi 13. Divisioonaa ja sitten Keski-Pohjanmaan Sotilasläänin. Jatkosodassa hän komensi 11. Divisioonaa. Sotien jälkeen toimi Keski-Suomen Sotilasläänin komentajana, Pääesikunnan komento-osaston päällikkönä ja Kevyen Prikaatin komentajana sekä 2. Divisioonan komentajana kunnes hänet nimitettiin puolustusvoimain komentajaksi. Erosi 1957 viimeisenä vakituksessa palveluksessa olleena jääkärinä.



Kaarlo Lauri Torvald Malmberg

Kenraaliluutnantti

Toimi talvisotaan asti Suojeluskuntain ylipäällikkönä. Sotien aikana toimi Kotijoukkojen komentajana. Erosi 1945.



Juho Henrik Heiskanen

Kenraalimajuri

Talvisodan alussa hän toimi IV Armeijakunnan komentajana ja sitten sotatoimialueiden linnoitus-töiden johtajana. Väli rauhan aikana hän palveli sotatalouden tarkastusneuvostossa. Jatkosodassa hän toimi ensin Viipurin komendanttina ja sitten sotakoulutuksen ylitarkastajana. Erosi 1944.

Pohjalaiset omien jääkäreidensä hautapaikoilla Latviassa

Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osasto, Suomen Jääkärimuseon ystävät ja Korteesjärvi-seura järjestivät elokuussa matkan jääkärien jäljille Latviaan. Matkalla sivuttiin myös Viron itsenäisyystaisteluihin liittyviä asioita.

Matkalaiset tekivät kunniakäynnin ensimmäisen maailmansodan itärintamalla kaatuneiden tai muulla tavoin menehtyneiden pohjalaisjääkärien hautapaikoille. Latvian alueelle on päättynyt kaikkiaan kymmenen pohjalaisjääkäriin maallinen vaellus.

Useita hautapaikkoja

Gallingan metsähautausmaalla olevassa muistokivessä on Misse-joella kaatuneiden lappajärveläisen **Alfred Hyytisen**, pietarsaarelaisen **Max Krongqvstin** ja korteesjärveläisen **Ilmari Pahkajärven** nimet. Alfred Hyytinen oli ensimmäinen kaatunut suomalainen jääkäri, hän kaatui 13. kesäkuuta 1916. Krongqvist kaatui 25. kesäkuuta ja Pahkajärvi 15. elokuuta. Gallingan metsähautausmaan alue kaipaisi kunnostusta. Etelä-pohjanmaan osasto onkin kääntynyt asiassa perinneyhdistyksen puoleen.

Taistelussa haavoittunut lappajärveläinen **Matti Nykänen** kuoli Skrabben kenttäsairaalassa verenvuotoon 26. kesäkuuta. Hänet on haudattu Skrabben sotilashautausmaalle.

Raippaluotolaisen **Einar Otto Evert Myntin**, ylivieskalaisen Emil Aleksander Kantolan ja yöyriäinen Viktor Kamis kaatuivat taisteluissa



Riianlahden rannalla sijaitseva pohjoisin taistelupaikka, jossa jääkäreitä oli mukana. Paikka sijaitsee Kemerin kansallispuiston alueella. Alueella on hyvät opasteet ja maastoon on rakennettu polut ja siltoja liikkumisen helpottamiseksi. Näillä jalansijoilla on isänikin ollut vartiossa, toteaa jääkäri Yrjö Passin poika, Juhani Passi.

Riianlahdella. Heidän on haudattu Klappalmziemin sotilashautaan. Myntti ja Kantola kaatuivat 20. syyskuuta suojatessaan etuvartioaseman rakentamistöissä olleita pioneereja venäläisen partion hyökätessä. Viktor Kamis haavoittui tykistökeskityksessä ja kuoli saamiinsa vammoihin 15. marraskuuta.

Kalajokisen **Jaakko Herman Mikosen** elämäntaival päättyi Aa-joella 20. syyskuuta. Hänet haudattiin Sumarakin sotilashautausmaahan, josta vainajat on myöhemmin siirretty. Jaakko Mikosen hautaristi on nykyisin Kalkkisten kylässä sijaitsevalla saksalaisten sotilashautausmaalla.

Erilaisia kohtaloita

Korteesjärveläisen **Eljas Nestori Pellisen** ja lapualaisen **Sven Saarikosken**

viimeinen leposija on Mitaun saksalaisella sotilashautausmaalla. Erillistä muistokiveä kummankaan jääkäriin haudalla ei ole. Nestori Pellinen sairastui umpisuolen tulehdukseen ja kuoli sotilassairaalassa 28. helmikuuta 1917.

Sven Saarikoski kieltäytyi tottelemasta taisteluihin lähtökäskyä, jonka vuoksi suomalainen oberzugführer **Ståhlberg** käytti äärimmäistä kurinpitomenettelyä ja ampui kapinoitsijan. Saarikoski kuoli 24. tammikuuta. Saarikosken saama kohtelu poikkesi kaikista aikaisemmista kieltäytymistapausten tuomitsemistapauksista.

Schmardenin taistelu

Matkalaiset pysähtyivät myös Schmardenin taistelun muistomerkillä. Muistomerkki paljastettiin 25. hei-



Jääkärien jäljillä -matkalaiset Mitaun saksalaisella sotilashautausmaalla.

näkuuta 2016 Jääkäripioneerien muistoksi 100 vuotta tapahtuman jälkeen. Muistomerkillä pysähtymisen teki mielenkiintoiseksi se, että **Lasse Hokkala** osasi varsin elävästi kertoa sadan vuoden takaisista tapahtumista ja maisemasta osoittaa hyökkäyksen etenemiseen liittyviä seikkoja. Pioneerikomppanian kokonaistappiot taistelussa olivat kaksi kaatunutta ja yhdeksän haavoittunutta. Yksi haavoittuneista oli kortesjärveläinen Juhon Kokkila.

Viron historiasta

Matkalla sivuttiin myös Viron itsenäisyystaisteluihin liittyviä asioita. Viron historiasta ja itsenäistymisvaiheista kertoi ja opasti **Mauri Jokela**. Matkalaiset pysähtyivät muun muas-

sa Junkers JU 88 pommikoneen JU 274:n muistomerkillä Salukratsissa sekä Pohjan Poikien sotamuistomerkillä Pajun kartanon luona Töllisten kunnassa. Pohjan Pojat, oli Viron vapaussotaan vuonna 1919 osallistuneen toisen suomalaisen vapaaehtoisjoukon nimi.

Teksti perustuu Lasse Hokkalan opastukseen Jääkärien jäljillä-matkalla 13.–17.8.2016. Hokkalan käyttämiä tietolähteitä ovat olleet Matti Lauerma: Jääkäripataljoona 27 / 1966 sekä eri jääkäreiden sotapäiväkirjamerkinnät.

TEKSTI: **Marita Mattila**



Gallingan metsähautausmaan muistokivessä on lappajärveläisen Alfred Hyytisen, pietarsaarelaisen Max Kronqvistin ja kortesjärveläisen Ilmari Pahkajärven nimet.

Lisää tunnistuksia

Tämä päämajassa palvelleiden jääkäriupseereiden tunnistus on saanut Parolen lukijat aktiivisemmiksi kuin mikään aikaisempi kuva. Tunnistuksia ja kommentteja on tullut toista kymmentä. Julkaisemme nyt tämänhetkisen tunnustustilanteen, johon saattaa tietysti tulla vieläkin tarkistuksia. Parolen toimitus pahoittelee, että Jussi Ruudun ilmoittama Yrjö Ruudun tunnustus jäi pois edellisestä numerosta. Se johtui toimituksen tietokoneelle sattuneesta onnettomuudesta.

Ihmettelen kovasti, miksi isoisäni on joku tunnistanut Parolen n:o 3:ssa aivan toiseksi henkilöksi ja vielä vääräksi, eikä minun tunnistuksestani mainita mitään. Numero kuusi on todella isoisäni Yrjö Ruutu, eikä Eino Koskimies tai Eric Heinrics. Kuten edellisessä sähköpostissa mainitsin hän oli Päämajan upseeri, minulle

kerrotun mukaan mm Sotahistorian toimiston päällikkö. Minulla on valokuva vuodelta 1941, jossa hän on aivan saman näköinen, kuin tunnistekuvassa. Siinä kuvassa on isoisäni kapteenina ja hänen kolme poikaansa myös sotilaspuvussa. Tarvittaessa voin skannata valokuvan tunnistamisen varmistamiseksi. Historian vääristely edes vähäisissä asioissa ei kai ole jääkärisäätiön tai Parolen tarkoitus. Olisi suotavaa, että asia korjataan. Tämän sähköpostinkin saa julkaista.

Meillä oli elokuun 30 päivä suvun kokoontuminen isoisäni Spalernajan vankeuden 100 v tiimoilta ja useampi Parolea lukenut oli tunnistanut isoisän valokuvasta. Sitä kiiteltiin, että olin laittanut asiasta postia Paroleen. Kai suku omansa tuntee? Toivon, että asia korjataan seuraavassa lehdessä.

Jussi Ruutu

Sain sukulaisten puheista sellaisen käsityksen, että olivat kertoneet suvussamme yleisesti tunnetun kuvan taustaa Parolelle. Näin ei ilmeisesti ole käynyt. Tunnistuskuvaan on koottu Päämajassa palvelevat jääkärit talvella 1942. Isoisäni Yrjö Ruutu on kuvan henkilö numero 6. kuvassa vielä kapteenina. Hänet ylennettiin pian kuvan ottamisen jälkeen majuriksi ja siirrettiin reserviin. Yrjö Ruutu ei ollut Saksan jääkäreitä, mutta oli jääkäri liikkeen perustaja, värväri ja kalterijääkäri, joka kantoi rinnassaan jääkärimerkkiä.

Mikko Ruutu

Matti Harve olettaa kuvan otetun Päämajassa palvelleiden jääkäreiden (ja kalterijääkärien) tapaamistilaisuudessa. Ajankohta on ennen 13.5.1942, jolloin Ruutu kotiutettiin ikänsä vuoksi ja ylennettiin majuriksi.



Tähän asti tulneiden tietojen ja korjausten mukaan kuvan herrat upseerit ovat 1) kenraaliluutnantti Wiljo Tuompo, 2) jalkaväenkenraali Erik Heinrichs, 3) eversti Werner Gustafsson (myöhemmin kenraalimajuri), 4) kenraaliluutnantti Aarne Sihvo, 5) eversti Heikki Nurmio, 6) kapteeni Yrjö Ruutu (myöhemmin majuri), 7) eversti Lars Melander, 8) ei tietoa, 9) komentajakapteeni Mikko Pekki, 10) kenraalimajuri Selim Isaksson (?), 11) ei tietoa, 12) ei tietoa, 13) ei tietoa, 14) ei tietoa, 15) everstiluutnantti Olsak Alftan (?), 16) ei tietoa, 17) ei tietoa, 18) majuri Viljo Torniainen, 19) vääpeli ?, 20) ei tietoa.

Mark Arezille Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki



Jääkäripataljoonan 27:n perinneyhdistyksen yhteysupseeri, everstiluutnantti Mark Arezille myönnettiin kesällä Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki. Arezilla (oikealla) on mitali rinnassa ja Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen pitää onnitelupuhetta.

Merkkiä juhliittiin myös Velkuassa Palvan saarella, missä Markilla on loma-asunto. Siellä Mark kertoi, että hän edustaa perheessään neljättä polvea, jolle on myönnetty SVR I. Markini isoisän isä maanmittausyli-insinööri Juho Ahonen sai ristin 1935, Isoisä diplomi-insinööri, ratainsinööri Mies Juhana Ahonen sai ristinsä 1970, Markin äidin siskomikrobiologi Eva Anna-Maija Ahonen sai SVR i:n

1970. Mark totesi, että hänen lapsilleen mitalin saaminen olisi Saksassa asuvina melkoinen haaste.

Mark esitteli vierailleen Palvan saarta. Hänen iso-isoenonsa Sigrid Sirenus oli lyhyen aikaa kappalaisena Palvan saarella sijaitsevassa Pyhän Henrikin kirkossa, jonka kirkkomaaahan tutustuimme. Sirenus tunnetaan mm. setlementtiliikkeen perustajana. Hänkin sai aikanaan SVR I:n.

Uusi tieto taisi olla aktiivisellekin historian harrastajalle Palvan meritaistelu. Se oli käyty Suomen sodan aikana lokakuussa 1808 Palvan saaren vesillä. Ja kuten arvata saattaa, kävi siinä kuten samassa sodassa yleensä: venäläiset voittivat.



JP27:n perinneyhdistys Keski-Suomen Osasto vietti Jääkäriiliikkeen 100-vuosisjuhlaa ja samalla Keski-Suomen Sotilasläänin perinneyhdistyksen 30-vuotisjuhlaa 3.lokakuuta. Osaston puheenjohtaja luovuttaa osaston mustan lipun Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennaselle. Pennanen piti esitelmän jääkäreiden koulutuksesta.

Soikean jääkärimerkin arvoitus ratkesi

Raimo Berkan selvitti nopeasti Parolen numerossa 3/2016 kuvatun soikean jääkärimerkin arvoituksen. Hän löysi selityksen Tapio Saarnin kirjasta "Suomen vapaussota 1918 – Merkit ja tunnukset" (kustantaja Vapaussoturien muistosäätiö, 1986).

"Suomeen tulonsa yhteydessä jääkärit ottivat käyttöönsä myös joukko-osastomerkin, joka oli jääkäreitten saksalaisissa uniformuissa pidetty ensimmäinen suomalainen sotilasmerkki. Merkki on soikion muotoinen, 52 mm:n pituinen kuparipeltilevyke, johon on lyöty jääkäreitten Saksassa käyttämän paraatipäähineen sekä nyrkkiin puristetun käden kuvat. Taustakuviona on tähtikuvio ja merkin alaosassa JB 27. Merkkiä pidettiin sotilaspäähineen vasemmalla sivulla ja sen käyttö jääkäreitten suomalais-sakin sotilas- ja suojeluskuntalakeissa oli yleistä vielä 20-luvulla jääden sittemmin epävirallisesta luonteestaan johtuen vähitellen pois käytöstä.



Jääkärikerho sai rautaisannoksen Venäjä-tietoutta

Helsinki-Uusimaan osasto sai syyskuussa rautaisannoksen realistista Venäjä-tietoutta, kun Jääkärikerhon vieraana oli neuvotteleva virkamies **Janne Helin**. Hän on puolustusministeriön Venäjä-ekspertti.

Helin kertoi Venäjän keinovalikoimasta sen pyrkiessä lisäämään vaikutusvaltaansa. Joitain noista keinoista käytetään myös Suomessa. Pyrkimys luoda Suomeen pro-Venäjä-ryhmiä ei juuri ole menestynyt. Vaikutuskeino ovat myös yritysostot ja kiinteistökaupat. Tosin meillä kohutut kiinteistökaupat eivät ole riski. Sotaväki tuntee ne ja on varautunut niiden varalle.

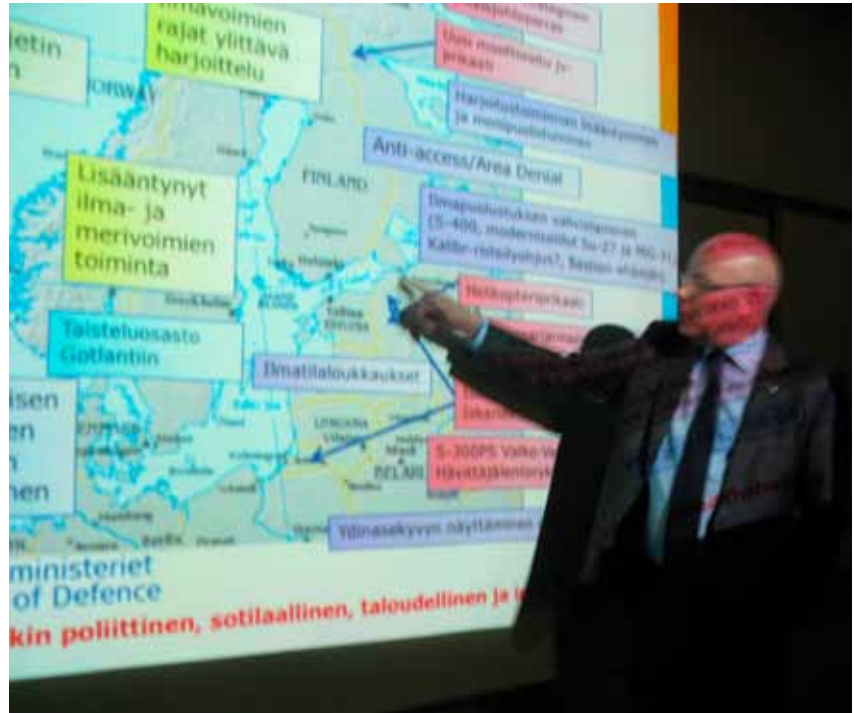
Energiataloudesta vaikutuskeinona hyvä esimerkki on kaasun myyminen Eurooppaan ja pyrkimys tehdä Eurooppa riippuvaiseksi Venäjältä kaasuvoimittajana. Nord Stream-kaasuputken rinnalle Venäjä suunnittelee toista putkea, vaikka nykyinenkin putki toimii vajalla kapasiteetilla.

Informaatiovaikuttaminen on tuttu asia Suomessakin tuttuine Pietarin trollitehtaineen. Propagandaa voidaan tehdä lasten huostaanotoista. Propagandalla kerrotaan Suomen tehneen väärin, minkä vuoksi sitä pitää rangaista. Korruptio vaikutuskeinona ei toimi Suomessa mutta monessa muussa maassa kyllä.

Järjestäytyneen rikollisuuden hyödyntäminen on mahdollista myös Suomessa. Siihen voivat liittyä myös laittomat maahantulijat, joista Venäjä antoi meille esimakua viime talvena.

Venäjän vaikutuskeinojen raskaimpaan sarjaan kuuluu aseiden vienti kriisipesäkkeisiin, joka ei koske Suomea. Sotilaallisen voiman käyttö on tuttua Ukrainasta ja ennen sitä Georgiasta.

Toimissaan Venäjä käyttää hyväksien länsimaiden heikkoja kohtia,



Jokaiseen sotilaspoliittiseen esitelmään kuuluu karttoja ja niiden päälle liimattuja tekstilaatikoita. Tässä neuvotteleva virkamies Janne Helin osoittaa Nato-alueen sisään jäänyttä Venäjään kuuluvaa Kaliningradin aluetta.

joita avoin yhteiskunta avaa runsain määrin. Tunnustuksettomat sotilaat eli pienet vihreät miehet eivät ole mahdollisia Suomessa, sillä ei tämä maa mikään Krim ole.

Venäjän operaatioissa ei tavoitteena ole sotilaallinen voitto. Riittää kun länsi luopuu politiikastaan ja arvoistaan myönnytyksenä Venäjän pyrkimyksille. Venäjän suuri tavoite on lännen turvallisuusarkkitehdin muuttaminen ja nykyisen maailmanjärjestyksen Venäjän intressien mukaiseksi.

Suomen ja Venäjän välisistä suhteista Helin totesi, että kahdenvälinen sotilaallinen yhteistyö on keskeytetty,

joskin valtionhallinnon yhteydenpito toimii. Kahdenvälinen kauppa laskeut kolmanneksella ja venäläinen turismi ja ostosmatkailu ovat vähentyneet. Suomelle tulee eri kanavia mm seuraavanlaisia viestejä: "Olisi suuri virhe liittyä Natoon", "Oma valintanne, mutta Venäjä on huomioitava se sotilaallisesti", "Suomi on Yhdysvaltojen talutusnuorassa", "Suomi kärsii EU-politiikasta". "Suomessa luodaan keinokeinoista viholliskuvaa Venäjältä".

TEKSTI JA KUVA: **Jukka Knuuti**

Jääkärimerkki Benjami Klemetin hautakiveen Lappeenrannan Ristikankaalla

Lappeenrannan Ristikankaan hautuumaalla kiinnitettiin 18. lokakuuta jääkärimerkki jääkärivääpeli Benjami Klemetin hautakiveen.

Benjami Klemetti syntyi Sotkamossa 28.10.1892 maanviljelijäperheeseen, mutta hänestä tuli merimies. Hänen jääkäriaikansa alkoi 10.2.1916, kun hän astui Lockstedtin leirin suomalaisjoukon toiseen komppaniaan. Mutta 12.4.1916 eli vain pari kuukautta myöhemmin hän siirtyi siviililyöhön.

Klemetti palasi Suomeen 29. marraskuuta 1918. Hän lähti Viron vapaussotaan ja toimi lääkintäaliupseerina Pohjan Poikain Rykmentissä (n 2.300 miestä). Hänet ylennettiin Viron armeijassa jääkärivääpeliksi.

Talvisodan, välirauhan ja jatkosodan aikana Klemetti osallistui linnoitustöihin. Siviilissä toimi työmiehenä.

Klemetti palkittiin Jääkärimerkillä, Saksan Maailmansotiin osallistuneitten Kunniaristillä sekä Viron Vapaudenristillä.



Benjami Klemetin hauta on saanut jääkärimerkkinsä.

Jääkärien elämäkerrastossa Benjamin hautapaikaksi mainittu Sotkamo ei pidä paikkaansa, vaan hänet on haudattu jo 15.1.1967 Lappeenrannan Ristikankaan hautuumaalla olevaan sukuhautaan.

Ilmeisesti yhdessä Klemetin kanssa palasi Saksasta toinenkin jääkäri, jonka hautapaikka selvisi lokakuussa 2016. Tämä hauta on Luumäellä Sakselan hautausmaalla. Haudassa on jääkäri Heikki Jokitalo, joka oli Saksassa nimellä Antti Sivula. Liekö ollut hyväkin kaveri Klemetin kanssa kun palasivat yhdessä Suomeen 29. marraskuuta 1918.

TEKSTI JA KUVA: **Jorma Ignatius**

Kirkkohallituksen ohje jääkärihautojen hoidosta

Kirkkohallitus lähettänyt seurakunnille 17. elokuuta 1994 jääkärihautoja koskevan yleiskirjeen, joka velvoittaa seurakuntia hoitamaan jääkärihautoja. Kirjeessä todetaan, että seurakuntien hautausmailla on kaikkiaan 1400 – 1500 jääkärihautaa. Vuonna 1918 ja viime sodissa kaatuneiden jääkärien sankarihautoista vastaavat seurakunnat, mutta muut jääkärihaudat ovat omaisten vastuulla. Jos jääkärin

lähiomaisten kuoltua hauta jää hoitamatta, se palautuu seurakunnalle, mikä tarkoittaa haudan häviämistä. Koska jääkärihautojen katsotaan perustellusti muodostavan kokonaisuutena maamme itsenäisyystaisteluista kertovan kansallisen muistomerkin, jonka suojeleminen on hautausmaakulttuurinkin kannalta tärkeää.

Jääkärimerkki hautakivessä on viesti seurakunnille siitä, että jos ei ole omaisia hoitamassa jääkärihautaa, hauta tulee seurakunnan hoidettavaksi.

Mella-Arvin jääkärimitali pääsi kotiin

Kun Ylitorniolla kesällä 2015 juhliittiin satavuotiasta jääkäriilikettä, käytettiin yksi päivä kunnan alueella sijaitseviin etappitaloihin tutustumiseen. Retkelle osallistui yli 70 henkeä ja se tehtiin kahdella linja-autolla. Päivän kohokohta oli uuden laatan paljastus Harjulan etappitalolla. Aiempi laatta oli tuhoutunut tulipalossa 2000-luvun alussa.

Tämän kesän etappitalokierros tehtiin lauantaina 20. elokuuta. Ylitornion museo- ja kotiseutuyhdistyksen järjestämälle retkelle osallistuneet mahtuivat tällä kertaa yhteen linja-autoon.

Ensimmäinen pysähdyspaikka oli jälleen Mellajärven etappitalo. Tämän retken kohokohta oli **Arvid Puolamaalle**, sittemmin **Arvi Mellajärvi**, eli Mella-Arville myönnetyn jääkärimitalin luovuttaminen hänen lähiomaisilleen. Alkuperäinen, **Emil Wikströmin** suunnittelema mitali oli luovutettu hänelle 25.2.1933. Aikojen saatossa se oli kuitenkin joutunut teille tietymättömille.

Hiihtämällä Venäjältä kotiin

”Historian havina käy korvissani, kun seison tämän paaden takana”, Kullervo Tapio aloitti puheen-vuoronsa.

Hän kertoi, että **Arvid Puolamaa** tuli Mellajärvelle Puolamajärveltä hänen Erkki-isänsä ostettua tilan Mellajärven pohjoisrannalta.

Arvi oli poromies ja eränkävijä, jolla oli kartta päässään. Tapio kertoi myös, että Venäjän vallan aikana jokaisen tilan vanhin poika joutui valvontaviranomaisten koulutettavaksi eli käytännössä armeijaan.

Arvi oli vanhin, joten hän joutui lähtemään ja niin joutui myös **Vuoskun Arvi** järven toiselta puolelta.

Suomalaiset eivät kuitenkaan pitäneet suuntauksesta, johon miehiä yritettiin kouluttaa Venäjällä. Niinpä Arvitkin päättivät lähteä kotiin. He hiihtivät kotiin Mellajärvelle kaukaa Venäjältä. Kullervo Tapio muisteli



Markku Aherto valmistautuu luovuttamaan Mella-Arvin jääkärimitalin Kauko Myllykoskelle.

Mella-Arvin kertoneen hänen isälleen, että voimat alkoivat loppua siinä vaiheessa, kun hän pääsi Rovaniemellä Kemijoen yli.

Jääkäriliikkeen apuna

Tapio arveli, että tapahtumat Venäjällä saivat Arvin toimimaan jääkärikoulutukseen pyrkivien hyväksi. Parin kilometrin päässä hänen kotiaan seisoo edelleen suuri, **Kuningaspetäjäksi** nimetty mänty, jonka juurella hänen kerrotaan vannoneen auttavansa tulevia jääkäreitä kaikin mahdollisin tavoin.

Mella-Arvi ruokki ja saunotti miehet, tervasi heidän suksensa ja toimi oppaana. Miehiä jahdanneet santarit eksyttääkseen hän hiihti metsään latuja ristiin rastiin. Tapion mukaan Mellajärvi oli solmukohta, johon Saksaan lähteneet nuoret miehet tulivat eri suunnilta Tornionjoen yli pyrkiesään. Eri suuntiin he myös usein lähtivät, sillä ylityspaikkoja oli useita. Ylitorniolla oli yhdeksän etappitalon verkosto, jotka toimivat yhdessä siittäkin huolimatta, että toimintaa pidettiin maanpetoksena.

Mitali löysi paikkansa

Mella-Arvin mitalin luovutti Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen Lapin osaston puheenjohtaja **Markku Aherto**. Hän muistutti, että jääkärikoulutukseen lähdettiin hyvin erilaisista taustoista. Yksi kolmasosa oli opiskelijoita tai omasi jonkin porvarillisen taustan, kolmasosa oli maanviljelijöitä tai heidän jälkeläisiään ja kolmasosa työläistäustaisia. Rovaniemeltä lähti työväenyhdistyksen puheenjohtajakin, Aherto kertoi.

Jääkärit eivät kuitenkaan olleet ainoita sankareita. Ilman paikallisten asukkaiden tukea heidän matkansa olisi tyssännyt alkuunsa. Aherto totesi, että etappitalot ovat laattansa ansainneet samoin kuin Mella-Arvi mitalinsa. Hän luki alkuperäisen luovutustekstin ja luovutti sen jälkeen mitalin. Sen vastaanotti **Kauko Myllykoski**, jonka äidinäidin setä Arvi oli. Kauko Myllykoski totesi, että mitali pääsee kunniapaikalle hänen kotiinsa Kaitajärvelle ja tulee myös pysymään siellä.

TEKSTI JA KUVA: **Kari Kaulanen**

Margaretha Berghell 95 vuotta

Jatkosodan rintamalotta, vuorineuvoksetar Margaretha Berghell vietti viime kesänä syntymäpäiväänsä

Margaretha Berghell syntyi Turussa, kun hänen isänsä kenraaliluutnantti, sittemmin sotaväen päällikkö Hugo Österman, toimi Porin rykmentin komentajana. Isä oli Saksassa opin saanut jääkäri. Oli luonnollista, että kodin perintönä Suomen vapauden vaalimisesta tuli tärkeä osa Margarethan elämässä.

Margaretha liittyi lottiin talvisodan jälkeen. Ensimmäinen komennus tuli Suomenlinnaan betoni-bunkkeriin ilmapuolustusaluekeskukseen (IPAK).

Syksyllä alkoivat opiskelut ruotsalaisessa kauppa-korkeakoulussa, johon liittyi kesän 1941 alussa alkanut harjoittelu pankissa. Se keskeytyi jo 17.6., jolloin tuli käsky jälleen Suomenlinnaan. Tehtävänä oli ottaa vastaan "tornilottien" ilmoitukset lentokoneiden liikkeistä. Joulukuussa Margaretha siirrettiin Mikkeliin päämajan viestikeskus Lokkiin. Kesällä 1942 hänet lähetettiin Itä-Karjalaan tarkastusmatkalle. Syksyllä päästiin taas jatkamaan opiskelua ja Margaretha valmistui keväällä 1943. Lotta lähetettiin jälleen Itä-Karjalaan, ensin viestilotaksi JR61:n alueelle ja sittemmin Aunuksen 6. armeijakunnan rajatoimiston päälliköksi.

Suurhyökkäyksen alkaessa vuonna 1944 Margaretha komennettiin Myllykoskelle. Sinne sijoitettujen kolmen lotan tuli välittää tieto lottayksiköiden uusista sijaintipaikoista edelleen välitettäväksi Luumäelle siirretylle rajatoimistolle. Vielä ehti Margarethan tie viedä Joensuuhun ennen kuin hänet Lapin sodan alkaessa oli komennettu yhteyslotaksi kenraali Hersalon 15. divisioonaan. Ilmoittautumisen yhteydessä selvisi kuitenkin, että divisioona oli kotiutettu edellisenä päivänä. Margaretha jäi töihin rajatoimistoon.

Kun Lotta Svärd-järjestö lakkautettiin (23.11.1944) Margaretha joutui nopeasti lähtemään Helsinkiin mukanaan rajatoimiston omaisuus. Matka

sujui onnellisesti, niin että paperit ja rahat voitiin luovuttaa Suojeluskuntatalossa Maja Genetzille siirrettäväksi Suomen Naisten Huoltosäätiölle.

Kesälaitumilta palannut Kaaderilaulajien kvartetti sekä Liisa Viranko kävivät esittämässä onnittelut Margaretha Berghell'ille hänen kotonaan. Kvartetti aloitti esittämällä Madetojan säveltämän ja Leinon sanoittaman serenadin Hän kulkevi kuin yli kukkien. Onnittelumaljan jälkeen kuultiin Jääkärien laulu (Sihvo/Sihvo) ja seurustelun aikana Georg Malmstenin Ilt skanssissa ja hyvästejä jätettäessä Madetojan sävellys Kaunehin maa (Gripenberg/Leino).

Kvartetti kiirehti jokaviikkoihin harjoituksiinsa, mutta allekirjoittanut sai viettää mieleenpainuvan iltapäivähetken uljaan, suomalaisen naisen seurassa. Kiitos.

TEKSTI JA KUVAT: **Liisa Viranko**



Päivänsankari, muotokuva isästä, jääkärilippu, jääkäripatsas ja Kaaderilaulajien onnitteluruusut.



Kaaderilaulajien kvartetti, everstiluutnantti Matti Ahtiainen, eversti Heikki Hult, everstiluutnantti Rainer Hannikainen ja majuri Aarno Suorsa sekä päivänsankari Margretha Berghell.

Koriolla kasvaa pioneerien tarpeisiin istutettuja lehtikuusia

Elimäen reserviupseerikerho kunnioittaa hienolla tavalla jääkäreitä järjestämällä vuosittain jääkäriluutnantti Alfred Sandbergin muistokilpailun.

Kilpailu käydään vuosittain syyskuussa Mustilan Arboretuminuopeissa maisemissa. Mustilan arboretum liittyi muutoinkin jääkäriin. Jääkäripioneerit olivat koulutusaikana Saksassa oppineet, että vesistökaluston puuosat kannattaa tehdä lehtikuusesta, joka säilyy hyvin kosteissa olosuhteissa. Jääkärien pyynnöstä Mustilan

Arboretumista lahjoitettiin 1920-luvulla pioneeripataljoonalle Korian varuskuntaan lehtikuusen taimia kasvatettavaksi näihin tarkoituksiin. Näitä puita löytyy vielä Kymijoen silan ja entisen upseerikerhon läheltä.

Alfred Sandberg palveli Jääkäripataljoona 27:n pioneerikomppaniassa osallistuen sotatoimiin itärintamalla. Vapaussodan jälkeen hän palveli Koriolla pioneerijoukoissa, ensin aliupseerina yleten viime sodissa upseeriksi. Hänen harrastuksensa liittyivät vahvasti maanpuolustukseen ja luontoon. Tämä on huomioitu kilpailun sisällössä, joka koostuu maanpuolustus aiheisista kysymyksistä, pistooliammunnasta ja luonto-

polusta. Kilpailun voittanut partio saa vuodeksi haltuunsa Kymenlaakson osaston lahjoittaman metallisen jääkäripatsaan.

Tänä vuonna kilpailu pidettiin 17.9. ja siihen osallistui 12 partiota, joissa oli yhteensä 29 jäsentä. Osanottajien ikä vaihteli vauvasta vaariin. Perinneyhdistyksen jäseniä, pääosa Kymenlaakson osastosta oli aikakin kuudessa partiossa. Kilpailun järjestelyistä vastasivat jälleen ansiokkaasti Matti Saarinen ja Jukka Ikonen apujoukkoineen.

TEKSTI: **Jarmo Loikkanen**

KUVA: **Paavo Mikkonen**



Kilpailijat koolla lähtöpaikalla Mustilassa.

Tammisunnuntaista tehdään dokumentti

Mannerheimin määräämästä vuoden 1918 yllätysoperaatiosta on tekeillä dokumentti. Antti Tuurin käsikirjoittama dokumenttielokuva huipentuu Ylistaron dramaattisiin tapahtumiin.

Dokumenttielokuva huipentuu tammisunnuntain yön tapahtumiin Ylistarossa, jonne paikallisten tueksi oli komennettu sotilaita juuri toimintansa aloittaneesta Vöyrin sotakoulusta. Pitäjän venäläisvaruskunta käsitti noin 400 sotilasta, jotka olivat majoittuneet kirkonkylään Kyrönjoen molemmin puolin. Ylistaron vapauttamiseen venäläisistä osallistui 500 lähes aseistamatonta paikallista suojeluskuntalaista, joiden tueksi päämaja oli määrännyt kaikki Vöyrin sotakoulun 350 aseistettua miestä.

Nämä tapahtumat eivät ole yleisemmin tiedossa, vaikka tammisunnuntailla oli käänteentekevä merkitys Suomen itsenäisyyden alkumetreillä. Aiheesta ei ole liioin tehty elokuvaa. Dokumenttiaineisto on hyvin runsas, ja tapahtumiin liittyy yllätyksellisiä ja dramaattisia tilanteita”, toteaa hankkeen työryhmien vetäjä **Pekka Kärnä**. Yksi yön dramaattisimmista tapahtumista oli Seinäjoelta lähteneen junan kaataminen puoli kolmelta

yöllä. Junan 40 venäläismatruusia vangittiin. Samassa junassa matkustaneet senaattorit **Heikki Renvall**, **Eero Yrjö Pehkonen** ja **Alexander Frey** vietiin turvaan Kyrönjoen rannalla sijaitsevaan Torkkolan taloon, johon Ylistaron valtauksen esikunta oli sijoitettu. Senaatin puheenjohtaja **P. E. Svinhufvud** oli lähettänyt heidät Helsingistä Vaasaan turvatakseen maan laillisen järjestysvallan jatkumisen levottomuuksien varalta. Ylistaroon komennetuissa vöyriäisjoukoissa taisteli myös Otavan, Fazerin ja Helsingin Sanomien tulevia johtajia, kuten **Heikki Reenpää**, **Sven Fazer** ja **Eljas Erkko**. Taisteluihin osallistui myös kaksi Suomen armeijan tulevaa kenraalia, jääkäri **Kaarlo Viljanen** ja nuori hämäläinen suojeluskuntalainen **Aaro Pajari**.

Dokumentti on pohjalaismaakuntien yhteishanke, jossa on mukana neljä sekä suomen- että ruotsinkielistä työryhmää. Dokumentin tuotannosta vastaa **MRP Matila Röhr Productions Oy**, jonka CEO **Marko Röhr** valittiin juuri vuoden elokuva tuottajaksi. Asiantuntijana on toiminut historiantutkija, professori **Martti Häikiö**. Tammisunnuntai-hanke kuuluu valtioneuvoston viralliseen Suomi 100 -ohjelmaan. Vaikka Tammisunnuntai-dokumentti rakentuu historialliselle aineistolle, sen musiikkiraitaa ei ole koostettu arkistomateriaalista.

Musiikin säveltää **Markku Johansson**. Dokumentin budjetti on €350.000 ja sitoutuneita rahoittajia on tähän mennessä yli puolet budjetista. Varojen hankinnan deadline on 31.12.2016, jolloin päätetään missä laajuudessa dokumentti toteutetaan. ”Vetoamme kaikkiin potentiaalisiin rahoittajatahoihin, että saisimme tarvittavat varat kokoon – emme halua odottaa toiset sata vuotta, kun seuraavan kerran itsenäisyyden tasaluvut tulevat täyteen”, toteaa valtakunnallisen Tammisunnuntain 100-vuotisjuhlien päävastava eversti evp. **Jorma Jokisalo**.

Yksi mielenkiintoisimmista käsikirjoituslähteistä on ollut **Eljas Erkon** henkilökohtaiset päiväkirjat (ajalta 25.–29.1.1918), jotka Päivälehdessä arkisto luovutti käsikirjoittajan käyttöön. Päiväkirjan tapahtumahetkellä kirjoitetut kuvaukset ovat aineellisesti ja niiden pohjalta kuvataan mm. vöyrinkoululaisten siirtymisen 100 hevosen rekisaattueissa yön tunteina Vöyriä Ylistaroon sekä dramatisoidussa hyökkäyskohtauksessa näytetään Erkon kunnostautuminen rukoushuoneelle majoittuneen venäläisen 50 miehen konekiväärikomppanian aseistariisunnassa ja sitä välittömästi seuranneessa Kyrönjoen vastarannan 100 miehen venäläiskasarmien valtauksessa.

TEKSTI: **Pekka Kärnä**



Kirkon tornista 1920 otettu panoramakuva Ylistaron kirkonkylästä. Numeroidut rakennukset olivat venäläisjoukkojen majoituspaikkoja: 1. Rukoushuone kk-komppania 50 miestä, 2. Nuorisoseuran talo 100 miestä, 3. Kansallismielisten talo 120 miestä ja esikunta, 4. Herttualan kansakoulu 120 miestä. Varhain maanantai aamulla 28.1. paikalliset suojeluskuntajoukot yhdessä vöyrinkoululaisten kanssa riisuiivat aseista kaikki venäläisvaruskunnat. Neljässä päivässä kaikki Etelä-Pohjanmaan 5000 venäläistä oli riisuttu aseista.

Satapäinen yleisö kuulemassa jääkärihistoriaa postimuseossa

Postimuseossa Tampereen Vapriikissa järjestettiin 29.10. Jääkärien tie -seminaari. Seminaarilla oli hyvä yleisömenestys. Jääkärihistoriaa oli kuulemassa satakunta jääkäriliikkeen ja historian ystävää.

Jääkärisäätiön puheenjohtaja **Jukka Pennasen** esitelmän aiheena oli Preussilaista kuria ja sotilaskoulutusta – mitä he oikein oppivat? Fil. tri **Tuomas Hoppu** kertoi Jääkäreistä heidän kirjeidensä ja päiväkirjojensa valossa. Hoppu on kirjoittanut aiheesta viime keväänä julkaistun kirjan ”Jääkärit Saksan tiellä”.

Professori **Matti Lackmanin** aiheena oli Jääkäriliikkeen kaksi rintamaa. Itärintama ja Tornionlaakso. Toinen professori **Kari Hokkanen**, puhui teemasta Jääkärit itsenäisyyden luojina ja puolustajina.

Jääkäriteema on vetänyt kiitettävästi yleisöä, sillä Vapriikin 100-paikkainen auditorio oli täynnä lähes viimeistä paikkaa myöten.

Postimuseo järjesti seminaarin yhteistyössä Vapaussodan Perinneliiton ja Suomalaisen Klubin kanssa.

Seminaari liittyi postimuseossa jatkuvaan Salaista jääkäripostia -näyttelyyn. Näyttely on avoinna 19.3.2017 saakka.



Schmarden ja jääkäripioneerit 100 vuotta näyttely

Schmarden ja jääkäripioneerit 100 vuotta-näyttely on avoinna Hämeenlinnassa Museo Militariassa vaihtuvien näyttelyjen tilassa koko vuoden 2017. Oheinen pioneerien Hakku-

lehden 10-vuotisjuhlanumeron kansi kertoo taistelusta, jossa käsikähmän ohella tuhottiin venäläisten eteen työnnetty varustukset.



Mielenkiintoisia esitelmiä

AKS:n Perinneyhdistyksen kevään 2017 kuukausiesitelmät

16.1.2017	Seppo Willgren	Bertil Förbom ja jääkärit (huomio päivä!)
22.2.2017	Mikko Uola	Heimosodat ja Tarton rauha osana AKS:n 95-v symposiumia (poikkeava aika)
21.3.2017	Jussi Nuorteva	AKS:n arkistot (vuosikokouksesitelmä)
18.4.2017	Kaija Vesala	Suomen lotat ja lottaperinne.

Luennot pidetään Ostrobotnialla, Museokatu 10, Helsinki.

Tilaisuudet alkavat kello 17.00, ovat avoimet, eivätkä edellytä ennakoilmoittautumista.

Salivuokra 3 € peritään kokouksen alkaessa.

Päämajan radiokeskus 1941-1945 näyttely Museo Militariassa

Museo Militariassa Hämeenlinnassa voi talvikaudella 2016–2017 tutustua näyttelyyn ”Päämajan radiokeskus 1941–1945”. Kaakkois-Suomen Viestikillan tuottama näyttely on lainassa Mikkelistä, jossa se on ollut esillä Viestikeskus Lokissa.

Näyttelyssä kerrotaan tekstein, kuvin ja esinein Päämajan radioyhteyksistä huolehtineen radiokeskuksen toimin-

nasta. Näyttelyssä on esillä myös syksyllä 1944 Suomeen miehityksen varalta rakennettuun salaiseen radioverkkoon liittyvää aineistoa, joka on lainassa Lohjan Museosta.

Näyttely on esillä Museo Militarian vaihtuvien näyttelyjen rakennuksessa. Näyttely sisältyy pääsymaksun hintaan, joten samalla hinnalla kävijä pääsee tutustumaan museon laajaan

perusnäyttelyyn ja useisiin vaihtuviin näyttelyihin sekä katsomaan dokumenttifilmejä museon auditoriossa.

Vaihtuvien näyttelyjen rakennuksessa on Päämajan radiokeskus 1941-1945-näyttely sekä Schmar- den 100 vuotta – jääkäripioneerit ja pioneeriaselajin alku Suomessa -näyttely.

Kirjallisuutta

Myyttisten saarien tarina



Keisarin perintö

Kertomuksia Helsingin sotilassaarten historiasta

Jarmo Nieminen

239 sivua. Gummerus 2016

Kuvittaja: Alpo Tuurnala

Helsingin edustalla olevat pitkään suljettuina olleet sotilassaaret kiehtovat. Nyt niiden avauduttua osittain on niistä tullut Helsingin kiinnostavampia vierailukohteita.

Teoksen takana on alueen kiistatta paras asiantuntija everstilutnantti evp. Jarmo Nieminen, joka on jo vuosia kuvannut suljettujen saarien omaperäistä luontoa ja selvittänyt niiden kiinteästi Helsingin ja Suomen historiaan liittyvää menneisyyttä. Historiallinen näkökulma ulottuu vielä aikansa suurvaltapolitiikkaan: Helsingin sotilassaaret ovat olleet lännen ja idän välisten valtataistelujen tapahtumapaikka vuosisatojen ajan. Ne ovat suojanneet vuoroin Ruotsia ja vuoroin Pietaria.

Teos jakautuu kolmeen päälukuun, kolmeen aikaan. Ensin käydään läpi Santahaminan asema nousevassa ruotsalaisessa suurvallassa ja sen sotilasstrategiassa ja seurataan Itämeren itäisen osan, Suomenlahden, merkitystä kahden syntyvän suurvallan, Ruotsin ja Venäjän, kiista-alueena.

Toinen osa käsittelee luonnollisesti Venäjän aikaa, kun jo kansakunnaksi muodostuva Suomi oli autonominen osa Venäjää, sen luoteinen merituki-kohta. Helsingin edustan saarten merkitys korostui erityisesti, kun Ruotsin

linnoittama Viapori yhdessä Tallinnan kanssa muodosti Pietarin suurkaupungin ja valtakunnan keskuksen uloimman meripuolustusvyöhykkeen. Tuolloin varustettiin sotakuntoon myös Santahamina, Ostrov Lagernyi, ja siitä tuli myös merkittävä varuskuntasaari ja sellaisena se onkin pysynyt tähän päivään asti.

Kolmas pääluke tuo lukijan itsenäisen Suomen varuskuntaan. Santahaminan sijoitettiin olojen vakiinnuttua itsenäisen Suomen sotaväen varuskunta, hyökkäysvaunurykmentti, radiojoukot, miinanheittäjäkomppania, Suomen Valkoinen kaarti ja sen jälkeen Uudenmaan rykmentti. Myös Suomen Ilmailuvoimilla oli oma lentosatomansa Santahaminassa 1920-luvulla.

Erittäin kiinnosta, uutta tietoa antava teos, jota voi nautiskella pala palalta mistä kohdin vain. Kiehtovat kertomukset, arkistokuvat, kartat ja Alpo Tuurnalan henkeäsalpaavat akvarellit tekevät tästä kirjasta todellisen aarteen.

Ville Kaarnakari

Vuotuisten Finnentag-muistojuhlien järjestelyt Hohenlockstedtissa

Kirjoitin edelliseen Paroleen hyvässä uskossa, että tulevat Finnentagit järjestetään kunnan toivomuksesta, kustannusten säästämiseksi ns. normaalivuosina perjantaisin ja vain 5-/10-vuotisjuhlat lauantaisin.

Marraskuun lopulla ehdotti kuitenkin Hohenlockstedtin pormestari pitäytymistä perinteisessä mallissa, jolloin jatkossakin viettäisimme jääkärien Saksassa alkaneen koulutuksen muistopäivää joka vuosi lauantaisin. Syynä tähän on kunnan yleisten tilojen käyttö, joka onnistuu helpommin viikonloppuisin.

Tämä pitäytyminen totutuissa järjestelyissä sopii meille tietysti erinomaisesti ja niinpä voinkin toivottaa Hohenlockstedtin kunnan ja jääkäreiden perinneyhteisön puolesta kaikki halukkaat tervetulleeksi viettämään yhdessä jääkärien Lockstedter Lageriin menon 102-vuotisjuhlallisuuksia, Finnentagia perinteisin menoin ja tällä kertaa juuri historiallisena päivänä lauantaina 25. helmikuuta

2017 Hohenlockstedtiin. Päivän yksityiskohtainen ohjelma selviää ensi vuoden alkupuolella ja on silloin saatavissa kotisivuillamme tai kansliaan soittamalla.

Ensi vuonna olemme järjestämässä halukkaille myös yhteistä Saksan matkaa syyskuussa, jolloin kunnioitamme erityisesti jääkärien komentajan, majuri Maximilian Bayerin sekä Osnabrückin junaonnettomuudessa menehtyneiden jääkärien 100-vuotismuistoa sekä samalla 100 vuotiasta Suomea. Matka päätetään Hohenlockstedtin joka vuotisille ”Kartoffelfesteille” – ”Perunajuhlille”. Juhlat ovat merkittävien paikallinen karnevaalityyppinen tapahtuma ja syynä tähän on tietysti se, että jääkäreiden koulutusmaiset sijaitsevat keskellä Saksan parhaita perunanviljelyalueita.

Matka järjestetään alustavien suunnitelmien mukaan lento-bussimatkana 20.-24.9.2017. Matka tulee olemaan monipuolinen tutustumismatka

”jääkärien jalanjälkiin” sekä samalla saksalaiseen, meitä suomalaisia kiinnostavaan historiaan ja kulttuuriin.

Matkan alustava hinta on noin 750€, johon sisältyvät kaikki matkat, pääosa ruokailuista sekä hotellit 2hh:ssa. Vastaan järjestelyistä yhdessä Varsinais-Suomen osaston kanssa. Halukkaita pyydetään ilmoittautumaan alustavasti 15.1.2017 mennessä Varsinais-Suomen osaston pj:lle, opetusneuvos Kyösti Vuontelalle puh 0500 - 910 402 tai sähköpostiin kyosti.vuontela@gmail.com

Joulun odotuksen tunnelmissa, menestyksellistä itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlavuotta toivottaen ja perinneyhteisömme jäsenistöä tervetien,

Jääkärisäätiön pj **Jukka Pennanen**



Kirjallisuutta

Suomen panssariase taskukoossa



Suomen panssariase 1918–1944

Atso Haapanen

162 sivua. Myllylahti Oy

Kirjan idea on hyvä. Tavoitteena on hahmottaa Suomen panssariaseen kehitys ja toiminta perustamisesta jatkosodan loppuun. Toteutus valitettavasti jää hieman hajanaiseksi. Tästä aihepiiristä olisi näin kokeneen kirjoittajan osaamisella saanut paremmankin lopputuloksen. Puutteineenkin kirja antaa silti perustiedot panssarijoukkojemme kehityksen suurista linjoista vaatimattomista alkuvaiheista sotavuosien taisteluihin asti.

Lähdekirjallisuuden määrä on teoksen ideaan nähden suppea. Sotapäiväkirjojen käyttö lähteenä on hyvä asia, mutta niitäkin olisi voinut poimia laajemman otannan, vaikkei lopullinen totuus aina löydykään joskus jälkikäteen ja hieman tarkoitushakuisestikin laadituista merkinnöistä.

Kartat puuttuvat kokonaan. Samoin puuttuu henkilöhakemisto sekä kaluston tekniset tiedot selkeänä kokonaisuutena. Tekstissä esiintyy harmillisia virheitä henkilöiden nimissä ja kuvaliitteen kalusto on nimetty vain osaksi. Rikoramaaneistaan tunnettu kustantamo Myllylahti on näköjään laajentamassa suosittuun sotahistorian aihepiiriin. Kehittämisen varaa jää vielä.

Seppo Simola

Julkaistu aiemmin Reserviläinen-lehdessä.

Kutsu



Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n sääntömääräinen

Vuosikokous

Lauantaina 11.3.2017, Forum Marinumin auditoriossa, Linnankatu 72, TURKU

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 5§:n määräämät asiat sekä jäsenten 9.2.2017 mennessä hallitukselle kirjallisesti esittämät asiat.

KOKOUSPÄIVÄN OHJELMA

- 11.30 Lounas Forum Marinumin ravintola Daphnessa
- 13.00 Vuosikokous
- 15.00 Opastettu kierros Forum Marinumissa

Omakustanteisen lounaan hinta on 25 euroa, joka maksetaan etukäteen Perinneyhdistyksen tilille FI80 1019 3000 2050 06.

Vuosikokouksen yhteydessä on mahdollisuus tutustua Forum Marinumin näyttelyihin.

Ilmoittautumiset vuosikokoukseen (myös lounas) **19.2.2017 mennessä** Jääkärikansliaan.

Puhelin: 09 135 1009, gsm: 050 377 8845

Sähköpostilla: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Helsingissä 1.11.2016

**Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry
Hallitus**

Kallelse

till Föreningen Jägarbataljon 27:s Traditioner rf:s

Årsmöte

Lördagen den 11.3.2017, i auditoriet i Forum Marinum, Slottsgatan 72, ÅBO

Vid mötet behandlas de stadgeenliga ärenden som stipuleras i § 5 samt de ärenden som medlemmarna senast den 9.2.2017 skriftligen presenterat för styrelsen.

MÖTESDAGENS PROGRAM

- 11.30 Lunch i restaurangen Daphne i Forum Marinum
- 13.00 Årsmöte
- 15.00 Guidad tur i Forum Marinum

Lunch är på egen bekostnad, 25 euro, och skall betalas i förväg till föreningens konto FI80 1019 3000 2050 06.

I samband med mötet kan deltagarna se utställningar i Forum Marinum.

Anmälningar till årsmötet (också till lunch) görs före 19.2.2017 till Jägarkansliet.

Tel: 09 135 1009, gsm: 050 377 8845

E-post: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Helsingfors 1.11.2016

**Föreningens Jägarbataljon 27:s Traditioner rf
Styrelsen**

Ohdakkeinen alun jälkeen marsalkaksi



Hulttio Gustaf Mannerheimin painava nuoruus

Teemu Keskisarja

288 sivua. Siltala 2016

Mannerheimin nuoruus näyttää olevan täynnä onnettomia vaiheita. Isä epäonnistui liiketoimissaan ja jätti perheensä. Köyhtyneen aatelistiperheen äiti kuoli ennenaikaisesti. Lapset joutuivat sukulaisten huostaan. Koulunkäynti ei tahtonut sujua kiusattuna olemisen, kiusaamisen ja kurittomuuden vuoksi. Haminan kadettikoulun ovet avautuivat vasta kolmannella yrittämällä. Kadettikoulussa

Mannerheim ei viihtynyt. Ilmapiiiriä koulussa kuvasi hyvin se, ettei Mannerheim juurikaan pitänyt myöhemmin yhteyttä kadettitovereihinsa. Lopulta Mannerheim erotettiin koulusta hieman epäselvien käytökseen liittyvien syiden vuoksi pääsiäisen jälkeen vuonna 1886.

Moni näistä raskaista koetelemuksista on myöhemmin osoittautunut onnekkaita sattumuksiksi. Kurittomuus yksityiskoulussa sai Mannerheimin pyrkimään kadettikouluun ja erottaminen sieltä kirjoittamaan ylioppilaaksi, joka mahdollisti kadettikoulutaustan ja korkeiden sukulaisten suositusten avulla pyrkimään Nikolajevin ratsuväkiopistoon Pietariin. Toipumislomalla Mannerheim tapasi keisarinna ja yhteinen skandinaavinen kieli avasi ovet chevalier-kaartiin. Myös Venäjän vallankumouksesta Mannerheim selvisi Suomeen ollessaan juuri oikeaan aikaan toipumislomalla ratsastusonnettomuuden vuoksi. Suomessa uraputki alkoi, kun Clas Charpentier luopui sotilaskomitean johdosta ja tilalle nousi Mannerheim. Muuten Mannerheim olisi voinut jäädä yhdeksi eläkeläiseksi "ryssänpöytäkirjaksi".

Keskisarja kuvaa hyvin tilannetta, jossa tuleva koulupudokas otti itse-

ään niskasta kiinni saatuaan potkut kadettikoulusta. Onnistuisiko vastava nykyään kaikessa byrokratian ja ammattiauttajien viidakossa? Olisiko Mannerheim nykyaikana leimautunut jo varhaisessa vaiheessa ja joutunut lastensuojelutoimenpiteiden ja myöhemmin kannustinloukkujen ansaan? Sitä emme tietenkään saa tietää, mutta Mannerheimin lähtökodista olisi lopputulos voinut olla hyvin toisenlainenkin.

Keskisarja on Keskisarja ja kuvaa värikkääseen tapaansa tulevan marsalkan ohdakkeista tietä huipulle käytösongelmineen, juopotteluineen, uhkapeliihimoineen ja epäonnistuneine järkiavioliittoineen. Kun kyseessä on populaarihistoriallinen teos, pitää esille tietenkin nostaa myös arvelut Mannerheimin seksuaalisesta suuntautuneisuudesta. Todisteita ei kuitenkaan tahdo löytyä puoleen eikä toiseen. Haminan tapahtumat pääsiäisenä 1886 johtivat kuitenkin erottamiseen kadettikoulusta ja uraputken alkamiseen Pietarissa.

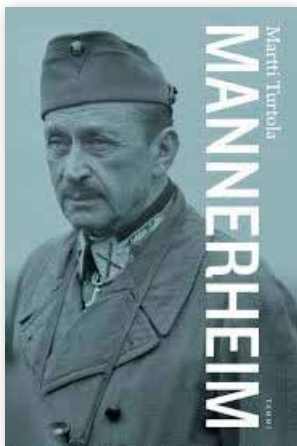
Pasi Pulju

JÄÄKÄRIPUUKKOJA jälleen saatavissa

Perinteisiä jääkäripuukkoja on jälleen saatavissa kansliasta. Lisäksi Järvenpään valmistaman teräseen hinta on 70 euroa.



Mannerheimin henkilökuvan puuttuvat palaset



Mannerheim

Martti Turtola

310 sivua. Tammi 2016

Turtola kuljettaa lukijan varmoin ottein läpi Mannerheimin elämäntaipaleen – arvostavasti, mutta sakeaa sankari-myyyttiä hälventäen. Kirjan takaliepeen

esittelytekstin voi hyvin allekirjoittaa. Mannerheim oli huono perheenisä. Häneltä puuttui korkeampi upseerikoulutus, kun tie sotakorkeakouluun tyssäsi riittämättömään venäjänkielen taitoon.

Kuitenkin käy ilmi, että hän oli hyvä kouluttaja ja poikkeuksena venäläisistä upseereista piti huolta sotilaistaan. Hän osoitti Venäjän-Japanin sodassa 1905 sekä ensimmäisessä maailmansodassa hyviä rintamaupseerin ominaisuuksia.

Mannerheim oli vannonut uskollisuudenvalan tsaarille ja siksi suhtautui jyrkän kielteisesti aktivismiin ja piti jääkäriiliikettä maanpetoksellisena. Muistelmissaan hän ”unohtaa” kuulleensa jääkäriiliikkeestä ja 1916 ja väittää saaneensa siitä tiedon vastata 1918 tammikuussa. Se toki on ennestäänkin tiedossa, että muistelmissa on varsin vähän Mannerheimin omaa käsialaa, mikä on kerrottu Parolenkin sivuilla (4/2014).

Turtola kuvaa varsin hyvin Mikkelin päämajan toimintatapaa Airoa ja Hein-

richsia siteeraten. Se oli yksi sekamelska. Kenraalitasoisia neuvotteluja ei pidetty kertaakaan, sanoo Airo. Heinrichs ei yleisesikunnan päällikkönä voinut ymmärtää Mannerheimia, joka itse halusi tietää ja nähdä kaikki yksityiskohdat, vaikka nimenomaan yleisesikunnan tehtävän olisi ollut tutustua tilastoihin ja tehdä analyysit. Tässä valossa ymmärtää paremmin, miksi keväällä ja alkukesällä 1944 saatu tiedustelutieto tulossa olevasta suurhyökkäyksestä yllätti sodanjohdon housut kintuissa.

Mutta kaikesta kirjan esille tuomasta Mannerheimiin kohdistuvasta kritiikistä ja siihen uskoenkin se ei mitenkään vähentänyt arvostustani ja kunnioitustani Suomen marsalkka C.E. Mannerheimia kohtaan. Jokaisen hänestä kiinnostuneen kannattaa lukea Turtolan varsin lukijaystävällinen (310 sivua) teos.

Jukka Knuuti

Salvan salaisuus



Kuinka salata Salpalinja?

Salpa-aseman salassa pitämiseksi tehdyt ratkaisut vv. 1940–941

Mikko Kylmälä

125 sivua. Miehikkälän Salpalinjamuseo

Suomalaiset valitsivat Salpalinjan suhteen tyystin toisenlaisen julkisuusstrategian kuin ranskalaiset Maginot-linjansa kanssa. Maginot’ia hehkutettiin julkisuudessa, mutta Salvan salaamiseksi nähtiin runsaasti vaivaa. Selvää oli, että Suomen suurin rakennustyömaa naapurillekin paljastuu. Miksi siis nähdä iso vaiva, koska 35.000 työläisen joukosta tietoa varmasti vuotaa?

Vaivan ja salaamisen arvoiseksi katsottiin ainakin asemien tarkka sijainti maastossa, aseistus sekä tekniset ratkaisut. Rakennustyömaan ympärillä kävi melkoinen vakoilukuhina. Pro gradu-työhönsä perustuvassa kirjassa Mikko Kylmälä selvittää, miten salaamistavoitteessa lopulta onnistuttiin.

Tämän ohella Kylmälä kertoo rakennusprojektin taustat ja toteutuksen yksityiskohtaisiakin esimerkkejä käyttäen

sekä vetää lankoja jopa kylmän sodan jälkeiseen aikaan. Salvan olemassaolo vaikutti Neuvostoliiton suunnitelmiin jatkosodan aikana ja hävittämisen arvoiseksi riesaksi se nähtiin Pariisin rauhanneuvotteluissakin – vaan hävittämättähän se jäi.

Kokonaisuus on selkeä. Tekstiä on elävöitetty dokumenteilla ja valokuvilla. Kuvia ei tosin ole runsaasti, koska työmaalla vallitsi ankara valokuvauskielto. Salpalinjasta on kirjoitettu enekin, mutta Kylmälän kirjasta tekee mielenkiitoisen salaamiseen keskittyvä näkökulma.

Seppo Simola

Julkaistu aiemmin Reserviläinen-lehdessä.

Sotavanki-isoisää etsimässä



Tuntematon sotavanki

Ira Vihreälehto

270 sivua. Atena2015.

Opettaja on kirjoittanut kirjan, oppikirjan. Tämä jäi päällimäi-seksi mieleeni luettuani Ira Vihreälehdon Tuntematon sota-vanki-kirjan. Oppikirjamaisuus ei sinänsä ole moite, sillä se tuo esiin monia oleellisia asioita sukututkimusta aloittelevalle tai muuten siitä kiinnostuneelle.

Elämme sähköisen tiedonvälityksen aikaa ja se tulee kirjasta vahvasti esille. Google, Facebook, Twitter, YouTube, Skype ja LinkedIn ovat avainsanoja. Ei paljon tarvitse tietokoneensa äärestä nousta, sillä lähes kaikki tarvittava tieto on siinä. Pitää vain löytää tie oikeisiin tietokantoihin ja osata käyttää niitä hyväkseen. Se on sinänsä täysin mahdollista ilman, että pystyy solmimaan henkilökohtaisia suhteita tietokantojen käyttöä osaavien ja niitä vartioivien kanssa. Sen taas mahdollistaa sisu ja tässä ta-

pauksessa ehkä savolainen lupsakkuus.

Kaiken liikkeelle paneva voima on kuitenkin todella vahva kiinnostus sukuun ja sen historiaan. Kirjassa kaikki kulminoituu lähes maanisesti isoäidin sotavuosiin ja tuntemattomaan isoisäään.

Loputtomalta tuntuva mahdollisten isoisä-ehdokkaitten poissulku-menettely on varmaan monessakin vastaavissa tapauksissa perusteltu, mutta kirjasta lukien pitkästyttävä.

Mielestäni tuntuu hieman lapsenuskoiselta odottaa niin paljon amerikkalaisilta kaupallisilta DNA- tutkimuksilta, koska niiden peitto jo kirjoittajan omanakin käsityksen mukaan on Venäjällä mitättömän pieni. Luotettavuudestakin joku voi ehkä esittää epäilyksiä.

Tiettyä tarkkuutta suomenkielen opettajalta olisin odottanut myös sanojen merkityksen, varsinkin naisia sananmukaisesti lähinnä olevien, suhteen. Naisten sukkahousuja ei todellakaan voitu käyttää "maksuvälineenä" sodan aikana saksalaisten kanssa asioitaessa, koska sukkahousut on keksitty vasta 1960-luvulla.

Kirjan ajoitusta voi pitää myös erittäin onnistuneena. Me, suuret ikäluokat olemme tulleet siihen ikään, että useimmilla herää kiinnostus juuriimme ja sitä kautta harrastus sukututkimukseen. Kirja antaa siihen erinomaisia neuvoja.

Sitä vastoin teoksen kirjallisia ansioita keskeneräisen projektin kuvauksena en osaa pitää kovinkaan suurina.

Matti Vuorensola

Sissien soihtu jälkipolville



Osasto Hartikainen teki viisi kaukopartiomatkaa vihollisen linjojen taakse. Pisin matkoista venyi 56 vuorokauden mittaiseksi, ja sitä johti Mannerheimin ritari Antti Vorho. Osaston partio- retkillä oli mukana vain neljä sotilasta. Sotahistorian pisimmällä kaukopartio- matkalla sotilaat elivät yli kaksikymmentä päivää ilman muonatäydennystä ja taivalsivat nälkää nähden lähes 250 kilometriä.

Suomen historian pisimmästä kaukopartio- retkestä romaanin Kuoleman porteilla kirjoittanut Patrik Berghäll on ammatiltaan erä- ja henkiinjäämiskouluttaja.

Berghällin romaani kertoo jatkosodan osasto Hartikaisesta, jonka miesten sitkeys ja luonnossa liikkumisen taidot ovat kirjailijan mielestä tärkeitä nykyajan henkiinjäämiskoulutuksessa.

Erätaidot olivat osasto Hartikaisella hyvin hallinnassa. He pärjäsivät luonnossa kuin kotonaan ja olivat siinä ohessa valiosotilaita, Berghäll kuvaillee. Nuoruuden partioaikoina Berghäll kertoo käyneensä monissa kilpailuissa, joissa hän sai kokea rankkojakin juttuja. Myöhemmin henkiinjäämiskou-

lutuksessa olimme neljä yötä ilman ruokaa Ruotsin Lapissa. Toisen kerran olin tunturilla 30-kiloisen rinkan kanssa kymmenen päivää, Berghäll muistelee. Vuonna 1973 syntyneen Berghällin kiinnostus henkiinjäämistaitoja kohtaan syntyi aikaisin.

Vuonna 1985 luin Ruotuväestä artikkelin, jossa kerrottiin Turcka Aaltosen antamasta koulutuksesta laskuvarjojääkäreille. Se innosti aika paljon ja ostin sissipipon ja kumisaappaat, jotka päällä kävelin yläasteen käytävillä. Vuonna 1988 Berghäll vei 15-vuotiaana ensimmäistä kertaa partioryhmän ulos maastoon selviytymisleirille. Aiemmin Berghäll teki kaukopartiomiehenä toimineen Karl-Johan Norrgårdin kanssa tiiviisti yhteistyötä kolmen vuoden ajan, mistä syntyi Berghällin ensimmäinen kirja Päämajan kaukopartiomies. Lisäksi hän tapasi osasto Hartikaisessakin toimineen Eero Niemisen, jonka hän kuvailee olleen hauska, vanha kaukopartiomies.

Oli kunnia tavata nämä hienot miehet. Heillä oli into kertoa jälkipolville kokemuksistaan sota-aikana ja jakaa eteenpäin tietoa ja taitoa, Berghäll toteaa. Berghäll vannoo luottavansa Suomen nuorisoon siinä, että sitkeitä sissejä olisi vielä nykypäivänä.

Toivon, että kirjani innostavat kaikkia liikkumaan, oppimaan erätaitoja ja vaalimaan sissien taitoja. Luulen, että jokaisessa suomalaisessa asuu pieni sissi, joka täytyy vain kaivaa esiin. Olemme pärjänneet kovissa olosuhteissa tuhansia vuosia, joten kyllä luonnossa pärjääminen on jossain geeneissä, Berghäll arvelee.

Timo Muona

Ruotuväki-lehden toimittaja

Petsamon nikkeli – Talvisota - Barbarossa -suunnitelma?



Talvisodan salainen strategia

Nikkelillä Saksan rinnalle

Antti Hietalahti

382 sivua. Otava 2016

Historiantutkimuksessakin näyttää joskus siltä, että vain mielikuvituksen puute voi rajoittaa uusien tulkintojen esittämistä menneistä tapahtumista. Ainakaan mielikuvituksen puutteesta ei voi syyttää fil.maist. toimittaja Antti Hietalahtea. Hän on löytänyt aivan uusia syitä sille, miksi Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen marraskuussa 1939 ja teki sitten maaliskuussa 1940 rauhan Suomen kanssa.

Hän antaa ymmärtää, että talvisotaa ei olisi tullut, jos Suomi ei olisi antanut Petsamon nikkelimalmin hyödyntämisoikeutta eli konsessiota kesällä 1934 brittiyhtiö Mondille. Talvisota olisi hänen mukaansa ollut vältettävissä vielä syksyllä 1939, jos Suomen valtiojohto olisi ymmärtänyt peruuttaa Mondin toimiluvan.

Vielä karumpi on Hietalahden väite siitä, "ettei puna-armeijalla ollut tarkoituksena Suomen valloittaminen" ja että Summassa helmikuussa 1940 toteutulla "suuroffensiivilla oli tarkoitus vain pakottaa Suomi rauhaan".

Hietalahden kirjan keskiössä on se väite, että Saksa tarvitsi ehdottomasti Petsamon nikkeliä voidakseen aloittaa suursodan ja erityisesti hyökätä Neuvostoliiton kimppuun kesäkuussa 1941. Hänen mielestään kaikki Petsamon nikkeliä koskeva tutkimus on tähän asti kulkenut harhapoluilla, kun ei ole ymmärretty Saksan kiinnostuksen Petsamon nikkeliä kohtaan olleen pitkäkestoista ja hyvin voimakasta.

Petsamon nikkelistä tuli Saksalle tärkeää ja tavoittelemisen arvoista siitä lähtien, kun Englanti ja Ranska julistivat sille sodan syyskuun alussa 1939. Vielä ennen talvisotaa maan sotatalousvirkamiehet ehdivät kohdistaa huomionsa Petsamoon, mutta talvisota katkaisi yhteydenpidon. Heti maaliskuun 13. päivänä solmitun Moskovan rauhan jälkeen he jatkoivat siitä, mihin ennen sotaa oli jääty. Neuvostoliiton painostama Suomi suostui - Saksalta turvaa hakiessaan - siihen, että valtaosa Petsamon nikkelin tuotannosta, joka pääsisi käyntiin lähikuukausina, myytäisiin saksalaiselle I.G. Farbenille

Petsamon nikkelin ja talvisodan syytymisen välillä ei ollut mitään poliittisia tai sotilaspoliittisia kytkentöjä. Yhtä vähän Petsamon nikkeliä voidaan liittää operaatio Barbarossaan eli Hitlerin joulukuussa 1940 tekemään päätökseen hyökätä Neuvostoliittoon.

Joku voi pitää maist. Hietalahden keksimiä uusia tutkimustuloksia tietoisena historian vääristelynä.

Esko Vuorisjärvi

Kirjoittajan väitöskirja vuodelta 1990 käsittelee Petsamon nikkelin kansainvälispoliittista merkitystä vuosina 1939–1945.

Elävää ja autenttista sotahistoriaa



Se oli yhtä tulihelvettiä Talvi- ja jatkosodan kasvot

Tarja Lappalainen

309 sivua. Docendo 2016.

Sotaa käsittelevä kirjallisuus on viime vuosikymmeninä muuttanut ilmettään. Arkistot ovat avautuneet, valta on vaihtunut politiikassa ja naiskirjailijat ovat nousseet esille uusin näkökulmin. Tarja Lappalaisen kirjan kansitekstien pohjalta olisin voinut odottaa ns. "vastakulttuurin" tapaista mikrohistoriaa naisnäkökulman kera, mutta eipä sentään. Kysymyksessä on sittenkin perinnekirja, jossa on tavoitteena kertoa elävästi soti- en ajasta niihin osallistuneiden kautta.

Kirja on koostettu 19 erilliseksi luvuksi sotasankareista, tärkeistä taisteluista ja tapahtumista, rauhankin tekemisestä. Useimmat luvut perustuvat haastatteluihin ja sodan kokeneiden henkilöiden muisteluun, mutta lisäksi on käytetty tunnettuja teoksia, jotka on mainittu jokaisen luvun pienessä lähdeluettelossa. Henkilöhakemistoa ei ole. Teokseen sisältyy jossakin määrin historiallista kuvausta, missä tutkijana on ollut mukana Martti Turtola (myös sankarivainajien

omaisena) ja Pekka Visuri. Haastatte- luissa Turtolalla on keskeinen osa mm. hämmästyttävässä Aladar Paasosta koskevassa luvussa.

Teoksessa saavat oman osansa esim. Helsingin ilmatorjunta ja Heikki A. Reenpää, julkkisiveteraani Hannes Hynönen, Kiestingin motti ja eversti Turtolan kohtalo, evakkojen virtaa seuraava lotta Aura Aumo. Kukin henkilö on taustoitettuna siten, että tulee ymmärrettäväksi, mitä sodan kokeminen merkitsi heille oman elämän osana. Fanni Luukkonen ja Lotta Svärd -järjestö kuvataan, mukaan lukien järjestön dramaattinen lakkauttaminen. Taistelupaikat Summa, Äyräpää, Syväri ja Salmi saavat kuvauksensa veteraanin Antti Henttosen haastattelun pohjalta, Tali-Ihantala maakunnan miehen Eeri Hyrkön haastattelun ja elämäkerran pohjalta.

Sotien kulun ja politiikan kannalta näköalaa tuovat omat luvut korkeista avainhenkilöistä Mannerheimistä, Risto Rytistä ja Paasikivestä, joiden osuus sodan ja rauhan kysymyksissä tulee hyvin kerrotuksi, asiantuntijoina Turtola ja Visuri. Kirjoittajan metodina on kertoa asiat elämäkerrallisesti. Tästä esimerkkinä erillinen luku "Mannerheimin usko".

Tarkoituksena ei ole ollut näköjään täydellinen sotahistoriallinen kattavuus, vaan monipuolinen elävä kokonaisvaikutus. Kirjasta muodostuu hieno lukemisto; henkilöt on hyvin valittu ja kuvitus runsas. En joutunut pettymään tähän kirjaan, sillä kerronnassa ei ole pinnallista kulunutta asennetta, vaan se on elävän ja autenttisen tuntuista ja sisältää historiallisesti asiantuntevaa henkilö- ja sotahistoriaa.

Vesa Mäkeläinen

Sosialistista aivopesua



Kohti sosialismia!

Pirkkalan peruskoulun
marxilainen kokeilu 1973–75

Jari Leskinen

444 sivua. Siltala 2016

Pirkkalan peruskoulun kokeilu vaihtoehtoisesta, "tieteelliseen maailman- katsomukseen" pohjautuvasta histori- anopiskelusta nostattaa hymyn monien huulille. Kokeilun tavoite on kuitenkin osoittautunut kerrottua paljon laajem- maksi. Tavoitteena oli lasten kasvatta- minen sosialismimyönteisiksi ja sitä kautta tuleviksi sosialistien äänestäjiksi vastapainoksi kansa- ja oppikoulujen kristillis-isänmaalliselle hengelle. Taus- talla olleen SDP:n pitkän tähtäimen suunnitelma oli koulutuspolitiikan avulla siirtyminen sosialistiseen järjes- telmään. Opetusmateriaalia oli suoraan kopioitu Neuvostoliitosta.

Pirkkalan kokeilu toteutettiin salassa jopa oppilaiden huoltajilta. Se oli ope- tushallituksen sosialidemokraattisen

johdon, Tampereen yliopiston psykologian professorin johtaman "PETO"-ryhmän ja Pirkkalan koulutoimen yhteisyritys.

Historian lisäksi "oikeaoppista" maailmankatsomusta pyrittiin juurruttamaan oppilaisiin eri luokka-asteilla myös ympäristöopissa, kansalaistaidossa, maantieteessä ja yhteiskuntaopissa. Näissä aineissa korostettiin opetusmateriaalissa ei-sosialistisen (kapitalistisen) järjestelmän heikkouksia ja sosialistisen järjestelmän hyviä puolia. Hanke kaatui sen saatu liikaa negatiivista huomiota sekä tavallisen yleisön, että eduskunnan ei-sosialistisen siiven taholta. Myöhemmissä muisteluksissa monet asiaan osallistuneet ovat vähätelleet kokeilun tarkoitusta ja ihmetelleet siitä nousutta kohua ja osa on kieltänyt olleensa mukana koko kokeilussa.

Kaikelle kansalle tasaveroisten koulutusmahdollisuuksien varjolla kähmittiin yhden poliittisen aatesuunnan suosimiseksi. Asiaa ajaneita henkilöitä käytetään jostain syystä vieläkin asiantuntijoina käsiteltäessä peruskoulua ja sen uudistamista koskevia kysymyksiä, viimeksi tänä syksynä keskusteltaessa peruskoulun uudesta opetussuunnitelmasta. Aivopesu ei ole vierasta meidänkään ajalle. Termien neuvostovastainen ja imperialisti tilalle ovat tulleet nationalisti ja rasisti.

Pasi Pulju

Silminnäkijäkuvaus Ukrainan sodasta



Silminnäkijät

Taistelu Ukrainasta

Timo Hellenberg ja Nina Leinonen

250 sivua. Docendo 2016

Kirja todella vastaa nimeään, se on kahden suomalaisen silmnnäkijän kertomus Ukrainan syksyllä 2013 alkaneesta kriisistä, jonka seurauksena Ukrainan itäosissa edelleen käydään sotaa.

Sille, joka haluaa kokonaiskuvan Ukrainan tapahtumista, Silmnnäkijät on erinomainen ja arvokas lähde. Sen kautta välittyvät elämänmakuisesti kirjoittajien, ja myös ukrainalaisten kokemukset ja havainnot.

Timo Hellenberg asui pysyvästi Kiiovassa Suomen suurlähettilään puolisona ja seurasi siksi alkuvaiheen tapahtumia läheltä. Hellenberg on kansainvälisen kriisinhallinnan asiantuntija ja on selvää, että kriisin seuraaminen aitiopai-kalla kiinnosti häntä. Hän tapasi kau-

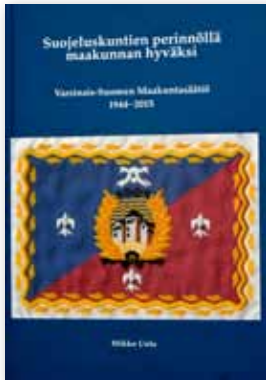
pungilla monenlaisia ihmisiä ja kuuli heidän tuntojaan ja ajatuksiaan.

Nina Leinonen puolestaan liikkui Itä-Ukrainan Donbassin alueella Iltalehden reportterina sodan alettua ja sen jatkuessa. Hän kohtaa niin siviilejä kuin sotilaitakin ja välittää hyvin konkreettisin havainnoin sodan arkipäivää. Leinosen välitön ja myönteisellä tavalla utelias persoona saa haastateltavia avautumaan ja kertomaan kohtalostaan.

Kirjan heikkous on kahden kirjoittajan erilaisuus, tekstit eivät kommunikoi keskenään. Optimisti voi ajatella, että saa kaksi kirjaa yhden hinnalla.

Kerstin Kronvall

Suojeluskunnat ovat yhä taustavaikuttajia



Suojeluskuntien perinnöllä maakunnan hyväksi

Varsinais-Suomen maakuntasäätiö
1944–2015

Mikko Uola

336 sivua. Raisio 2016

FT., dosentti Mikko Uolan sarjassaan jo peräti 41. teos käsittelee Varsinais-Suomen maakuntasäätiön pitkää ja ansiokasta historiaa perustamisestaan vuoden 1944 marraskuusta ja jo tätä ennenkin Varsinais-Suomen suojeluskuntapiirin varainhankinnasta.

Suojeluskunnat jouduttiin lakkautamaan vuoden 1944 marraskuussa. Suomi-Neuvostoliitto -seura pyrki saamaan suojeluskuntatalot käyttöönsä mm. Loimaalla, Alastarolla, Mellilässä, Metsämaalla ja Vampulassa kuitenkin onnistumatta siinä. Esim. Loimaalla suojeluskunnan varat ja Varsinais-Suomen komein suojeluskuntatalo Heimolinna siirtyivät Loimaan yhteiskoulun kannatusyhdistykselle ja myöhemmin Loimaan kaupungille

Maalaiskunnissa suojeluskuntien varat ja talot menivät yleensä maamies- ja/tai urheiluseuroille eli niistä tehtiin seurojentaloja.

Säätiön toiminta on ollut alun alkaen todella haastavaa, kun muistetaan silloinen, poliittisesti epävarma ja rahanarvoa koetellut aikakausi. Lopussa kuitenkin kiitos seisoo; säätiöt varat ovat nyt noin 5 miljoonaa euroa koostuen mm. osakehuoneistoista ja muista sijoituksista. Vuotuinen avustussumma yhdistyksille on noin 80 000 euroa. Kirjan todella monipuolisista liitteistä löytyvät hyvin "nimet ja numerot".

Säätiöllä on Turussa Linnankadulla oma toimitila. Siihen kuuluu myös

erittäin edustava perinnehuone, johon on sijoitettu mm. kattava kokoelma maakunnan suojeluskuntien esineistä ja asiakirjoista.

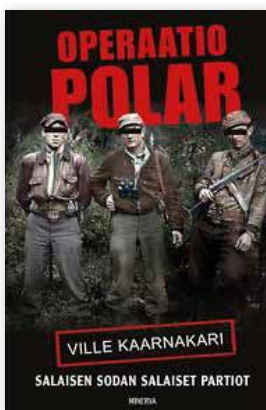
Avustuslistan kärjessä ovat olleet sotaveteraanit sekä reservi- ja aliupseerijärjestöt. Näiden ohella nyt listalla ovat mm. partiojärjestöt sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK, jota voisi pitää jonkinlaisena suojeluskunnan uuden tulemisen alueena!

Suomessa suojeluskuntaliike tunnetaan valitettavan huonosti ja paljon virheellistä tietoa liikkuu.. Harva tietää, että esim. Ruotsissa toimii Talvisodan aikana osin Suomenkin mallin mukainen Hemvärnet sekä lottajärjestö. Yleisen asevelvollisuuden poistamisen jälkeen Hemvärnetiin pannaan nyt paljon painoa. Samalla linjalla ovat jopa pohjoismaiset NATO-maatkin Virosta puhumattakaan!

On hienoa, että säätiö aikanaan lähti vakaasti ja vastuullisesti liikkeelle. Suojeluskuntien pakkolakkauttamisesta huolimatta järjestö elää ja voi hyvin ainakin Varsinais-Suomessa.

Kari Nummila

Suomalaistiedustelijat Venäjällä sodan jälkeen



Operaatio Polar

Ville-Veikko Kaarnakari

433 sivua. Minerva 2016

Tuottelias Ville-Veikko Kaarnakari on perinteisellä fakta/fiktio-linjallaan päätyntä tällä kertaa joidenkin suomalaisten lännen laskuun 1940-luvun lopulla tekemiin partioretkiin Neuvostoliiton alueelle. Kirjan tapahtumissa liikutaan pitkin Eurooppaa, minne suomalaisia tiedustelumiehiä oli sodan jälkeen haantunut.

Tunnen sen verran huonosti tuolloin tapahtuneiden rajan taakse retkien historiaa, että vaikea on arvioida tekstiä muuta kuin koukuttavana seikkailukertomuksena. Tosikkona joudun kuitenkin toiminaan ilonpilajana esim. siinä, mitä tulee amerikkalaiseen RB-47-tiedus-

telukonen seikkailuihin Polarin miesten operaatioalueella. Lentelivähän jenkit siellä ja punatähtiset hävittäjät yrittivät jopa ampua alas heidän koneitaan. Mutta että RB-47 olisi laskeutunut ja ottanut partion talteen, ei ole enää ihan mahdollisen rajoissa. Olisi kone voinut vielä laskeutua, mutta tuskin olisi enää noussut ilmaan.

Mutta teksti on koukuttavaa, eikä tosikon jäkätystä kannata välittää.

Jukka Knuuti

Neuvostoliitto sieppasi 212 suomalaista



Sodan ja rauhan rajalla

Juha Pohjonen

356 sivua. Tammi 2016

Talvisodan jälkeen jouduttiin pakolisten alueluovutusten vuoksi määrittämään uusi rajalinja Suomen ja Neuvostoliiton välille. Siinä olikin työsarkaa riittämiin neuvostojohdon ja venäläisten rajankävijöiden pikkumaisten näkemysten, tulkintojen ja vaatimusten vuoksi. Dosentti Juha Pohjonen toteaa, että heidän toiminnassaan ei ollut mitään selvää logiikkaa. Ja itänaapurin rajaneuvottelijoiden käytös oli varsin korscheaa ja ylimielistä.

Moskovan rauhan solmimisen 12.3.1940 jälkeen suorittivat neuvostotilaat lukuisia vanginsieppauksia alueeltamme, ja ampuivat rajavartijoita

ja rajalinjan merkitsijöitä. Siepattuja syytettiin täysin perusteetta vakoilijoiksi. Ellei heitä heti kuulustelun jälkeen ammuttu, niin yleisin tuomio oli kahdeksan vuotta pakkotyöleiriä. Monet siepattuista hävisivät tietymättömiin.

Vaikka Neuvostoliitto oli ryöstänyt meiltä sodalla valtuisan alueen, niin vielä tappelivat rajankäynnissä lapsellisesti muutamasta neliökilometristä. Kun katsoo kartasta nykyistä itärajamme näkyvät siinä selvät mutkat länteen päin Enson ja Värtsilän kohdalla. Noilla teollisuuspaikkakunnilla ei ollut mitään tekemistä Leningradin turvallisuuden kanssa, mutta alueet piti Neuvostoliiton johdon saada itselleen suurien taloudellisten arvojen vuoksi. Entä nuo arvot pienelle silvotulle Suomelle?

Juha Pohjosen kirjassa tulee esiin järjettömiä ja järkyttäviä tapahtumia ja tekoja välirauhan 1940-1941 aikana itänaapurin aikaansaamana. Vaatiko Neuvostoliiton imago tällaista käytöstä voitettua pikkuvaltiota kohtaan? En usko! Pelkkää suurvallan mahtailua, ja juuri päättyneen sodan vihollisen nöyryyttämistä harrastivat.

Kirjoittaja esittää kysymyksen, että voimanko oikeudella rajankäynnin aikanakin neuvostoliittolaiset rikkoivat kaikkia mahdollisia sivistysvaltioiden tekemiä sopimuksia ja käytösnormeja? Varmaankin näin oli, sillä voima

oli ainoa asia, joka Stalinin päätöksiin vaikutti.

Länsimaisella oikeuskäsityksellä ja moraalilla ei ollut neuvostojohdon päätöksissä mitään sijaa.

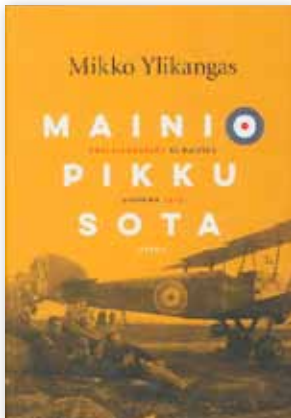
Molotov otti esiin rajaneuvotteluissa Suomen revanssihalukkuuden. Kun venäläiset tämän kerran tiedostivat, niin miksi kohtelivat maatamme Moskovan rauhansopimuksen jälkeen varsin inho tavalla tavalla? Tässä kirjassa käsitellyn uuden rajan määrittelynkin osalta. Vasta kun Hitler alkoi kesällä 1941 puristaa Stalinia kurkusta lupasi neuvostojohdo meille viisi hyvää ja kuusi kaunista asiaa. Auttamatta liian myöhään! Generalissimus olisi sallinut jopa puolustusliiton Ruotsin kanssa, jota oli siihen asti vastustanut mitä voimakkaammin.

Rauhansopimusta seuranneen vuoden aikana katosi Neuvostoliittoon 212 henkilöä. Heistä vain 79 palasi takaisin. Varsin ikävää oli valtioiden välinen ”ihmiskauppa” vangituilla henkilöillä.

Mainio, ajatuksia herättävä teos, mutta taas kerran joutuu kysymään, että miksi tästäkin kirjasta puuttuvat asiaan liittyvät oleelliset liitekartat?!

Pertti Rampanen

Britit upottivat viisi venäläistä sotalaivaa



Mainio pikku sota

Brittilentäjät Suomessa 1919

Mikko Ylikangas

391 sivua. Atena 2016

Harvalla sotahistorian harrastajalle lienee tiedossa, että 1919 Viipurinlah-

della operoi brittiläinen lentotukialus. Ja että brittikoneet suorittivat Neuvosto-Venäjää vastaan yhteensä 547 sotalentoa, joista pommituslentoja oli 293. Niillä pudotettiin 474 pommia, yhteispainoltaan hieman yli kymmenen tonnia. Tapioitakin tuli. Menetettiin neljä konetta ja kolme lentäjää.

Kuten edellä olevasta voi päätellä Mikko Ylikangas on tehnyt huolellista tutkimustyötä. Siitä huolimatta teksti on hyvin ilmavaa ja luettavaa.

Vaikka Royal Air Forcen pilotit pudotivat lähinnä Kronstadiin ja satamassa olleita aluksia kohti kunnioitettavan määrän pommeja, niiden vaikutus lienee ollut marginaalinen. Sen aikuisilla pommitusmenetelmillä maaliin osuminen oli enemmän niin sanotusti herrassa.

Ehkä suurimmillaan lentokoneiden merkitys 17. elokuuta. Kronstadiin suunnattiin pommihyökkäys, jonka torjuntaan keskittynyt varuskunta ei huomannut satamaan samaan aikaan tunkeutuneita brittiläisiä torpedoveneitä. Ne upottivat yllätyksen turvin kaksi linjalaivaa ja pari vähäisempää sotalaivaa. Ennen tätä oli jo yksi risteilijä uponnut brittorpedojen uhrina. Britit menettivät hyökkäyksessään kolme moottoritorpedovettä. 15 miestä kaatui ja saman verran jäi vangiksi.

Lento-operaatioihin otti marginaalisella osuudella myös Suomen muutamia lentokoneita. Eli tässäkin oli hieman perustetta sille, että Suomen ja Neuvosto-Venäjän välille solmittiin rauhansopimus Tartossa 1920.

Jukka Knuuti

Walden oli Mannerheimin luottokenraali ja -ministeri



Marski ja hänen varjonsa

Kahden miehen kolme sotaa

Keijo K. Kulha

232 sivua. Docendo 2016

Kenraali Rudolf Walden ei koskaan johtanut armeijakuntia eikä edes divisionia. Mutta hänellä oli erittäin merkittävä rooli Mannerheimin luottokenraalina. Kevään 1918 sodassa Walden toimi valkoisen armeijan etappipäällikkönä, jonka vastuulla olivat tyhjästä luodun armeijan vaativat huolto- ja logistiikkatehtävät.

Mannerheim suostui 1930-luvulla puolustusneuvoston vetäjäksi vain sillä ehdolla, että kenraalimajuri Walden tulee neuvoston jäseneksi. Waldenin tietoja mutta myös kykyä taivutella poliitikkoja tarvittiin ajattaessa läpi 1930-luvun perushankintaohjelmia. Walden oli myös kaiken aikaa tärkeä neuvonantaja Mannerheimille.

Talvisodan ajan puolustusministerinä ollut maalaisliittolainen Juho Niukkanen oli itsepäinen ja hankala, joten Mannerheim valitti Waldenin puolustusministeriksi. Tämä toimi hyvin Mannerheimin edustana hallituksessa koko jatkosodan ajan.

Kirjan yhtenä ansiona voi mainita kuvituksen, vaikka kuvia on vain lukujen aloitussivuilla. Aktiiviselle sotahistorian harrastajille enin osa kuvista on uusia. Sokerina pohjalla viimeisen luvun avauskuva, jossa Mannerheim istuu Waldenin omistaman Hartolassa sijainneen Rapalan kartanon portailla.

Jukka Knuuti

Tapauksia

Helsingin–Uusimaa -osaston vuosikokous

Helsinki-Uusimaa -osaston vuosikokous pidetään 31.1.2017 klo 17:00 alkaen Puolustusministeriön vartiotuovassa (käynti PE:n oven kautta Fabianinkadun puolelta).

Kokouksen isäntä on everstiluutnantti, ST, Vesa Valtonen joka toimii Turvallisuuskomitean pääsihteerinä. Hän myös alustaa Turvallisuuskomitean työstä. Asialistalla sääntöjen määräämät asiat.

Kokouspaikasta johtuen on ennakoilmoittautuminen välttämätön su 29.1.2017 mennessä!

Ilmoittautumiset: Arno Hakkarainen, arno.hakkarainen@gmail.com tai 050-383 5486 (iltaisin)

Tervetuloa vuosikokoukseen!
Johtokunta

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n Keski-Suomen osaston vuosikokous

Sunnuntaina 29.1.2017 klo 11.00 Jyväskylän normaalikoulussa osoitteessa Yliopistonkatu 1, Jyväskylä.

Kokouksen jälkeen samassa paikassa on tammisunnuntain kansalaisjuhla.

Osaston johtokunta

Jääkärikerho

Jääkärikerho järjestää esitelmätilaisuuden 7.3.2017 Töölöntorinkatu 2B:n auditoriossa (ent. Suojeluskuntatalo) klo 17.30 alkaen. Esitelmän pitää VT Matti Turtola aiheesta ”Mannerheim ja Jääkärit”.

Osasto tarjoaa kahvit jonka vuoksi toivotaan etukäteisilmoittautumiset.

Ilmoittautumiset: Arno Hakkarainen, arno.hakkarainen@gmail.com tai 050-383 5486 (iltaisin)

Tervetuloa esitelmätilaisuuteen
Johtokunta

Kirjeitä toimitukselle



JR 2, ei JP 2

Syyskuun Parolessa oli pieni painovirhe. Kenraalikuuntaan kohonneista jääkäripioneereista kertovassa artikkelissa Antti Kääriäisen mainittiin komentaneen JP2, mutta isoisäni komensi tuolloin JR2.

Ystävällisesti tervehtii
Jukka Kääriäinen

Mannerheimin vaimon nimi oli Mannerheim

Parole on vastaanottanut seuraavan viestin: Viimeisimmän Parolen sivulla 36 on uutinen kahden kuvan kanssa ”Mannerheimin muistolaatta pal-

jastettiin Latvian Aprikissa”. Laatan tekstikin on näkyvissä toisessa valokuvassa.

En jaksa olla kummastelematta Gustaf Mannerheimin aviovaimon nimestä vakiintunutta käytäntöä.

Tässäkin hän on Anastasia Arapova ja kuitenkin hänet oli kahteen kertaan (sekä ortodoksisin että luterilaisin rituaalein) vihitty vapaaherra Carl Gustaf Mannerheimin kanssa. Tänä aikana, kun aviopari omisti tilan Aprikissa Mannerheimin puoliso oli arvoltaan ja nimeltään vapaaherratar Anastasia Mannerheim, omaa sukua eli o.s. Arapoff (jos se nyt haluttaisiin vielä lisätä).

Tämä nimikäytäntö eroaa kokonaan muiden myöhempien presidenttien puolisojen nimikäytännöstä. Kuinka moni tietää mitä olivat omaa sukua esimerkiksi rouvat Relander, Kallio, Svinhufvud, Paasikivi tai Ahtisaari tahi Koivisto.

Puutun tähän outoon nimikäytäntöön syksyllä ilmestyvässä Mannerheim elämäkerrassa. (Tammi).

Martti Turtola
Sotahistorian professori (emeritus)

Kiitokset

Perinneyhdistys tarjosi jäsenilleen mahdollisuuden tukea jäsenmaksun yhteydessä jääkäri liikkeen 100-vuosijuhlien järjestelyjä. Jäsenistön käsi olikin karttuissa.

Parhaat kiitokset kaikille lahjoittajille



Johan Lagus lahjoittanut Perinneyhdistykselle ruotsinkielisiä jääkärikirjoja sekä muutamia lehtiä. Perinneyhdistys kiittää lahjoituksesta.

Perinneyhdistyksen hallitus

Jääkäripataljoona 27 Vaasaan saapumisesta tulee vuonna 2018 kuluneeksi tasan 100 vuotta!



Tilattavissa JP27 Jääkärimerkillä
JÄÄKÄRI
2018. 100V.
JUHLAMUKI
Valkoinen/vihreä muki, numeroitu keräilyharvinaisuus.
Hinta 20,00 € + postikulut.



Lataa juhlamukin tilauslomake www.jp27.fi -sivustolta.
Tilaukset osoitteella: JÄÄKÄRIKANSLIA
Pohjoisranta 20 A 3, 00170 Helsinki, puh/fax (09) 135 1009,
e-mail: jaakarikanslia@kolumbus.fi



JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N PERINNEYHDISTYS

_____ ALAOSASTO

TILAUSLOMAKE JP27 2018. 100v. JUHLAMUKI

Hinta 20 euroa + postikulut

TILAA MUKEJA _____ KPL

TILAAJAN NIMI _____

MUKIN/MUKIEN TOIMITUSOSOITE

KATUOSOITE _____

POSTINUMERO _____

POSTITOIMIPAIKKA _____

PUHELIN _____

SÄHKÖPOSTI _____

PALAUTTAKAA TILAUSLOMAKE OSOITTEELLA:

JÄÄKÄRIKANSLIA, Pohjoisranta 20 A 3, 00170 HELSINKI

tai sähköpostitse: jaakarikanslia@kolumbus.fi

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta		Hinta
Kortit		Muut tuotteet	
Uudistettu jääkärilippu	1,00	CD-ROM Virtuaalijääkärit	25,00
Jääkärilippukortti	1,00	Fallna för friheten -medalj	8,50
Jääkärilippukortti 2-os. + kuori	1,50	Jägarens väg	3,00
Jääkärikunniamerkki	1,00	Jääkärien elämäntyö – Itsenäisyyden	
Jääkärien tulo Vaasaan	1,00	puolesta, julkaisu (Kielet: suomi, ruotsi,	
Onnittelukortti jääkärimerkillä + kuori	1,00	saksa, englanti ja latvia)	10,00
Vaasan jääkäripatsas talvikuva	1,00	Hopeiset 27-kalvosinnapit	150,00
Vaasan jääkäripatsas talvikuva 2-os. + kuori	1,50	Hopeinen 27-riipus ketjulla	150,00
Jääkäriliike 100 vuotta	1,00	Hopeinen 27 -kravattineula	150,00
Jääkäriliike 100 vuotta 2-os. + kuori	1,50	Hopeinen 27-rintakoru	150,00
Paketikortti jääkärimerkillä	0,50	Kirjeensulkijamerkki, (arkki sis 50 kpl)	2,50
Rovaniemen jääkäripatsas	0,20	Kynttilä, Jääkärimerkillä	8,00
Skangal-Mangal tiellä + kuori	0,50	Puukko Jääkärimerkillä	70,00
Suomen Jääkärit	1,00	Suomen Jääkärien elämäkerrasto,	
Turun jääkäripatsas	0,20	I täydennysosa 1957	5,00
Vaasan jääkäripatsas	0,20	Ur Jägarnas levand och gärning	5,00
Wasserturm	0,20		
Adressit		Vain jäsenille	
Ilman tekstiä	10,00	Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	12,00
Kansliasta kiirjoitettuna/toimitettuna	12,00	Erillisillä hakemuksilla myynnissä	
Laajempi tekstaus	13,00	Jääkäripienoismerkki	80,00
		Jääkärihautamerkki	80,00

Tilaukset Jääkärikansliasta:

Pohjoisranta 20 A 3, 00170 HELSINKI
Puh. (09)135 1009, 050 377 8845 (myös tekstiviestit)
s-posti: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa.

Hintoihin lisätään postikulut.
Yhteydenotot: jaakarikanslia@kolumbus.fi

PAROLE

www.jp27.fi

Päätoimittaja – Chefredaktör

Jukka Knuuti
040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com
Taitto Kirsi Rasinen

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa

2016: maalisk., kesä-, syys- ja joulukuun alussa. Hinta 20 €/vsk
4 numerus i året, 20 €/år

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd

Asko Kilpinen
Kari J. Talvitie
Kari Nummila

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Pennanen Jukka

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Fagernäs Peter

Asiamies- Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Annala Jari

Heiskanen Kari

Hägglund Gustav

Kilpinen Asko

Kuljukka Antti

Lindberg Jarmo

Manninen Ohto

Sihvo Sami

JP27:n PERINNEYHDISTYS ry

FÖRENINGEN JB27:s TRADITIONER rf

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Laatikainen Pertti

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno

Sihteeri – Sekreterare

Kiiski Tiina

Jäsenet – Medlemmar

Aherto Markku

Ehrnrooth Martti

Iisakkala Ari-Ilmari

Ignatius Jorma

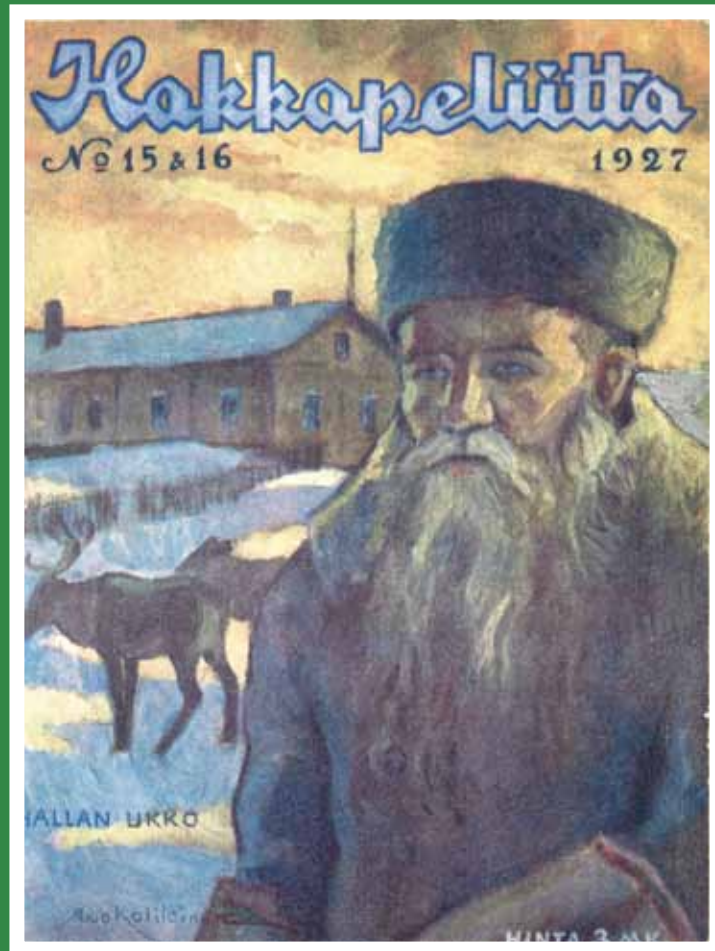
Valtonen Vesa

Wolf Martin

KANSLIA: Auki ma–to 10–14 (kanslia suljettu 19.12.2016 – 8.1.2017) Pohjoisranta 20 A, 00170 HELSINKI

KANSLI: Öppet må–tors 10–14 (kontoret stängt 19.12.2016 – 8.1.2017) Norra Kajen 20 A, 00170 HELSINGFORS

Puhelin/telefax 09-1351009 telefon/telefax, gsm 050-377 8845, email: jaakarikanslia@kolumbus.fi



Hallan tila ja sen omistaja "Hallan Ukko", kansanedustaja ja liikemies Johan Alfred Heikkinen ovat jääkäri liikkeen historiaan perehtyneille tuttu kokonaisuus. Hän tuli entistä tutummaksi 300-päiselle yleisölle 28. elokuuta 2016 Hyrynsalmella "Jääkäri liikkeen itäisen reitin 100-vuotisjuhla ja juhlaseminaari" - tilaisuudessa. Tässä hän on päässyt Hakkapeliitta-lehden kansikuvapojaksi 1927.

